

ΠΑΝΤΕΙΟΝ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

PANTEION UNIVERSITY OF SOCIAL AND POLITICAL SCIENCES

ΣΧΟΛΗ ΔΙΕΘΝΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ, ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΤΜΗΜΑ ΔΙΕΘΝΩΝ, ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΑΙ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
«ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ ΣΠΟΥΔΕΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ»

Το Παλαιστινιακό ζήτημα και τα Ηνωμένα Έθνη.
Μια συγκριτική προσέγγιση θέσεων, απόψεων και
αποφάσεων κατά τις προεδρίες Ομπάμα -Τράμπ -
Μπάιντεν.

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

Παναγιώτης Πατσέλης

Αθήνα, 2025

Τριμελής Επιτροπή

Δημήτρης Τριανταφύλλου, Καθηγητής Παντείου Πανεπιστημίου

Κωνσταντίνος Η. Υφαντής, Καθηγητής Παντείου Πανεπιστημίου

Ανδρέας Λιαρόπουλος, Καθηγητής Πανεπιστημίου Πειραιά

Copyright © Σπυρίδων Ορφανός, 2025

All rights reserved. Με επιφύλαξη παντός δικαιώματος.

Απαγορεύεται η αντιγραφή, αποθήκευση και διανομή της παρούσας διπλωματικής εργασίας εξ ολοκλήρου ή τμήματος αυτής, για εμπορικό σκοπό. Επιτρέπεται η ανατύπωση, αποθήκευση και διανομή για σκοπό μη κερδοσκοπικό, εκπαιδευτικής ή ερευνητικής φύσης, υπό την προϋπόθεση να αναφέρεται η πηγή προέλευσης και να διατηρείται το παρόν μήνυμα. Ερωτήματα που αφορούν τη χρήση της διπλωματικής εργασίας για κερδοσκοπικό σκοπό πρέπει να απευθύνονται προς τον συγγραφέα.

Η έγκριση της διπλωματικής εργασίας από το Πάντειον Πανεπιστήμιο Κοινωνικών και Πολιτικών Επιστημών δεν δηλώνει αποδοχή των γνωμών του συγγραφέα.

Ευχαριστίες

Ευχαριστώ τους εποπτεύοντες καθηγητές για την καθοδήγησή τους στην εκπόνηση της παρούσας διατριβής, καθώς και την οικογένειά μου, για την αμέριστη υποστήριξη και συμπαράσταση που μου παρείχε, εάν και από μακριά, καθ' όλο το διάστημα των σπουδών.

ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΔΗΛΩΣΗ

Με ατομική μου ευθύνη και γνωρίζοντας τις κυρώσεις που προβλέπονται από τις διατάξεις της παρ. 6 του άρθρου 22 του Ν. 1599/1986, δηλώνω ότι η παρούσα εργασία είναι αποτέλεσμα πρωτότυπης έρευνας και δεν χρησιμοποιεί πνευματική ιδιοκτησία τρίτων χωρίς αναφορές. Αναλαμβάνω όλες τις νομικές και διοικητικές συνέπειες σε περίπτωση που αποδειχθεί ότι η εργασία μου αποτελεί προϊόν λογοκλοπής ή προϊόν τρίτων.

Παναγιώτης Πατσέλης

Περιεχόμενα

Εισαγωγή.....	12
Μεθοδολογία.....	14
Σκοπός.....	14
Προϋποθέσεις.....	14
Παράγοντες προς Ανάλυση.....	15
Κεφάλαιο Α΄: Ιστορική Αναδρομή.....	17
Γένεση και Εξέλιξη Παλαιστινιακού Ζητήματος.....	17
Το Παλαιστινιακό Ζήτημα και Ο Ρόλος των Ηνωμένων Εθνών	19
Ιστορικά.....	
Συνοπτική Ιστορία του ΟΗΕ.....	19
Το Σχέδιο Διαμελισμού Των Ηνωμένων Εθνών (1947).....	21
Ο Ρόλος Των Ηνωμένων Εθνών Στον Πρώτο Αραβοϊσραηλινό Πόλεμο	22
Το Παλαιστινιακό υπό το Ψυχροπολεμικό Πλαίσιο (1950-1980).....	23
Η Συμφωνία Του Όσλο και οι Μεταγενέστερες Εξελίξεις (1990-	24
2000).....	
Ο 21ος Αιώνας: Συγκρούσεις και Διπλωματία.....	25
Σύγχρονες Προκλήσεις και το Μέλλον του Ο.Η.Ε στο Παλαιστινιακό	26
Κεφάλαιο Β΄: Προεδρία Ομπάμα.....	27
Πρώτη Ομιλία Ομπάμα στο Κάιρο.....	27
Σκιαγράφηση Ηγετικής Φυσιογνωμίας Ομπάμα.....	29
Πολιτική Ομπάμα Αναφορικά με το Παλαιστινιακό Ζήτημα (2009-	30
2017).....	
Ρόλος του ΟΗΕ κατά την Προεδρία Ομπάμα.....	35
Κύρια Ψηφίσματα Και Πρωτοβουλίες του ΟΗΕ.....	35
Κεφάλαιο Γ΄: Προεδρία Τραμπ.....	38
Πρώτη Ομιλία Τραμπ στο Καπιτώλιο.....	38
Σκιαγράφηση Ηγετικής Φυσιογνωμίας Τραμπ.....	38
Πολιτική Τραμπ Αναφορικά με το Παλαιστινιακό Ζήτημα (2017 -	39
2021).....	
Η Στήριξη Στο Ισραήλ.....	39

Η Μεταφορά Της Αμερικάνικης Πρεσβείας στην Ιερουσαλήμ.....	41
Οι «Συμφωνίες Του Αβραάμ.....	42
Ρόλος του ΟΗΕ Κατά Την Προεδρία Τραμπ.....	44
Κεφάλαιο Δ΄: Προεδρία Μπαϊντεν.....	47
Πρώτη Ομιλία Μπαϊντεν στο Καπιτώλιο.....	47
Σκιαγράφιση Ηγετικής Φυσιονομίας Μπαϊντεν.....	47
Πολιτική Μπαϊντεν Αναφορικά Με Το Παλαιστινιακό Ζήτημα (2021 - 2025).....	48
Δυσκολίες στην Αποκατάσταση της Ειρηνευτικής Διαδικασίας.....	49
Οι Πολιτικές Μπαϊντεν μετά την Επίθεση της Χαμας στις 7 Οκτωβρίου 2023.....	50
Ρόλος του ΟΗΕ κατά την Προεδρία Μπαϊντεν.....	51
Κεφάλαιο Ε΄: Συγκριτική Ανάλυση των τριών Προεδριών.....	54
Συγκριτική Ανάλυση Των Τριων Προεδριων, Ομπάμα - Τραμπ - Μπαϊντεν, Αναφορικά Με Το Παλαιστινιακό Ζήτημα.....	54
Η Προεδρία Ομπάμα (2009-2017).....	55
Η Προεδρία Τραμπ (2017-2021).....	55
Η Προεδρία Μπαϊντεν (2021- 2025).....	55
Συγκριτική Ανάλυση.....	56
Κεφάλαιο ΣΤ΄: Συμπεράσματα.....	58
Επίλογος.....	62
Παράρτημα «Α»: Πηγες – Βιβλιογραφία.....	63
Παράρτημα «Β»: Φωτογραφικό Υλικό.....	75
Παράρτημα «Γ»: Χάρτες	89
Παράρτημα «Δ»: Χρονολόγιο Γεγονότων Παλαιστινιακού Ζητήματος.....	99
Παράρτημα «Ε»: Στατιστικά Στοιχεία.....	103

Περίληψη

Το Παλαιστινιακό ζήτημα αποτελεί μια από τις πιο μακροχρόνιες και σύνθετες διεθνείς συγκρούσεις. Η διατριβή εξετάζει τη στάση των Η.Ε. στο πλαίσιο των πολιτικών των Η.Π.Α, κατά τις προεδρίες των Μπαράκ Ομπάμα, Ντόναλντ Τραμπ και Τζο Μπάιντεν, εστιάζοντας στον τρόπο που οι πολιτικές τους επηρέασαν τις αποφάσεις και τις δράσεις του διεθνούς οργανισμού. Το πρόβλημα έχει τις ρίζες του στην περίοδο της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας και στη βρετανική εντολή μετά τον Α΄ Παγκόσμιο Πόλεμο. Μετά την αποχώρηση της Βρετανίας, ο ΟΗΕ πρότεινε το 1947 το Σχέδιο Διαμελισμού της Παλαιστίνης, το οποίο έγινε δεκτό από τους Εβραίους αλλά απορρίφθηκε από τους Άραβες, οδηγώντας στη δημιουργία του κράτους του Ισραήλ και σε αλληπάλληλους πολέμους. Ο ρόλος του ΟΗΕ υπήρξε περιορισμένος, ενώ οι Η.Π.Α, ως μόνιμο μέλος του Συμβουλίου Ασφαλείας (Σ.Α), επηρέασαν καταλυτικά τις εξελίξεις.

Ο Μπαράκ Ομπάμα στήριξε τη λύση των δύο κρατών και προώθησε τη διεθνή διπλωματία μέσω του ΟΗΕ. Ωστόσο, η πολιτική του είχε αντιφάσεις: από τη μία καταδίκασε τους εποίκισμούς του Ισραήλ, από την άλλη διατηρούσε τη στρατηγική συμμαχία με τη χώρα. Η στάση του αποτυπώθηκε στην απόφαση των ΗΠΑ να απέχουν από το Ψήφισμα 2334 του Σ.Α το 2016, που καταδίκασε τους εν λόγω εποίκισμούς. Παρά τις αρχικές του φιλοδοξίες, δεν κατάφερε να πετύχει κάποια ουσιαστική πρόοδο, καθώς η εμπιστοσύνη μεταξύ των εμπλεκομένων ήταν εύθραυστη.

Ο Ντόναλντ Τραμπ υιοθέτησε φιλοϊσραηλινή πολιτική, απομακρυνόμενος από την παραδοσιακή αμερικανική ισορροπία στο ζήτημα. Η απόφασή του να μεταφέρει την αμερικανική πρεσβεία στην Ιερουσαλήμ, αναγνωρίζοντάς την ως πρωτεύουσα του Ισραήλ, προκάλεσε διεθνείς αντιδράσεις. Επιπλέον υποβάθμισε τον ρόλο του ΟΗΕ, αποσύροντας τη χρηματοδότηση της UNRWA και αποδυναμώνοντας τη διπλωματία των Η.Ε στην περιοχή. Ωστόσο, η προώθηση των «Συμφωνιών του Αβραάμ», μέσω των οποίων αραβικές χώρες εξομάλυναν τις σχέσεις τους με το Ισραήλ, αποτέλεσε σημαντική γεωπολιτική εξέλιξη.

Ο Τζο Μπάιντεν επιδίωξε να αποκαταστήσει την πολυμερή διπλωματία και να ενισχύσει τον ρόλο του ΟΗΕ στη διαχείριση της σύγκρουσης. Αν και επέστρεψε στη

χρηματοδότηση της UNRWA, δεν ανέτρεψε την απόφαση για την Ιερουσαλήμ. Η πολιτική του επιδίωξε μια ισορροπημένη προσέγγιση, προωθώντας εκ νέου τη λύση των δύο κρατών. Ωστόσο, η αμερικανική υποστήριξη προς το Ισραήλ παρέμεινε ισχυρή, ιδιαίτερα μετά την επίθεση της Χαμάς στις 7 Οκτωβρίου 2023, που οδήγησε σε στρατιωτική απάντηση του Ισραήλ. Η κυβέρνηση Μπάιντεν προσέφερε στρατιωτική υποστήριξη στο Ισραήλ, ενώ παράλληλα τόνιζε την ανάγκη για τερματισμό των εχθροπραξιών και παροχή ανθρωπιστικής βοήθειας.

Η παρούσα εργασία αναδεικνύει τις διαφορές στη στάση των Η.Π.Α υπό τις τρεις προεδρίες και την επίδραση που αυτές είχαν στον ρόλο του ΟΗΕ. Ενώ ο Ομπάμα προσπάθησε να κινηθεί εντός του πλαισίου του διεθνούς δικαίου, ο Τραμπ προώθησε μια μονομερή πολιτική υπέρ του Ισραήλ. Ο Μπάιντεν επιχείρησε να αποκαταστήσει τη διπλωματική ισορροπία, αλλά οι εξελίξεις στην περιοχή και οι γεωπολιτικές συνθήκες περιόρισαν τις δυνατότητές του. Ο ΟΗΕ παραμένει ένας θεσμός με περιορισμένη αποτελεσματικότητα στο Παλαιστινιακό, κυρίως λόγω των γεωπολιτικών ανταγωνισμών και της αμερικανικής επιρροής στο Σ.Α. Παρά τη διεθνή υποστήριξη στη λύση των δύο κρατών, η πολιτική πραγματικότητα και οι εξελίξεις στην περιοχή καθιστούν δύσκολη την επίτευξη μιας διαρκούς ειρήνης.

Λέξεις-κλειδιά : Παλαιστινιακό Ζήτημα, Ηνωμένα Έθνη, Χαμάς, Διακήρυξη Μπάλφουρ

" The Palestinian issue and the United Nations. A comparative approach to positions, opinions, and decisions during the Obama, Trump, and Biden Presidencies."

Panagiotis Patselis

Abstract

The Palestinian issue is one of the longest-running and most complex international conflicts. This thesis examines the UN's stance in the context of US policy during the presidencies of Barack Obama, Donald Trump, and Joe Biden, focusing on how their policies influenced the decisions and actions of the international organization. The problem has its roots in the Ottoman Empire and the British Mandate after World War I. After Britain's departure, the UN proposed the Partition Plan for Palestine in 1947, which was accepted by the Jews but rejected by the Arabs, leading to the creation of the State of Israel and successive wars. The role of the UN was limited, while the US, as a permanent member of the Security Council (SC), had a decisive influence on developments.

Barack Obama supported the two-state solution and promoted international diplomacy through the UN. However, his policy was contradictory: on the one hand, he condemned Israel's settlements, while on the other, he maintained a strategic alliance with the country. His stance was reflected in the US decision to abstain from UN Security Council Resolution 2334 in 2016, which condemned the settlements. Despite his initial ambitions, he failed to make any real progress, as trust between the parties involved was fragile.

Donald Trump adopted a pro-Israel policy, moving away from the traditional American balance on the issue. His decision to move the US embassy to Jerusalem, recognising it as the capital of Israel, provoked international reactions. He also undermined the role of the UN by withdrawing funding from UNRWA and weakening UN diplomacy in the region. However, the promotion of the "Abraham Accords," through which Arab countries normalized their relations with Israel, was a significant geopolitical development.

Joe Biden sought to restore multilateral diplomacy and strengthen the role of the UN in managing the conflict. Although he resumed funding for UNRWA, he did not

reverse the decision on Jerusalem. His policy sought a balanced approach, promoting the two-state solution once again. However, US support for Israel remained strong, particularly after the Hamas attack on October 7, 2023, which led to a military response from Israel. The Biden administration offered military support to Israel, while emphasizing the need to end hostilities and provide humanitarian aid.

This paper highlights the differences in the US stance under the three presidencies and the impact these had on the role of the UN. While Obama tried to work within the framework of international law, Trump pushed for a one-sided policy in favor of Israel. Biden attempted to restore diplomatic balance, but developments in the region and geopolitical conditions limited his options. The UN remains an institution with limited effectiveness in the Palestinian issue, mainly due to geopolitical rivalries and US influence in the Security Council. Despite international support for the two-state solution, the political reality and developments in the region make it difficult to achieve lasting peace.

Keywords: Palestinian Question, United Nations, Hamas, Balfour Declaration

Εισαγωγή

Το ζήτημα της Εντολής για την Παλαιστίνη, όπως αυτή ανατέθηκε στη Μεγάλη Βρετανία μετά τον Α΄ Παγκόσμιο Πόλεμο, συνιστά κομβικό σημείο στην εξέλιξη του παλαιστινιακού προβλήματος. Παρά τα επίσημα διακηρυγμένα ιδεώδη περί ανάπτυξης των λαών μέχρι την αυτοδιάθεση, η βρετανική διοίκηση αντιμετώπισε ισχυρές αντιστάσεις, τόσο από τους Άραβες που διεκδικούσαν ανεξαρτησία όσο και από τους Εβραίους αποίκους που επιζητούσαν την ταχύτερη δυνατή εδραίωση ενός εθνικού κράτους. Αποτέλεσμα ήταν η διαμόρφωση ενός εύθραυστου πλαισίου, που έθεσε τις βάσεις για τις μετέπειτα συγκρούσεις στην Παλαιστίνη. Η στάση των Ηνωμένων Εθνών (Η.Ε.¹) ως κύριου διεθνούς οργανισμού διαδραμάτισε καθοριστικό ρόλο στη διαμόρφωση του παγκόσμιου διαλόγου και των αποφάσεων γύρω από την ισραηλινο-παλαιστινιακή σύγκρουση.

Κατά τις προεδρικές θητείες των Μπαράκ Ομπάμα, Ντόναλντ Τραμπ και Τζο Μπάιντεν, οι Ηνωμένες Πολιτείες ως μόνιμο μέλος του Συμβουλίου Ασφαλείας του Ο.Η.Ε., επηρέασαν άμεσα τις σχετικές εξελίξεις μέσω των πολιτικών τους θέσεων και των διπλωματικών τους πρωτοβουλιών.

α. Ο Ομπάμα κατά την προεδρία του (2009-2017), ενθάρρυνε τη δημιουργία ανεξάρτητου Παλαιστινιακού κράτους και επέδειξε ιδιαίτερη ευαισθησία στους εποικισμούς των Ισραηλινών στη Δυτική Όχθη. Προώθησε τις πολυμερείς διαπραγματεύσεις μέσω του Ο.Η.Ε και δημιούργησε την εικόνα ενός οικουμενικού ηγέτη, χωρίς όμως κάποια ιδιαίτερη απόφαση – ενέργεια στο παλαιστινιακό ζήτημα.

β. Ο Τραμπ κατά τη δική του προεδρία (2017 – 2021) τάχθηκε φανερά υπέρ του Ισραήλ, κάτι που αποτυπώθηκε και από τη μετεγκατάσταση της Αμερικανικής πρεσβείας στην Ιερουσαλήμ και την αναγνώρισή της ως πρωτεύουσα του Ισραήλ, αποδυναμώνοντας με αυτόν τον τρόπο την πολυμέρεια και προωθώντας

¹ Παπασωτηρίου Χ. (Τα Ηνωμένα Έθνη και το πρόβλημα της διεθνούς ασφαλείας, σ. 1): «Τα Ηνωμένα Έθνη αδυνατούν, για λόγους εγγενείς στη φύση του προβλήματος της διεθνούς ασφαλείας, να εγγυηθούν την παγκόσμια ειρήνη και η περιορισμένη συμβολή τους στην διεθνή ασφάλεια εξαρτάται κυρίως από την ύπαρξη συναίνεσης μεταξύ των μεγάλων δυνάμεων. Δεδομένου του περιορισμού αυτού εντούτοις, τα Ηνωμένα Έθνη έχουν αποκτήσει μια σημαντική παρουσία στην «επίπλωση της οικουμένης» μας. Η αξιοποίησή τους ως διεθνούς θεσμού ασφαλείας μπορεί να αποτελέσει, σε περιορισμένα πλαίσια, στοιχείο της διεθνούς πολιτικής με ευεργετικές συνέπειες όσον αφορά την άμβλυνση των διεθνών αντιπαραθέσεων».

μονομερείς πολιτικές, όπως η προώθηση του σχεδίου «Συμφωνία του Αιώνα». «Πρόκειται για μια μονομερή αποδοχή των ισραηλινών αξιώσεων για προσάρτηση των παράνομων με βάση το διεθνές δίκαιο εβραϊκών οικισμών στην κατεχόμενη Δυτική Όχθη» (Η Ναυτεμπορική - 2020). Επιπλέον οι ΗΠΑ αποχώρησαν από τη χρηματοδότηση οργανώσεων αρωγής παλαιστινίων προσφύγων και περιόρισαν τη συνεργασία τους με τον ΟΗΕ. Από την άλλη πλευρά, επί προεδρίας Τραμπ έλαβαν χώρα οι «Συμφωνίες του Αβραάμ» που επηρέασαν τη διπλωματία των ΗΠΑ στην περιοχή καθώς και τη στάση αρκετών Αραβικών χωρών.

γ. Η διακυβέρνηση του Τζο Μπάιντεν επιχείρησε να επαναφέρει την πολυμερή προσέγγιση και την ισορροπία στις σχέσεις Η.Π.Α.- Παλαιστινίων, ενώ ταυτόχρονα ενίσχυσε τον ρόλο των Η.Ε. στην επίλυση της σύγκρουσης. Οι ΗΠΑ επανήλθαν στη χρηματοδότηση οργανώσεων αρωγής παλαιστινίων προσφύγων, εντούτοις όμως διατηρήθηκε η πρεσβεία των ΗΠΑ στην Ιερουσαλήμ και ταυτόχρονα υποστηρίχθηκε η λύση δύο κρατών, για την αντιμετώπιση του Παλαιστινιακού ζητήματος. Μετά την επίθεση της Χαμάς² στο Ισραήλ την 07 Οκτωβρίου 2023 και τη μετέπειτα αντίδραση των Ισραηλινών, η κυβέρνηση Μπάιντεν τάχθηκε ξεκάθαρα υπέρ των Ισραηλινών, με τη συνδρομή Αμερικανικών Ενόπλων Δυνάμεων στην περιοχή της ΝΑ Μεσογείου. Εντούτοις συνέχιζε να υποστηρίζει την λύση των δύο κρατών ως τη πλέον ενδεδειγμένη.

² Ντόκος Θ (2010, σ.10): «Χαμάς: Παλαιστινιακή παραστρατιωτική οργάνωση και πολιτικό κόμμα, το Κίνημα Ισλαμικής Αντίστασης το οποίο ιδρύθηκε το 1987 ως παρακλάδι της αιγυπτιακής Μουσουλμανικής Αδελφότητας. Εκτός από τις πολλές επιθέσεις αυτοκτονίας και άλλες ενέργειες κατά του Ισραήλ, έχει υψηλή δημοφιλία ανάμεσα στους Παλαιστίνιους κυρίως λόγω του κοινωνικού της έργου. Η νίκη στις εκλογές του 2006 οδήγησε σε ένοπλη σύγκρουση με τη Φατάχ, για να επιτευχθεί μια εύθραυστη συμφωνία συγκυβέρνησης μετά από αιγυπτιακή διαμεσολάβηση. Θεωρείται τρομοκρατική οργάνωση από πολλές δυτικές χώρες διότι δεν αναγνωρίζει το Ισραήλ, δεν αποδέχεται τις Συμφωνίες του Όσλο, και δεν αποκηρύσσει την ένοπλη βία. Στους κύκλους της, πάντως, υπάρχουν και πραγματιστές με τους οποίους θα μπορούσε κανείς να διαπραγματευθεί».

Μεθοδολογία

Σκοπός

Σκοπός της παρούσας εργασίας είναι να αναλύσει και να συγκρίνει τη στάση των Η.Ε. στο Παλαιστινιακό ζήτημα κατά τη διάρκεια των προεδρικών θητειών των Μπαράκ Ομπάμα, Ντόναλντ Τραμπ και Τζο Μπάιντεν, εστιάζοντας στον τρόπο με τον οποίο οι πολιτικές των Ηνωμένων Πολιτειών επηρέασαν τις αποφάσεις και τις δράσεις του διεθνούς οργανισμού. Κατά τη διάρκεια αυτών των τριών προεδριών, οι Ηνωμένες Πολιτείες ως μόνιμο μέλος του Συμβουλίου Ασφαλείας του Ο.Η.Ε. και ως σημαντικός διεθνής δρών, διαδραμάτισαν κεντρικό ρόλο στη διαμόρφωση της ατζέντας του Παλαιστινιακού ζητήματος.

Επιπλέον η παρούσα διατριβή επιχειρεί να εξετάσει:

- α. Τις πολιτικές και διπλωματικές προσεγγίσεις των τριών προεδριών στο Παλαιστινιακό ζήτημα.
- β. Την επίδραση αυτών των προσεγγίσεων στις αποφάσεις και τις δράσεις του Ο.Η.Ε.
- γ. Τον βαθμό στον οποίο ο Ο.Η.Ε. παρέμεινε ουδέτερος ή επηρεάστηκε από τις πολιτικές των Ηνωμένων Πολιτειών.

Μέσα από τη συγκριτική αυτή ανάλυση, επιδιώκεται η ανάδειξη των δυνατοτήτων και των προκλήσεων που αντιμετωπίζει ο Ο.Η.Ε. στη διαχείριση του Παλαιστινιακού ζητήματος σε ένα παγκόσμιο περιβάλλον συνεχώς μεταβαλλόμενων ισορροπιών.

Μέσα από τη συγκριτική αυτή ανάλυση, επιδιώκεται η ανάδειξη των δυνατοτήτων και των προκλήσεων που αντιμετωπίζει ο Ο.Η.Ε. στη διαχείριση του Παλαιστινιακού ζητήματος σε ένα παγκόσμιο περιβάλλον συνεχώς μεταβαλλόμενων ισορροπιών.

Προϋποθέσεις

Η ανάλυση του Παλαιστινιακού ζητήματος και του ρόλου των Η.Ε. στις σχετικές εξελίξεις υπό το πρίσμα των πολιτικών των Η.Π.Α, απαιτεί τον καθορισμό συγκεκριμένων προϋποθέσεων, όπως παρακάτω:

α. Τα στοιχεία τα οποία χρησιμοποιήθηκαν για την περιγραφή των γεγονότων, προέκυψαν από την έρευνα σε έγκριτες δημοσιεύσεις άρθρων, ιστορικών και θεσμικών κειμένων που αναφέρονται στα εν λόγω γεγονότα.

β. Εξετάσθηκαν πρωτογενείς και δευτερεύουσες πηγές που σχετίζονται με το παλαιστινιακό ζήτημα και την αμερικανική εξωτερική πολιτική κατά τη διάρκεια της υπό εξέταση περιόδου, έχοντας προκαταβολικά μια βασική κατανόηση των διεθνών σχέσεων και της εξωτερικής πολιτικής, ιδιαίτερα σε σχέση με την αμερικανική εξωτερική πολιτική στις αρχές του 20ού αιώνα.

γ. Η ανάλυση θα πραγματοποιηθεί με βάση τα γεγονότα που εξελίχθηκαν την εξεταζόμενη περίοδο, ενώ η εξιστόρησή τους καθώς και οι συνθήκες κάτω από τις οποίες αυτά έλαβαν χώρα, διατυπώνονται χωρίς κρίσεις ή σχόλια του συγγραφέα.

Παράγοντες προς Ανάλυση

Η επίλυση του Παλαιστινιακού ζητήματος επηρεάζεται από μια σειρά παραγόντων, οι οποίοι συνδέονται με τη γεωπολιτική, την πολιτική, τις διεθνείς σχέσεις και την εσωτερική δυναμική των εμπλεκόμενων μερών και αναλύονται ως ακολούθως:

α. Γεωπολιτικοί Παράγοντες

Η θέση της Μέσης Ανατολής ως στρατηγικής περιοχής με ενεργειακούς πόρους και γεωπολιτική σημασία ενισχύει τη διεθνή εμπλοκή στο Παλαιστινιακό. Τα συμφέροντα μεγάλων δυνάμεων, όπως οι Ηνωμένες Πολιτείες, η Ρωσία και η Κίνα, επηρεάζουν την προσέγγιση του Ο.Η.Ε., καθώς κάθε δύναμη προωθεί τις δικές της γεωπολιτικές προτεραιότητες. Επιπλέον, οι σχέσεις Ισραήλ και αραβικών κρατών, καθώς και οι Συμφωνίες του Αβραάμ, αναδιαμορφώνουν τη δυναμική της περιοχής.

β. Πολιτικοί και Θρησκευτικοί Παράγοντες

Η σύγκρουση έχει βαθιές θρησκευτικές και πολιτισμικές διαστάσεις, με την Ιερουσαλήμ να αποτελεί ιερό σύμβολο για τρεις μεγάλες θρησκείες. Οι διαφορές στις πολιτικές κουλτούρες Ισραήλ και Παλαιστινίων, καθώς και η άνοδος εθνικιστικών τάσεων και στις δύο πλευρές, δυσχεραίνουν τη διαπραγμάτευση λύσεων.

γ. **Ο Ρόλος του Ο.Η.Ε**

Ο ρόλος του Ο.Η.Ε. καθορίζεται από τη θεσμική του δομή, όπου οι αποφάσεις του Συμβουλίου Ασφαλείας επηρεάζονται έντονα από τα μόνιμα μέλη, και ιδίως από τις Η.Π.Α. Η δυνατότητα του οργανισμού να μεσολαβήσει αποτελεσματικά περιορίζεται από τις εκάστοτε γεωπολιτικές αντιπαλότητες και την απουσία συναίνεσης μεταξύ των κρατών-μελών. Η ικανότητα του Ο.Η.Ε. να συμβάλει στην επίλυση, εξαρτάται από τη συναίνεση των μόνιμων μελών του Συμβουλίου Ασφαλείας, όπου οι Η.Π.Α. συχνά ασκούν βέτο σε αποφάσεις που αντιτίθενται στο Ισραήλ. Η πολιτική πόλωση μεταξύ των κρατών-μελών περιορίζει την αποτελεσματικότητα του οργανισμού.

δ. **Εσωτερική Πολιτική στις Η.Π.Α**

Οι διακυμάνσεις στις αμερικανικές πολιτικές, από τη διπλωματία του Ομπάμα στην έντονα φιλοϊσραηλινή στάση του Τραμπ και την πιο ισορροπημένη προσέγγιση του Μπάιντεν, επηρέασαν άμεσα τις εξελίξεις. Πέραν τούτου, θα πρέπει να ληφθεί υπόψη η πολιτική πίεση από φιλοϊσραηλινές ομάδες στις Η.Π.Α, η οποία επηρεάζει τη διαμόρφωση της εξωτερικής πολιτικής της χώρας.

ε. **Οικονομικοί και Ανθρωπιστικοί Παράγοντες**

Η οικονομική εξάρτηση της Παλαιστινιακής Αρχής από τη διεθνή βοήθεια και η ανθρωπιστική κρίση στη Γάζα υπονομεύουν τη σταθερότητα, ενώ οι επενδύσεις σε υποδομές και θεσμούς αποτελούν προϋπόθεση για τη βιωσιμότητα οποιασδήποτε συμφωνίας.

Η πολυπλοκότητα αυτών των παραγόντων καθιστά δύσκολη την εξεύρεση μιας συνολικής και διαρκούς λύσης, ενώ απαιτείται συντονισμένη δράση σε διεθνές επίπεδο.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α : Ιστορική Αναδρομή

Γένεση και Εξέλιξη Παλαιστινιακού Ζητήματος

Η ρίζα του Παλαιστινιακού ζητήματος εντοπίζεται στην περίοδο της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας, όταν η Παλαιστίνη αποτέλεσε επαρχία³ της αυτοκρατορίας. Η διάλυση της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας άνοιξε τον δρόμο για μια σειρά αποικιακών διευθετήσεων, στις οποίες η Βρετανία είχε εξέχοντα ρόλο λόγω της στρατιωτικής και διπλωματικής της ισχύος (Efraim Karsh, 2010, σ. 45 – 48). Η Διακήρυξη Μπάλφουρ⁴ του 1917 αποτέλεσε μια πρώιμη ένδειξη του ενδιαφέροντος του Λονδίνου να ενθαρρύνει την ίδρυση μιας εβραϊκής εθνικής εστίας στην Παλαιστίνη⁵, γεγονός που ενίσχυε τη βρετανική παρουσία στην περιοχή⁶ (Rashid Khalidi, 2006, σ. 95 – 98). Η δήλωση αυτή θεωρείται ως ένα από τα πρώτα βήματα στη δημιουργία του κράτους του Ισραήλ. (Φωτογραφικό υλικό, σύμφωνα με το Παράρτημα «Β»). Η Διακήρυξη Μπάλφουρ, είναι μια ανοικτή επιστολή που χρονολογείται από τις 2 Νοεμβρίου 1917 και υπογράφηκε από τον Άρθουρ Μπάλφουρ, τον Βρετανό Υπουργό Εξωτερικών. Απευθύνεται στον Λόρδο Λάιονελ Ουόλτερ Ρόθτσιλντ, εκπρόσωπο της βρετανικής εβραϊκής και οικονομικής κοινότητας του σιωνιστικού κινήματος. Η δήλωση δημοσιεύτηκε στους Τάιμς στις 9 Νοεμβρίου, στο ένθετο «Παλαιστίνη για τους Εβραίους. Επίσημη συμπάθεια». Με την επιστολή αυτή, το Ηνωμένο Βασίλειο τάσσεται υπέρ της ίδρυσης εβραϊκού κράτους στην Παλαιστίνη, πυροδοτώντας εντάσεις μεταξύ του εβραϊκού και του αραβικού πληθυσμού (Efraim Karsh, 2010, σ. 45-48).

Όταν λοιπόν, η Κοινωνία των Εθνών θέσπισε το Σύστημα Εντολών (Mandate System) για τα πρώην οθωμανικά εδάφη, η επιλογή της Βρετανίας ως εντολοδόχου ισχυροποιήθηκε από γεωπολιτικές και οικονομικές σκοπιμότητες (Benny Morris, 2008, σ. 113 – 115). Εξάλλου, η σημασία της Διώρυγας του Σουέζ για το εμπόριο και τη σύνδεση με τις αποικίες της Βρετανικής Αυτοκρατορίας καθιστούσε τη Μέση

³ Burns E.M (2006, σ. 969): «Ο πληθυσμός της ήταν 70% αραβικός και 30% εβραϊκός και χριστιανικός».

⁴ https://www.herodote.net/2_novembre_1917-evenement-19171102.php

⁵ Burns E.M (2006, σ. 969 – 970) «Οι Σιωνιστές στη Βρετανία και στις Ηνωμένες Πολιτείες εργάζονταν με ζήλο για τη μετατροπή της Παλαιστίνης σε εθνική εστία των Εβραίων. Σε αντάλλαγμα των υπηρεσιών τους προς την βρετανική κυβέρνηση, η τελευταία εξέδωσε τη διακήρυξη Μπάλφουρ, υποσχόμενη να εξετάσει ευνοϊκά το αίτημά τους. Ταυτόχρονα προβλεπόταν και η διασφάλιση των δικαιωμάτων των μη εβραϊκών κοινοτήτων της Παλαιστίνης».

⁶ Χρονολόγιο Γεγονότων Παλαιστινιακού Ζητήματος, σύμφωνα με το Παράρτημα «Δ».

Ανατολή καθοριστικό σημείο άσκησης επιρροής (Eugene L. Rogan, Avi Shlaim, 2008. σ. 203 – 206). Μετά τον Πρώτο Παγκόσμιο Πόλεμο επομένως, η Κοινωνία των Εθνών ανέθεσε τη διοίκηση της Παλαιστίνης στη Βρετανία μέσω της Εντολής της Παλαιστίνης, η οποία τέθηκε σε ισχύ το 1923.

Η Εντολή στη Βρετανία επρόκειτο να έχει το χαρακτήρα μιας μεταβατικής φάσης έως ότου η Παλαιστίνη αποκτήσει το καθεστώς ενός πλήρως ανεξάρτητου έθνους, καθεστώς που αναγνωρίστηκε προσωρινά στο Σύμφωνο της Κοινωνίας των Εθνών. Η απόφαση για την Εντολή όμως, δεν έλαβε υπόψη τις επιθυμίες του λαού της Παλαιστίνης, παρά τις απαιτήσεις του Συμφώνου ότι «οι επιθυμίες των κοινοτήτων αυτών πρέπει να αποτελούν κύριο μέλημα στην επιλογή του Εντολοδόχου». Αυτό απέκτησε ιδιαίτερη σημασία, επειδή σχεδόν πέντε χρόνια πριν λάβει την εντολή από την Κοινωνία των Εθνών, η βρετανική κυβέρνηση είχε αναλάβει δεσμεύσεις προς τη Σιωνιστική⁷ Οργάνωση σχετικά με τη δημιουργία μιας εβραϊκής εθνικής εστίας στην Παλαιστίνη, για την οποία οι Σιωνιστές ηγέτες είχαν προβάλλει τον ισχυρισμό της «ιστορικής σύνδεσης», δεδομένου ότι οι πρόγονοί τους είχαν ζήσει στην Παλαιστίνη δύο χιλιάδες χρόνια νωρίτερα πριν διασκορπιστούν στη «Διασπορά».

Οι αυτόχθονες κάτοικοι της Παλαιστίνης, οι πρόγονοι των οποίων κατοικούσαν στη γη σχεδόν τις δύο προηγούμενες χιλιετίες, θεώρησαν ότι ο σχεδιασμός αυτός αποτελούσε παραβίαση των φυσικών και αναφαίρετων δικαιωμάτων τους. Το θεωρούσαν επίσης ως παραβίαση των διαβεβαιώσεων ανεξαρτησίας που έδωσαν οι Συμμαχικές Δυνάμεις στους Άραβες ηγέτες σε αντάλλαγμα για την υποστήριξή τους κατά τη διάρκεια του πολέμου. Το αποτέλεσμα ήταν η αυξανόμενη αντίσταση των Παλαιστινίων Αράβων στην Εντολή, ακολουθούμενη από την προσφυγή στη βία από την εβραϊκή κοινότητα καθώς ο Δεύτερος Παγκόσμιος Πόλεμος πλησίαζε στο τέλος του.

Κατά τη διάρκεια της Βρετανικής Εντολής, η μαζική μετανάστευση Εβραίων στην Παλαιστίνη, ιδιαίτερα μετά την άνοδο του ναζισμού στη Γερμανία, ενίσχυσε τις συγκρούσεις. Κατά τη διάρκεια της περιόδου 1933 – 35, εγκρίθηκε η μετανάστευση περισσότερων από 130.000 Εβραίων, ενώ αμέτρητες χιλιάδες έφταναν στην Παλαιστίνη παράνομα. Στο εξής η Παλαιστίνη έγινε πεδίο σκληρών ένοπλων συγκρούσεων. Οι Άραβες εξεγέρθηκαν ανοιχτά εναντίον της εντολής. Η οργανωμένη

⁷ Μάζης Ι (2008, σ.1) : «Το διεθνές Σιωνιστικό Κίνημα ιδρύεται από τον βιενέζο δημοσιογράφο Θ.Χέρτσλ το 1897 και μέχρι το τέλος της δεκαετίας του 1920 αυξάνει σημαντικά την επιρροή του στις εβραϊκές κοινότητες της Ευρώπης και των Η.Π.Α. Ο στόχος του ήταν η δημιουργία ενός ανεξάρτητου και ελεύθερου ισραηλινού κράτους στα βιβλικά εδάφη της Παλαιστίνης με πρωτεύουσα την Ιερουσαλήμ. Το όνομά του προκύπτει από το λόφο Σιών στην Ιερουσαλήμ, ο οποίος και αποτελεί σύμβολο της Γής της Επαγγελίας. Το όραμα του Χέρτσλ χαρακτηρίζεται από τέσσερα στοιχεία: α) το γεγονός της υπάρξεως ενός εβραϊκού λαού β) το δεδομένο της αδυναμίας αφομοιώσεώς του από τις κοινωνίες στις οποίες διεσπάρει γ) το δικαίωμά του λαού αυτού επί των εδαφών της Γής της Επαγγελίας δ) και η μη αναγνώριση δικαιωμάτων δικαιοδοσίας και υπάρξεως επι της Γης αυτής, κανενός άλλου Λαού».

τρομοκρατία σάρωσε τη χώρα. Επιθέσεις ανταρτών στην ύπαιθρο, λαφυραγωγία εμπρησμοί και δολιοφθορές στις πόλεις, κράτησαν ολόκληρο τον πληθυσμό σε αναταραχή. Το 1938 η Βρετανία είχε στην Παλαιστίνη 20.000 στρατιώτες, που αποδείχτηκαν ωστόσο ότι ήταν πολύ λίγοι για να διατηρήσουν την τάξη (Burns E.M, 2006, σ. 971 – 972) . Η ένταση μεταξύ των δύο κοινοτήτων κορυφώθηκε με βίαιες αντιπαραθέσεις, όπως η Αραβική Εξέγερση του 1936-1939 (Rashid Khalidi, 2006, σ.95 – 98). Το 1947, η Βρετανία, ανήμπορη να διαχειριστεί την κατάσταση, παρέπεμψε το ζήτημα στα Ηνωμένα Έθνη, με την αιτιολογία ότι η εντολοδόχος δύναμη αντιμετώπιζε αντικρουόμενες υποχρεώσεις που είχαν αποδειχθεί ασυμβίβαστες. Σε αυτό το σημείο, όταν τα ίδια τα Ηνωμένα Έθνη ήταν μόλις δύο ετών, η βία μάζιζε την Παλαιστίνη. Αφού διερεύνησαν διάφορες εναλλακτικές λύσεις, τα Η.Ε πρότειναν τη διχοτόμηση της Παλαιστίνης σε δύο ανεξάρτητα κράτη, ένα παλαιστινιακό αραβικό και ένα εβραϊκό, με την Ιερουσαλήμ διεθνοποιημένη. Το σχέδιο διαμελισμού δεν έφερε ειρήνη στην Παλαιστίνη και η βία που επικρατούσε εξαπλώθηκε σε έναν πόλεμο στη Μέση Ανατολή που σταμάτησε μόνο με τη δράση των Ηνωμένων Εθνών. Το ένα από τα δύο κράτη που προέβλεπε το σχέδιο διχοτόμησης ανακήρυξε την ανεξαρτησία του ως Ισραήλ και σε μια σειρά διαδοχικών πολέμων, ο εδαφικός του έλεγχος επεκτάθηκε για να καταλάβει ολόκληρη την Παλαιστίνη. Το παλαιστινιακό αραβικό κράτος που προβλεπόταν στο σχέδιο διαίρεσης δεν εμφανίστηκε ποτέ στον παγκόσμιο χάρτη και κατά τα επόμενα 30 χρόνια, ο παλαιστινιακός λαός αγωνίστηκε για τα χαμένα του δικαιώματα⁸.

Το Παλαιστινιακό Ζήτημα και ο Ρόλος των Ηνωμένων Εθνών Ιστορικά

Συνοπτική Ιστορία του ΟΗΕ⁹

Το όνομα «Ηνωμένα Έθνη» επινοήθηκε από τον Πρόεδρο των ΗΠΑ Φραγκλίνο Ρούσβελτ και χρησιμοποιήθηκε για πρώτη φορά στη «Διακήρυξη των Ηνωμένων Εθνών» της 1ης Ιανουαρίου 1942, όταν, κατά τη διάρκεια του Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου, εκπρόσωποι 26 εθνών δεσμεύτηκαν ότι οι κυβερνήσεις τους θα συνεχίσουν να αγωνίζονται μαζί κατά των Δυνάμεων του Άξονα. Τα Κράτη δημιούργησαν αρχικά διεθνείς οργανισμούς για συγκεκριμένα θέματα. Η Διεθνής Ένωση Τηλεπικοινωνιών – όπως και η Διεθνής Τηλεγραφική Ένωση – ιδρύθηκε το 1865, ενώ η Παγκόσμια Ταχυδρομική Ένωση ιδρύθηκε το 1874. Και οι δύο είναι τώρα εξειδικευμένες οργανώσεις των Ηνωμένων Εθνών.

⁸ Χάρτες περιοχής, σύμφωνα με το Παράρτημα «Γ».

⁹ <https://unric.org/el/%CE%BC%CE%B9%CE%B1-%CE%BC%CE%B1%CF%84%CE%B9%CE%B1-%CF%83%CF%84%CE%B7%CE%BD-%CE%B9%CF%83%CF%84%CE%BF%CF%81%CE%B9%CE%B1-%CF%84%CE%BF%CF%85-%CE%BF%CE%B7%CE%B5/>

Το 1899, πραγματοποιήθηκε στη Χάγη η πρώτη Διεθνής Διάσκεψη για την Ειρήνη, με στόχο την επεξεργασία τρόπων για την ειρηνική επίλυση των κρίσεων, την πρόληψη των πολέμων και την κωδικοποίηση των κανόνων του πολέμου. Το Συμβούλιο ενέκρινε τη Σύμβαση για την Ειρηνική Διευθέτηση Διεθνών Διαφορών και καθιέρωσε το Διαιτητικό Δικαστήριο, που άρχισε να λειτουργεί το 1902. Πρόδρομος των Ηνωμένων Εθνών ήταν η Κοινωνία των Εθνών, ένας οργανισμός η ίδρυση του οποίου έγινε υπό παρόμοιες περιστάσεις κατά τη διάρκεια του Πρώτου Παγκοσμίου Πολέμου. Η Κοινωνία των Εθνών ιδρύθηκε το 1919 στο πλαίσιο της Συνθήκης των Βερσαλλιών με στόχο «την προώθηση της διεθνούς συνεργασίας και την επίτευξη της ειρήνης και της ασφάλειας».

Η Διεθνής Οργάνωση Εργασίας έχει επίσης δημιουργηθεί στο πλαίσιο της Συνθήκης των Βερσαλλιών, ως συνδεδεμένη υπηρεσία της Κοινωνίας των Εθνών. Η Κοινωνία των Εθνών διέκοψε τη δραστηριότητά της μετά την αποτυχία της να αποτρέψει τον Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο. Το 1945, εκπρόσωποι 50 χωρών συναντήθηκαν στο Άγιο Φραγκίσκο, στη Διάσκεψη των Ηνωμένων Εθνών για τη Διεθνή Οργάνωση με στόχο την σύνταξη του Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών. Οι εκπρόσωποι διαπραγματεύτηκαν με βάση τις προτάσεις που είχαν εκπονήσει οι εκπρόσωποι της Κίνας, της Σοβιετικής Ένωσης, του Ηνωμένου Βασιλείου και των Ηνωμένων Πολιτειών στο Dumbarton Oaks των Ηνωμένων Πολιτειών, τον Αύγουστο-Οκτώβριο του 1944.

Ο Χάρτης υπεγράφη στις 26 Ιουνίου 1945 από τους εκπροσώπους 50 χωρών. Η Πολωνία, η που δεν εκπροσωπήθηκε στη διάσκεψη, υπέγραψε αργότερα και έγινε ένα από τα 51 ιδρυτικά κράτη-μέλη του Οργανισμού. Τα Ηνωμένα Έθνη ιδρύθηκαν επίσημα στις 24 Οκτωβρίου 1945, όταν ο Χάρτης επικυρώθηκε από την Κίνα, τη Γαλλία, τη Σοβιετική Ένωση, το Ηνωμένο Βασίλειο, τις Ηνωμένες Πολιτείες και τη πλειοψηφία των άλλων υπογραφόντων κρατών. Η Ημέρα των Ηνωμένων Εθνών εορτάζεται κάθε χρόνο στις 24 Οκτωβρίου.

Το Καταστατικό του Διεθνούς Δικαστηρίου αποτελεί αναπόσπαστο τμήμα του Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών. Το Προοίμιο του Χάρτη, έχει όπως παρακάτω:

Προοίμιο Χάρτη Ηνωμένων Εθνών¹⁰

¹⁰ <https://unric.org/el/%CF%87%CE%B1%CF%81%CF%84%CE%B7%CF%83-%CE%B7%CE%B5/> BF% C E

ΕΜΕΙΣ ΟΙ ΛΑΟΙ ΤΩΝ ΗΝΩΜΕΝΩΝ ΕΘΝΩΝ ΑΠΟΦΑΣΙΣΜΕΝΟΙ

Να σώσουμε τις ερχόμενες γενεές από τη μάστιγα του πολέμου, που δύο φορές στα χρόνια μας έφερε στην ανθρωπότητα ανείπωτη θλίψη,

Να διακηρύξουμε και πάλι την πίστη μας στα θεμελιώδη ανθρώπινα δικαιώματα, στην αξιοπρέπεια και στην αξία του ανθρώπου, στα ίσα δικαιώματα ανδρών και γυναικών και μεγάλων και μικρών εθνών,

Να δημιουργήσουμε προϋποθέσεις κάτω από τις οποίες μπορεί να υπάρξει δικαιοσύνη και σεβασμός προς τις υποχρεώσεις που προκύπτουν από τις συνθήκες και από άλλες πηγές διεθνούς δικαίου,

Να συμβάλουμε στην κοινωνική πρόοδο και στη βελτίωση του βιοτικού επιπέδου μέσα σε μεγαλύτερη ελευθερία,

ΚΑΙ ΓΙ ΑΥΤΟΥΣ ΤΟΥΣ ΣΚΟΠΟΥΣ

Να δείχνουμε ανεκτικότητα και να ζούμε ειρηνικά ο ένας με τον άλλο σαν καλοί γείτονες,

Να ενώνουμε τις δυνάμεις μας για να διατηρούμε τη διεθνή ειρήνη και ασφάλεια, και να εξασφαλίζουμε, με την παραδοχή αρχών και την καθιέρωση μεθόδων, ότι δε θα χρησιμοποιείται ένοπλη βία παρά μόνο για το κοινό συμφέρον,

Να χρησιμοποιούμε τους διεθνείς οργανισμούς για να συμβάλλουμε στην οικονομική και κοινωνική πρόοδο όλων των λαών,

ΑΠΟΦΑΣΙΣΑΜΕ ΝΑ ΕΝΩΣΟΥΜΕ ΤΙΣ ΠΡΟΣΠΑΘΕΙΕΣ ΜΑΣ, ΓΙΑ ΝΑ ΕΠΙΤΥΧΟΥΜΕ ΑΥΤΟΥΣ ΤΟΥΣ ΣΚΟΠΟΥΣ.

Έτσι, οι Κυβερνήσεις μας, μέσον αντιπροσώπων τους, που συγκεντρώθηκαν στην πόλη του Αγίου Φραγκίσκου και ήταν εφοδιασμένοι με πληρεξούσια τα οποία αναγνωρίστηκαν ως έγκυρα και νομότυπα, αποδέχτηκαν αυτόν τον Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών και με αυτόν ίδρυσαν ένα Διεθνή Οργανισμό, που θα ονομάζεται Ηνωμένα Έθνη.

Το Σχέδιο Διαμελισμού των Ηνωμένων Εθνών (1947)

Από τη διακήρυξη της Βρετανικής Εντολής στην Παλαιστίνη μέχρι σήμερα, ο ρόλος των Η.Ε. υπήρξε κεντρικός στη διαχείριση του Παλαιστινιακού ζητήματος και στις απόπειρες επίλυσής του. Το Ψήφισμα 181 της Γενικής Συνέλευσης του ΟΗΕ, γνωστό και ως Σχέδιο Διαμελισμού, εγκρίθηκε στις 29 Νοεμβρίου 1947. Το ψήφισμα

πρότεινε¹¹ τη διαίρεση της Παλαιστίνης, η οποία βρισκόταν υπό βρετανική εντολή, σε δύο ανεξάρτητα κράτη, ένα εβραϊκό και ένα αραβικό, με την Ιερουσαλήμ να τίθεται υπό διεθνή διοίκηση λόγω της θρησκευτικής της σημασίας (Benny Morris, 2008, σ. 113 – 115). Οι Εβραίοι αποδέχθηκαν το σχέδιο ως νόμιμη βάση για τη δημιουργία κράτους, παρά τις εδαφικές παραχωρήσεις. Αντίθετα, οι Άραβες απέρριψαν το ψήφισμα, θεωρώντας το άδικο και υποστηρίζοντας ότι παραβλέπει τα δικαιώματα των αυτόχthonων Παλαιστινίων. Η απόρριψη του σχεδίου από τους Άραβες οδήγησε σε κλιμάκωση της βίας και τελικά στον Πόλεμο της Ανεξαρτησίας του Ισραήλ το 1948, όταν το Ισραήλ ανακήρυξε την ανεξαρτησία του¹² (Eugene L. Rogan, Avi Shlaim, 2008, σ. 203 – 206). Οι συνέπειες ήταν δραματικές, καθώς εκατοντάδες χιλιάδες Παλαιστίνιοι εκτοπίστηκαν, δημιουργώντας το πρόβλημα των Παλαιστινίων προσφύγων, που αποτελεί μέχρι σήμερα κεντρικό ζήτημα της σύγκρουσης.

Ο Ρόλος των Ηνωμένων Εθνών στον Πρώτο Αραβοϊσραηλινό Πόλεμο

Κατά τη διάρκεια του Πρώτου Αραβοϊσραηλινού Πολέμου (1948-1949), τα Ηνωμένα Έθνη ανέλαβαν πρωτοβουλίες για την κατάπαυση του πυρός. Ο Ο.Η.Ε. διόρισε τον Σουηδό διπλωμάτη Φόλκε Μπερναντότε ως μεσολαβητή, ο οποίος πρότεινε ένα σχέδιο ανακωχής και την επανεξέταση των συνόρων που είχαν προταθεί στο Ψήφισμα 181¹³ (Eugene L. Rogan, 2011, σ. 304 – 306). Το 1949 οι Συμφωνίες της Ρόδου, που προέκυψαν από μεσολάβηση του Ο.Η.Ε., καθόρισαν προσωρινές γραμμές κατάπαυσης του πυρός, γνωστές ως «Πράσινη Γραμμή» (Rashid Khalidi, 2020, σ. 142 – 145). Αυτές οι γραμμές δεν αναγνωρίστηκαν ως διεθνή σύνορα, αλλά αποτέλεσαν τη βάση για τη μελλοντική γεωπολιτική διάταξη. Επιπλέον, ο Ο.Η.Ε.

¹¹ Benny Morris (2008, σ. 113 – 115): «Η πρόταση περιλάμβανε τη δημιουργία ενός εβραϊκού κράτους που θα περιλάμβανε το 56% της συνολικής έκτασης, παρά το γεγονός ότι οι Εβραίοι αποτελούσαν περίπου το 33% του πληθυσμού. Το αραβικό κράτος θα καταλάμβανε το υπόλοιπο 44%. Η Ιερουσαλήμ και η Βηθλεέμ θα διοικούνταν ως *corpus separatum* από τα Ηνωμένα Έθνη, για να διασφαλιστεί η ελεύθερη πρόσβαση στους ιερούς τόπους. Το ψήφισμα εγκρίθηκε με 33 ψήφους υπέρ, 13 κατά και 10 αποχές».

¹² Burns E.M (2006, σ. 1057) «Η ανεξαρτησία του Ισραήλ αναγνωρίστηκε το 1948 από έναν αριθμό Δυτικών κρατών, τα οποία το αντιμετώπισαν ως ένα προκεχωρημένο φυλάκιο του δυτικού πολιτισμού που θα έφερνε την ισορροπία ανάμεσα στα να μεγάλα Αραβικά έθνη και στα πλούσια από το πετρέλαιο κράτη της νοτιοδυτικής Ασίας».

¹³ Michael B (2002, σ. 317 – 320): «Ωστόσο, ο Μπερναντότε δολοφονήθηκε από σιωνιστική παραστρατιωτική οργάνωση το 1948, γεγονός που ανέδειξε τις δυσκολίες του οργανισμού να επιβάλει λύσεις σε ένα τόσο φορτισμένο περιβάλλον».

ίδρυσε την UNRWA¹⁴ το 1949, με στόχο την παροχή ανθρωπιστικής βοήθειας στους εκτοπισμένους Παλαιστίνιους (Dennis Ross, 2004, σ. 432 – 435). Η ίδρυση της UNRWA αποτέλεσε ορόσημο στην ανθρωπιστική δράση του Ο.Η.Ε., αλλά ταυτόχρονα επισήμανε την αποτυχία να επιλυθεί πολιτικά η προσφυγική κρίση. Παρά τις προσπάθειες του Ο.Η.Ε., η έλλειψη συναίνεσης μεταξύ των εμπλεκόμενων μερών και οι γεωπολιτικές αντιπαραθέσεις περιόρισαν την αποτελεσματικότητα του οργανισμού στον τερματισμό της σύγκρουσης. Ο Πρώτος Αραβοϊσραηλινός Πόλεμος κατέδειξε τις προκλήσεις που αντιμετώπισε ο Ο.Η.Ε. στην προσπάθειά του να ισορροπήσει μεταξύ της διεθνούς νομιμότητας και των περιφερειακών συμφερόντων.

Το Παλαιστινιακό υπό το Ψυχροπολεμικό Πλαίσιο (1950-1980)

Κατά τη διάρκεια του Ψυχρού Πολέμου, η σύγκρουση μεταξύ Ισραήλ και Παλαιστίνιων εντάθηκε, με τους Παλαιστίνιους να αποκτούν διεθνή φωνή μέσω της PLO¹⁵. Το Ψήφισμα 242¹⁶ του Συμβουλίου Ασφαλείας μετά τον Πόλεμο των Έξι Ημερών το 1967, ζήτησε την απόσυρση του Ισραήλ από τα κατεχόμενα εδάφη και την αναγνώριση της κυριαρχίας όλων των κρατών στην περιοχή (Michael B. Oren, 2002, σ. 317 – 320). Ωστόσο, η έλλειψη σαφών μηχανισμών εφαρμογής περιόρισε την αποτελεσματικότητά του. Το 1974, η Γενική Συνέλευση¹⁷ αναγνώρισε την PLO ως τον «μοναδικό νόμιμο εκπρόσωπο του Παλαιστινιακού λαού», ενώ της απονεμήθηκε καθεστώς παρατηρητή στον Ο.Η.Ε. (Rashid Khalidi, 2020, σ. 142 – 145). Αυτή η

¹⁴ Υπηρεσία Αρωγής και Εργασίας του Ο.Η.Ε. για τους Παλαιστίνιους Πρόσφυγες στη Μέση Ανατολή (United Nation Relief and Works Agency - UNRWA)

¹⁵ Οργάνωση για την Απελευθέρωση της Παλαιστίνης (Palestine Liberation Organization – PLO)

¹⁶ Ντόκος Θ (2010, σ.2). «Απόφαση 242 του ΣΑ/ΟΗΕ (1967): Υιοθετήθηκε ομόφωνα από το Συμβούλιο Ασφαλείας του ΟΗΕ στις 22 Νοεμβρίου 1967, λίγο μετά τον Πόλεμο των Έξι Ημερών. Καλεί για μια «δίκαιη και διαρκή ειρήνη στη Μέση Ανατολή μέσω της εφαρμογής των ακόλουθων αρχών: (1) αποχώρηση των ισραηλινών στρατευμάτων από τα εδάφη που κατέλαβαν στην πρόσφατη σύγκρουση» (2) τερματισμό όλων των εμπόλεμων καταστάσεων και σεβασμό για το δικαίωμα κάθε κράτους της περιοχής να ζει σε κατάσταση ειρήνης εντός ασφαλών και αναγνωρισμένων συνόρων. Μαζί με την Απόφαση 338 του 1973, αποτελούν τις βασικές θέσεις του ΟΗΕ για την Αραβο-Ισραηλινή διένεξη».

¹⁷ Χειλά Ε (2020, σ. 64): «Κατά τη διάρκεια του 1970 φιλελεύθεροι και νεοφιλελεύθεροι μελετητές εξέφρασαν την άποψη ότι ο μετριασμός της διεθνούς αναρχίας θα επέλθει μέσα από τη λειτουργία των διεθνών θεσμών και διεθνών καθεστώτων, δίνοντας έμφαση αφενός στη γνωστή κατά Keohane «πολύπλοκη αλληλεξάρτηση» και αφετέρου στη σημασία των κατά Krasner «διεθνών καθεστώτων». Στα τέλη του 1970 η έρευνα σχετικά με τη συσχέτιση εσωτερικής πολιτικής οργάνωσης και διακρατικού πολέμου στηρίχτηκε κυρίως σε στατιστικά στοιχεία, που μέσω της εμπειρικής μελέτης περιπτώσεων επιχειρούσαν να συνδέσουν την εσωτερική βία με την «εξαγωγή» επιθετικής συμπεριφοράς».

αναγνώριση ήταν καθοριστική για την ενίσχυση του διεθνούς ρόλου των Παλαιστινίων.

Η Συμφωνία του Όσλο και οι Μεταγενέστερες Εξελίξεις (1990-2000)

α. Η δεκαετία του 1990 σηματοδότησε μια νέα περίοδο στις προσπάθειες για την επίλυση του Παλαιστινιακού ζητήματος, με τη Συμφωνία του Όσλο να αποτελεί καμπή στη διαδικασία. Η συμφωνία, που υπογράφηκε το 1993 μεταξύ του Ισραήλ και της PLO, επιτεύχθηκε υπό την αιγίδα των Ηνωμένων Πολιτειών¹⁸ και της Νορβηγίας (Dennis Ross, 2004, σ. 432 – 435). Ήταν η πρώτη φορά που τα δύο μέρη αναγνώρισαν αμοιβαία την ύπαρξή τους, με το Ισραήλ να αναγνωρίζει την PLO ως τον νόμιμο εκπρόσωπο του Παλαιστινιακού λαού και την PLO να αποδέχεται το δικαίωμα του Ισραήλ να υπάρχει. Η συμφωνία προέβλεπε τη δημιουργία της Παλαιστινιακής Αρχής (ΠΑ), μιας προσωρινής διοικητικής οντότητας με περιορισμένες εξουσίες σε συγκεκριμένες περιοχές της Δυτικής Όχθης¹⁹ και της Λωρίδας της Γάζας²⁰. Επιπλέον, περιλάμβανε ένα χρονοδιάγραμμα πέντε ετών για την επίτευξη μιας τελικής ειρηνευτικής συμφωνίας που θα ρύθμιζε βασικά ζητήματα, όπως το καθεστώς της Ιερουσαλήμ, τα σύνορα, οι Παλαιστίνιοι πρόσφυγες και οι εβραϊκοί εποικισμοί²¹ (Jeremy Pressman, 2003, σ. 5 – 43).

¹⁸ Χειλά Ε (1999, σ.120): «Στη σύγχρονη εποχή τα κράτη που έχουν ιδιαίτερο «βάρος» στο διεθνές σύστημα, με την έννοια ότι επηρεάζουν την εξέλιξη της διεθνούς πολιτικής, είναι αυτά που ανήκουν στην κατηγορία των μεγάλων δυνάμεων, χαρακτηριστικό των οποίων είναι η κατοχή από το 1945 πυρηνικών όπλων. Βέβαια αυτό δεν σημαίνει ότι οποιαδήποτε χώρα αποκτάει πυρηνικά όπλα πχ Βραζιλία, Σουηδία κλπ, κατατάσσεται σε αυτήν την κατηγορία. Κάτω από ορισμένες συνθήκες, το κριτήριο αυτό θα πρέπει να συνοδεύεται από στρατιωτική και οικονομική ισχύ και βέβαια ικανότητα άσκησης επιρροής. (leverage)».

¹⁹ Ντόκος Θ (2010, σ.3): «Η Δυτική Όχθη (έκταση 5.860 τετρ. χλμ., πληθυσμός 2,4 εκατ.) είναι μια περικλειστή περιοχή στη δυτική όχθη του ποταμού Ιορδάνη. Από το 1948 έως το 1967 βρισκόταν υπό ιορδανικό έλεγχο, ενώ από το 1967 υπάρχει ισραηλινή κατοχή. Ελέγχεται από τη Φατάχ και στη Ραμάλλα, κοντά στην Ιερουσαλήμ, βρίσκεται η έδρα της Παλαιστινιακής Αρχής».

²⁰ Ντόκος Θ (2010, σ.3): «Η Λωρίδα της Γάζας, με έκταση 360 τετρ. χλμ. και πληθυσμό 1,5 εκατομμύριο Παλαιστίνιους αποτελεί ένα από τα δύο εδαφικά τμήματα της Παλαιστινιακής Αρχής. Από το 2007 ελέγχεται πλήρως από τη Χαμάς. Το Ισραήλ διοικούσε την περιοχή από το 1967 έως το 2005, οπότε και απέσυρε, σε ορισμένες περιπτώσεις δια της βίας, όλους τους Εβραίους εποίκους. Εξακολουθεί να ελέγχει τον εναέριο χώρο, τα χωρικά ύδατα και τα σύνορα. Αυτό επέτρεψε την επιβολή αποκλεισμού σε διάφορα αγαθά σε μια προσπάθεια άσκησης πίεσης επί της Χαμάς. Η άλλη διέξοδος της Γάζας προς τον υπόλοιπο κόσμο είναι μέσω των συνόρων με την Αίγυπτο (που κυβέρνησε την περιοχή από το 1948 έως το 1967)».

²¹ Rashid Khalidi (2020, σ. 240 – 245): «Παρά τις ελπίδες που δημιούργησε η Συμφωνία του Όσλο, οι επόμενες εξελίξεις υπήρξαν απογοητευτικές. Η δολοφονία του Ισραηλινού πρωθυπουργού Γιτζάκ Ράμπιν το 1995 από έναν Ισραηλινό εξτρεμιστή αποτέλεσε σοβαρό πλήγμα για τη διαδικασία. Επιπλέον, η συνεχιζόμενη οικοδόμηση εβραϊκών οικισμών στη Δυτική Όχθη και την Ανατολική Ιερουσαλήμ, καθώς και η αυξανόμενη δυσανεμία των Παλαιστινίων για την αδυναμία της Παλαιστινιακής Αρχής να βελτιώσει τις συνθήκες ζωής τους, ενίσχυσαν την ένταση».

β. Η περίοδος μετά τη Συμφωνία του Όσλο χαρακτηρίστηκε επίσης από αύξηση των βίαιων συγκρούσεων, με τις δύο πλευρές να κατηγορούν η μία την άλλη για μη τήρηση των όρων της συμφωνίας. Το 2000, οι αποτυχημένες διαπραγματεύσεις στην Διάσκεψη του Καμπ Ντέιβιντ, όπου έλαβαν χώρα διαπραγματευτικές συνομιλίες μεταξύ του Αμερικανού προέδρου Μπιλ Κλίντον, του Παλαιστίνιου ηγέτη Γιάσερ Αραφάτ και του Ισραηλινού πρωθυπουργού Εούντ Μπαράκ και η Δεύτερη Ιντιφάντα²² κατέδειξαν το εύθραυστο της ειρηνευτικής διαδικασίας (Eugene L. Rogan, Avi Shlaim, 2008, σ. 492 – 495).

γ. Παρόλο που η Συμφωνία του Όσλο έθεσε τα θεμέλια για έναν νέο διάλογο, η αποτυχία επίτευξης μιας τελικής ειρηνευτικής συμφωνίας και οι συνεχιζόμενες συγκρούσεις άφησαν τη διαδικασία ημιτελή. Η Συμφωνία του Όσλο παραμένει σημείο αναφοράς στις ειρηνευτικές προσπάθειες, καθώς αποτέλεσε την πρώτη ουσιαστική απόπειρα για την επίλυση του Παλαιστινιακού μέσω διαπραγματεύσεων. Ωστόσο, οι ανεπίλυτες διαφορές και η έλλειψη εμπιστοσύνης μεταξύ των δύο πλευρών εξακολουθούν να αποτελούν σοβαρά εμπόδια για τη βιώσιμη ειρήνη.

Ο 21ος Αιώνας: Συγκρούσεις και Διπλωματία

Ο 21ος αιώνας χαρακτηρίζεται από συνεχιζόμενη βία και αποτυχία ουσιαστικής προόδου στις ειρηνευτικές διαδικασίες. Το Συμβούλιο Ασφαλείας εξέδωσε μια σειρά ψηφισμάτων, όπως το Ψήφισμα 1397 (2002), το οποίο υποστήριξε τη λύση δύο κρατών, αλλά τα εμπόδια στην εφαρμογή παρέμειναν (Jeremy Pressman, 2003, σ. 5 – 43). Ο ρόλος των Η.Ε. υποβαθμίστηκε εν μέρει από την αυξημένη ανάμειξη άλλων

²² Ντόκος Θ (2010, σ.4). «Η πρώτη ιντιφάδα (1987–1993) ήταν μια μαζική εξέγερση των Παλαιστινίων εναντίον της ισραηλινής κατοχής που ξεκίνησε από ένα προσφυγικό καταυλισμό και γρήγορα εξαπλώθηκε στη Γάζα, τη Δυτική Όχθη και την Ανατολική Ιερουσαλήμ. Οι παλαιστινιακές ενέργειες περιλάμβαναν από πολιτική ανυπακοή, γενικές απεργίες και μπούκοτάζ ισραηλινών προϊόντων έως οδοφράγματα, διαδηλώσεις και πετροπόλεμο με τις ισραηλινές δυνάμεις ασφαλείας και προκάλεσαν το παγκόσμιο ενδιαφέρον. Κατά τη διάρκεια της πρώτης Ιντιφάδα υπολογίζεται ότι έχασαν τη ζωή τους 1.100 Παλαιστίνιοι από τις Ισραηλινές δυνάμεις ασφαλείας και 160 Ισραηλινοί από τους Παλαιστίνιους. Επιπρόσθετα, περίπου 1.000 Παλαιστίνιοι σκοτώθηκαν από ομοεθνείς τους ως υποτιθέμενοι συνεργάτες των Ισραηλινών αρχών, αν και υπήρχαν στοιχεία για λιγότερους από τους μισούς. Η δεύτερη Ιντιφάδα, γνωστή και ως Ιντιφάδα Αλ-Ακσά (από το όνομα του σημαντικού τζαμιού που έχει κατασκευαστεί από τον 7ο αιώνα στο Όρος του Ναού στην Παλιά Πόλη της Ιερουσαλήμ) ξεκίνησε το Σεπτέμβριο 2000 (με αφορμή την επίσκεψη του Αριέλ Σαρόν στο Τείχος των Δακρύων). Ο αριθμός των νεκρών, στρατιωτικών και πολιτών, ξεπέρασε τους 5.300 Παλαιστίνιους και τους 1.000 Ισραηλινούς».

δυνάμεων, όπως η Ε.Ε. και οι Η.Π.Α., μέσω του Κουαρτέτου²³ για τη Μέση Ανατολή. Παράλληλα η συνέχιση των εποικισμών, η πολιορκία της Γάζας και οι περιοδικές συγκρούσεις μεταξύ Ισραήλ και Χαμάς επιδείνωσαν την ανθρωπιστική κατάσταση, καθιστώντας την παρέμβαση των Η.Ε. ακόμη πιο αναγκαία (Sara Roy, 2016, σ. 187 – 190).

Σύγχρονες Προκλήσεις και το Μέλλον του Ο.Η.Ε. στο Παλαιστινιακό

Στις πρόσφατες δεκαετίες, ο Ο.Η.Ε. παραμένει ενεργός μέσω ανθρωπιστικών προγραμμάτων, αλλά οι πολιτικές του πρωτοβουλίες παραμένουν περιορισμένες λόγω της γεωπολιτικής δυναμικής. Το 2012, η Παλαιστίνη αναγνωρίστηκε ως κράτος-παρατηρητής από τη Γενική Συνέλευση του Ο.Η.Ε.²⁴, ένα βήμα προς τη διεθνή αναγνώριση (John Quigley, 2010, σ. 215 – 218). Ωστόσο, η πολιτική πόλωση στο Συμβούλιο Ασφαλείας και η ασυμφωνία μεταξύ των εμπλεκόμενων δυνάμεων συνεχίζουν να περιορίζουν τις δυνατότητες του οργανισμού. Τον Οκτώβριο του 2023 η επίθεση της Χαμάς στο νότιο Ισραήλ οδήγησε σε μια διαρκώς κλιμακούμενη σύγκρουση με απρόβλεπτες συνέπειες για το υποσύστημα της Μέσης Ανατολής αλλά και τον κόσμο ευρύτερα. Τα αίτια και κυρίως οι χειρισμοί της διεθνούς κοινότητας με έμφαση στον ΟΗΕ, έθεσαν ξανά επί τάπητος το ζήτημα του ρόλου του, ο οποίος υπήρξε από την ίδρυσή του μια μορφή ασφαλιστικής δικλείδας έναντι ενεργειών που διαταράσσουν τη διεθνή ειρήνη, τάξη και ασφάλεια. Κύρια επιδίωξη εξάλλου των συντακτών του Χάρτη, ήταν να συγκροτήσουν έναν μηχανισμό ο οποίος θα αποθάρρυνε και θα τιμωρούσε επίδοξους «ταραξίες» στο μέλλον (Χειλά Ε., 2024, σ. 12). Η επίλυση του Παλαιστινιακού ζητήματος εξακολουθεί να εξαρτάται από την πολιτική βούληση των διεθνών δρώντων και την ικανότητα του Ο.Η.Ε. να γεφυρώσει τις διαφορές.

²³ Ντόκος Θ (2010, σ.6): «Κουαρτέτο: Δημιουργήθηκε το 2002 και αποτελείται από τις ΗΠΑ, την ΕΕ, τη Ρωσία και τον ΟΗΕ με αποστολή τη διαμεσολάβηση μεταξύ Ισραηλινών και Παλαιστινίων. Ο σημερινός Ειδικός Απεσταλμένος του Κουαρτέτου είναι ο πρώην Βρετανός πρωθυπουργός Τόνι Μπλερ».

²⁴ Παπασωτηρίου Χ (Τα Ηνωμένα Έθνη και το πρόβλημα της διεθνούς ασφαλείας, σ.4): «Ο παγκόσμιος οργανισμός που θα εγγυόταν την επικράτηση του κράτους δικαίου στην διεθνή πολιτική, έπρεπε να είναι αντιπροσωπευτικός των μελών του διεθνούς συστήματος, να είναι δηλαδή ένα κοινοβούλιο εθνών/κρατών. Βέβαια, η προβολή της έννοιας του κοινοβουλευτισμού στο διεθνές πεδίο συνεπάγεται δυσεπίλυτα προβλήματα, όσον αφορά την αρχή της αντιπροσώπευσης. Ωστόσο ο παγκόσμιος οργανισμός έπρεπε να εκφράζει την παγκόσμια κοινή γνώμη, τουλάχιστον κατά τον οραματισμό των αρχικών ιδεαλιστών του 1919, ο οποίος έχει επανέλθει στο προσκήνιο μετά το τέλος του Ψυχρού Πολέμου».

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β΄: Προεδρία Ομπάμα

Πρώτη Ομιλία Ομπάμα στο Κάιρο

Η πρώτη ομιλία του Μπαράκ Ομπάμα στο Πανεπιστήμιο του Καΐρου την 04 Ιουνίου 2009²⁵, αποτέλεσε ένα ορόσημο²⁶ στις σχέσεις μεταξύ των Ηνωμένων Πολιτειών και του μουσουλμανικού κόσμου. Ο Ομπάμα ξεκίνησε αναγνωρίζοντας τις εντάσεις μεταξύ Ισλάμ και Δύσης, οι οποίες πηγάζουν από ιστορικές συγκρούσεις, αποικιοκρατία, και τον Ψυχρό Πόλεμο. Παράλληλα, ανέδειξε τον κοινό στόχο για δικαιοσύνη, πρόοδο και ειρήνη. Τόνισε τη συνεισφορά του Ισλάμ στον παγκόσμιο πολιτισμό, από την επιστήμη μέχρι την τέχνη, και υπογράμμισε την ανάγκη για την καταπολέμηση στερεοτύπων και από τις δύο πλευρές. Σύμφωνα με τον Ομπάμα το Ισλάμ δεν είναι μέρος του προβλήματος, αλλά κεντρικό στοιχείο για την επίτευξη της ειρήνης. Εξέφρασε την πρόθεσή του να ξεκινήσει έναν νέο διάλογο βασισμένο στον αμοιβαίο σεβασμό. Η ομιλία εστίασε σε έξι βασικά θέματα:

α. **Βίαιος εξτρεμισμός:** Ο Ομπάμα καταδίκασε τη βία και πρότεινε συνεργασία για την εξάλειψη αυτής της απειλής.

β. **Πυρηνικά όπλα:** Πρότεινε ένα κοινό στόχο για την αποτροπή ενός πυρηνικού ανταγωνισμού στη Μέση Ανατολή.

γ. **Δημοκρατία:** Τάχθηκε υπέρ της ιδέας της αυτοδιάθεσης και της ισότητας, υπογραμμίζοντας ότι η δημοκρατία δεν μπορεί ί να επιβληθεί από το εξωτερικό.

δ. **Θρησκευτική ελευθερία:** Προώθησε τον σεβασμό στη διαφορετικότητα και την καταπολέμηση των διακρίσεων.

ε. **Δικαιώματα των γυναικών:** Αναγνώρισε τη σημασία της εκπαίδευσης και της ισότητας φύλων για την πρόοδο των κοινωνιών.

στ. **Ισραηλινό - Παλαιστινιακή σύγκρουση**

Ο Μπαράκ Ομπάμα²⁷ αφιέρωσε σημαντικό μέρος στην Ισραηλινό-Παλαιστινιακή σύγκρουση, τονίζοντας την επιτακτική ανάγκη για επίλυση του

²⁵ <https://www.nbcnews.com/id/wbna31102929>

²⁶ Ερίκ Σεβαλιέ (Εκπρόσωπος του γαλλικού υπουργείου Εξωτερικών): «Πρόκειται για μια ομιλία που θα μείνει, της οποίας η συμβολική, αλλά και η πολιτική βαρύτητα είναι μεγάλη», ανακτήθηκε από: <https://www.tovima.gr/2009/06/04/world/oi-prwtes-antidraseis-stin-omilia-ompama/>

²⁷ John Allphin Moore, Jr. and Jerry Pubantz. (2022): «Μία από τις πιο σημαντικές στιγμές της προεδρίας του Ομπάμα ήταν η ομιλία του στο Πανεπιστήμιο του Καΐρου τον Ιούνιο του 2009, με τίτλο «Ένα νέο ξεκίνημα». Η ομιλία αυτή απευθυνόταν στον μουσουλμανικό κόσμο και στόχευε στη

ζητήματος μέσω μιας λύσης δύο κρατών, στα οποία Ισραηλινοί και Παλαιστίνιοι θα μπορούν να ζουν ειρηνικά και με ασφάλεια. Επισήμανε ότι αυτή η λύση δεν εξυπηρετεί μόνο τα συμφέροντα των δύο πλευρών αλλά και της διεθνούς κοινότητας, ενισχύοντας την παγκόσμια ασφάλεια. Αναγνώρισε τις ιστορικές και συναισθηματικές βάσεις των δύο πλευρών, υπογραμμίζοντας ότι τόσο οι Ισραηλινοί όσο και οι Παλαιστίνιοι έχουν δικαίωμα στην ασφάλεια, την αξιοπρέπεια και την αυτοδιάθεση. Μίλησε επιπλέον για τη βαθιά ριζωμένη ιστορική μνήμη των Ισραηλινών, αναφερόμενος στον αντισημιτισμό και το Ολοκαύτωμα, που ενίσχυσαν την ανάγκη τους για ένα ασφαλές εθνικό κράτος. Παράλληλα, υπογράμμισε τον πόνο των Παλαιστινίων που επί δεκαετίες έχουν βιώσει εκτοπισμό, προσφυγιά και καθημερινές δυσκολίες λόγω της κατοχής. Δήλωσε ότι η κατάσταση για τους Παλαιστίνιους είναι «απαράδεκτη» και ότι οι Ηνωμένες Πολιτείες δεν θα αγνοήσουν τις νόμιμες φιλοδοξίες τους για ένα ανεξάρτητο κράτος.

Ο Ομπάμα απηύθυνε σαφή έκκληση και προς τις δύο πλευρές να αναλάβουν τις ευθύνες τους. Κάλεσε τους Παλαιστίνιους να εγκαταλείψουν τη βία, αναφέροντας ότι η αντίσταση μέσω βίας και τρομοκρατικών ενεργειών είναι αντιπαραγωγική και δεν οδηγεί στην επίτευξη των στόχων τους. Παράλληλα, ζήτησε από τη Χαμάς να αναγνωρίσει το Ισραήλ, να εγκαταλείψει τη βία και να σεβαστεί τις προηγούμενες συμφωνίες. Επιπλέον προέτρεψε το Ισραήλ να σταματήσει την επέκταση των εποικισμών, η οποία υπονομεύει την ειρηνευτική διαδικασία και παραβιάζει προηγούμενες συμφωνίες. Υπογράμμισε την ανάγκη για βελτίωση των συνθηκών ζωής των Παλαιστινίων, όπως η άρση των περιορισμών στη Γάζα και τη Δυτική Όχθη.

Πέραν των ανωτέρω, αναγνώρισε τη σημασία της συμβολής των αραβικών κρατών στην ειρηνευτική διαδικασία. Εξήρε την Αραβική Ειρηνευτική Πρωτοβουλία ως ένα θετικό βήμα, αλλά τόνισε ότι πρέπει να συνοδευτεί από περαιτέρω ενέργειες, όπως η αναγνώριση του Ισραήλ και η υποστήριξη της δημιουργίας παλαιστινιακών θεσμών.

γεφύρωση του χάσματος που είχε δημιουργηθεί μετά τις συγκρούσεις της προηγούμενης δεκαετίας, ιδιαίτερα με την εισβολή στο Ιράκ και τον «πόλεμο κατά της τρομοκρατίας». Ο Ομπάμα αναγνώρισε τα λάθη του παρελθόντος, κάλεσε σε αμοιβαίο σεβασμό και τόνισε τη δέσμευσή του για ειρήνη, δικαιοσύνη και συνεργασία. Η ομιλία του υπογράμμισε τη σημασία της θρησκευτικής ανεκτικότητας, της προώθησης της δημοκρατίας και της αποφυγής της βίας ως μέσο επίλυσης συγκρούσεων».

Σκιαγράφηση Ηγετικής Φυσιογνωμίας Ομπάμα

Η Ομιλία αυτή του Ομπάμα κατέδειξε έναν οικουμενικό ηγέτη, ο οποίος εκπέμπει έναν ισχυρό αέρα αισιοδοξίας και πίστης στην ανθρωπότητα. Η επιμονή του να επικεντρώνεται στα κοινά στοιχεία μεταξύ διαφορετικών πολιτισμών και θρησκειών δείχνει έναν ηγέτη που οραματίζεται έναν κόσμο ενότητας και συνεργασίας²⁸. Επιπλέον θα μπορούσε να χαρακτηριστεί ως ρεαλιστής, καθόσον αναγνωρίζει ότι οι διαφορές μεταξύ του Δυτικού και του μουσουλμανικού κόσμου δεν μπορούν να επιλυθούν άμεσα και επιλέγει να επικεντρωθεί στη σταδιακή πρόοδο, τονίζοντας την ανάγκη για υπομονή, συνεχή διάλογο και συνεργασία.

Εμφανίζεται ως δημοκρατικός, καθόσον προωθεί την ιδέα της ισότητας και της δικαιοσύνης για όλους, ανεξάρτητα από θρησκεία, φυλή ή εθνικότητα. Αναγνωρίζει τις δυσκολίες που αντιμετωπίζουν τόσο οι Ισραηλινοί όσο και οι Παλαιστίνιοι, και παρουσιάζει τις θέσεις του με ισορροπία, χωρίς να λαμβάνει μονόπλευρη στάση, καταδεικνύοντας έναν ηγέτη που σέβεται τη διαφορετικότητα. Στην ομιλία του, ο Ομπάμα εκτός των άλλων δείχνει έναν ισχυρό ηθικό πυρήνα, αναφέροντας τη σημασία της αλήθειας, της δικαιοσύνης και της αξιοπρέπειας. Δηλώνει ότι οι Ηνωμένες Πολιτείες δεν θα ανεχτούν τη βία, αλλά ούτε και την αδικία ή την καταπάτηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Η ακεραιότητα και η πίστη του στις αρχές της ειρήνης²⁹ και της δικαιοσύνης διαπερνούν κάθε του μήνυμα.

Η προσωπικότητα του Ομπάμα³⁰, όπως αναδεικνύεται μέσα από την ομιλία του, είναι αυτή ενός ηγέτη που συνδυάζει ανθρωπισμό, διορατικότητα και

²⁸ Χαβιέρ Σολάνα (Υπατος Εκπρόσωπος της Εξωτερικής Πολιτικής και της Πολιτικής της Ασφάλειας της ΕΕ): «Ήταν μια αξιοσημείωτη ομιλία, μια ομιλία που αναμφίβολα θα ανοίξει μια νέα σελίδα στις σχέσεις με τον αραβικό–μουσουλμανικό κόσμο και όπως ελπίζω, και στα προβλήματα που έχουμε σε πολλά μέρη στην περιοχή», ανακτήθηκε από <https://www.tovima.gr/2009/06/04/world/oi-prwtes-antidraseis-stin-omilia-ompama/>

²⁹ Ερίκ Σεβαλιέ (Εκπρόσωπος του γαλλικού υπουργείου Εξωτερικών): «Δείχνει ότι οι ΗΠΑ έχουν στραφεί απολύτως προς τον διάλογο, την ανεκτικότητα, τον αμοιβαίο σεβασμό, την άρνηση οποιασδήποτε προοπτικής έντασης μεταξύ των πολιτισμών. Η ομιλία αυτή δείχνει σαφώς και χωρίς περιστροφές τη δέσμευση των ΗΠΑ υπέρ της ειρήνης –στο Αφγανιστάν, στο Πακιστάν, στο Ιράκ, στη Μέση Ανατολή», ανακτήθηκε από <https://www.tovima.gr/2009/06/04/world/oi-prwtes-antidraseis-stin-omilia-ompama/>

³⁰ Παπασωτηρίου Χ. (2018):: «Ο Ομπάμα, αργότερα, το 2016 δήλωνε ότι υπάρχουν τέσσερις βασικές προσεγγίσεις στην αμερικανική εξωτερική πολιτική:

- α. Ο απομονωτισμός, ο οποίος είναι πλέον ανέφικτος στον παγκοσμιοποιημένο κόσμο,
- β. Ο ρεαλισμός, που δίνει έμφαση σε πραγματικές απειλές και εθνικά συμφέροντα,
- γ. Ο φιλελεύθερος επεμβατισμός, που πρεσβεύει τη χρήση στρατιωτικής ισχύος για διεθνή διάδοση των φιλελεύθερων αξιών και

επικοινωνιακή δεινότητα. Εμφανίζεται ως ένας ηθικός και εμπνευσμένος ηγέτης που βλέπει τη διαφορετικότητα ως πλούτο και δεσμεύεται να χτίσει γέφυρες ανάμεσα σε λαούς, προάγοντας την ειρήνη, τη δικαιοσύνη και την αμοιβαία κατανόηση. Οι πρώτες αντιδράσεις των Αράβων ήταν θετικές³¹, κυρίως διότι ο πρόεδρος των ΗΠΑ υποστήριξε από το Κάιρο τα στοιχειώδη: την ίδρυση παλαιστινιακού κράτους και τη μη περεταίρω επέκταση των εβραϊκών εποίκισμών³². Παρόλα αυτά όμως δεν υπήρχαν αντίστοιχες επισκέψεις στο Ισραήλ ή ομιλίες που απευθύνονταν σε Ισραηλινούς, με αποτέλεσμα να απωλέσει την ισραηλινή κοινή γνώμη³³ και τη δυνατότητα επιρροής πάνω στο Νετανιάχου³⁴.

Πολιτική Ομπάμα αναφορικά με το Παλαιστινιακό Ζήτημα (2009-2017)

Η προεδρία του Μπαράκ Ομπάμα (2009-2017) υπήρξε μια περίοδος με έντονη διεθνή δραστηριότητα και εξελίξεις στον τομέα της εξωτερικής πολιτικής των Ηνωμένων Πολιτειών. Ένας από τους σημαντικότερους τομείς που απασχόλησαν την προεδρία του, ήταν το παλαιστινιακό ζήτημα. Από την αρχή της θητείας του, ο Μπαράκ Ομπάμα έθεσε ως προτεραιότητα την προώθηση της ειρήνης στη Μέση Ανατολή. Διόρισε έναν ειδικό απεσταλμένο για την ειρήνη στη Μέση Ανατολή τη δεύτερη ημέρα της θητείας του, ζήτησε τον τερματισμό του ισραηλινού εποίκισμού³⁵

δ. Ο φιλελεύθερος διεθνισμός, που δίνει έμφαση σε μορφές πολυμερούς συνεργασίας σε φιλελεύθερες κατευθύνσεις. Από αυτές, θεωρούσε ότι η δική του προσέγγιση αντλούσε από τον ρεαλισμό και τον φιλελεύθερο διεθνισμό, εκφράζοντας τη δυσπιστία του προς το κατεστημένο εξωτερικής πολιτικής στο οποίο επικρατούσαν οι ιδέες του φιλελεύθερου επεμβατισμού».

31 Ναμπίλ Αμπού Ρουντένα (εκπρόσωπος του Παλαιστίνιου προέδρου κ. Μαχμούντ Αμπάς): «Είναι μια ομιλία σαφής και ειλικρινής. Αποτελεί ένα ρηξικέλευθο πολιτικό βήμα και μια καλή αρχή πάνω στην οποία θα πρέπει να οικοδομήσουμε. Ο Ομπάμα σήμανε με την ομιλία του το τέλος της προηγούμενης αμερικανικής μεροληπτικής πολιτικής υπέρ του Ισραήλ. Οι δηλώσεις του για την αφόρητη κατάσταση των Παλαιστινίων είναι ένα μήνυμα που το Ισραήλ πρέπει να καταλάβει», Ανακτήθηκε από <https://www.tovima.gr/2009/06/04/world/oi-prwtes-antidraseis-stin-omilia-ompama/>

32 <https://www.tovima.gr/2009/06/05/archive/b-omilia-ompama-sto-kairo-b-br-goiteyse-toys-arabes-kai-zitise-aneksartito-palaistiniako-kratos/>

33 <http://www.foreignaffairs.com/articles/137516/martin-indyk-kenneth-liebe..>

34 Το ΒΗΜΑ (2009): «Σε ανακοίνωση της ισραηλινής πρωθυπουργίας, επισημάνθηκε: «Η ισραηλινή κυβέρνηση εκφράζει την ελπίδα η σημαντική ομιλία του προέδρου Ομπάμα στο Κάιρο να οδηγήσει πράγματι σε μια νέα εποχή συμφιλίωσης ανάμεσα στον αραβικό-μουσουλμανικό κόσμο και στο Ισραήλ. Το Ισραήλ θέλει την ειρήνη και θα κάνει ό,τι μπορεί για να διευρύνει τον κύκλο της ειρήνης, λαμβάνοντας υπόψη του το εθνικό του συμφέρον και πρωτίστως την ασφάλειά του». Ανακτήθηκε από: <https://www.tovima.gr/2009/06/04/world/oi-prwtes-antidraseis-stin-omilia-ompama/>

35 Ντόκος Θ (2010, σ.4): «Εποίκισμοι: Κοινότητες/οικισμοί που κατασκεύασαν Ισραηλινοί στα Κατεχόμενα εδάφη. Έχουν εγκαταλειφθεί οι κοινότητες στο Σινά και τη Γάζα, αλλά σημαντικός αριθμός Ισραηλινών ζουν στη Δυτική Όχθη (190-250.000), το Γκολάν (20.000) και την Ανατολική Ιερουσαλήμ (180-200.000) [ο συνολικός αριθμός των εποίκων δεν ξεπερνούσε τις 20.000 το 1982. Η στρατηγική αξία των οικισμών οφείλεται στον έλεγχο συγκεκριμένων αξόνων μεταφορών ή περιοχών με εύφορη

και προσπάθησε να φέρει τα δύο μέρη πίσω στο τραπέζι των διαπραγματεύσεων. Αλλά από εκεί και πέρα δεν σημειώθηκε κάτι το ιδιαίτερο. Όταν οι αρχικές διαπραγματεύσεις υπό την ηγεσία των ΗΠΑ ναυάγησαν στα τέλη του 2010, κυρίως για το θέμα των ισραηλινών εποικισμών, ο πρόεδρος ουσιαστικά απομακρύνθηκε από το θέμα και έκτοτε δεν έχει κοιτάξει πίσω.

Η γενικότερη εξωτερική πολιτική του, κατέγραψε μερικές αξιοσημείωτες επιτυχίες³⁶. Αναφορικά με το Παλαιστινιακό ζήτημα, θεωρούσε τη λύση των δύο κρατών ως τη μόνη βιώσιμη επιλογή για την επίλυση του παλαιστινιακού ζητήματος. Η προσέγγισή του στηριζόταν στη διπλωματία και την πίεση και προς τις δύο πλευρές να κάνουν συμβιβασμούς. Ωστόσο, η υποστήριξή του προς το Ισραήλ περιόριζε την αποτελεσματικότητα των πρωτοβουλιών του. Όπως και ο Μπους, ο Ομπάμα υποστήριξε τη συνεχιζόμενη απομόνωση της Λωρίδας της Γάζας, ενώ ήταν αντίθετος στις προσπάθειες συμφιλίωσης μεταξύ των δύο αντιμαχόμενων φατριών της Παλαιστίνης, της Φατάχ³⁷ και της Χαμάς, μη λαμβάνοντας υπόψη ότι η Γάζα και η Χαμάς θα έπρεπε να συμμετάσχουν αμφότερες στην «ειρηνευτική διαδικασία»³⁸.

γη και υδάτινους πόρους. Το Ισραήλ θεωρεί δεδομένο ότι θα διατηρήσει ορισμένους σημαντικούς οικισμούς ακόμη και μετά από μια συμφωνία ειρήνης. Μετά από ένα σχετικό πάγωμα τα τελευταία χρόνια, η νέα κυβέρνηση ανακοίνωσε την πρόθεσή της να συνεχίσει την πολιτική εποικισμών».

36 Foreign Affairs (2012): «Συμπεριλαμβανομένης της σημαντικής αποδυνάμωσης της Αλ Κάιντα, της αποτελεσματικής διαχείρισης των σχέσεων με την Κίνα, της αναστήλωσης της διεθνούς φήμης των Ηνωμένων Πολιτειών, της επανεκκίνησης της σχέσης με τη Ρωσία και της κύρωσης της Νέας Συνθήκης Μείωσης των Στρατηγικών Όπλων (New START), επιτυγχάνοντας ψήφισμα του Συμβουλίου Ασφαλείας του ΟΗΕ για την επιβολή σκληρών κυρώσεων στο Ιράν, ολοκληρώνοντας καθυστερημένες αλλά ευπρόσδεκτες συμφωνίες ελεύθερου εμπορίου και αποσύροντας τα αμερικανικά στρατεύματα από το Ιράκ. Ανακτήθηκε από: <http://www.foreignaffairs.com/articles/137516/martin-indyk-kenneth-liebe...>

37 Ντόκος Θ (2010, σ. 10): «Φατάχ/PLO: Κεντρο-αριστερό κόμμα με εθνικιστική ιδεολογία που αποτελεί τη μεγαλύτερη φατρία της Οργάνωσης για την Απελευθέρωση της Παλαιστίνης (PLO). Ο βασικός ιδρυτής και ηγέτης μέχρι το θάνατό του το 2004 ήταν ο Γιάσερ Αραφάτ. Μετά τον πόλεμο του 1967 έγινε η σημαντικότερη παλαιστινιακή οργάνωση ένοπλου απελευθερωτικού αγώνα. Στις δεκαετίες του 1960 και 1970 παρείχε εκπαίδευση σε μεγάλο αριθμό οργανώσεων από την Ευρώπη, τη Μέση Ανατολή, την Ασία και την Αφρική και οι φενταγίν της -συχνά σε συνεργασία με οργανώσεις όπως ο Μαύρος Σεπτέμβρης, Abu Nidal's Fatah-Revolutionary Council, PFLP, και PFLP-GC-πραγματοποίησαν μεγάλο αριθμό επιθέσεων (συμπεριλαμβανομένων και αεροπειρατειών και τρομοκρατικών ενεργειών) εναντίον ισραηλινών στόχων στη Μέση Ανατολή και τη Δυτική Ευρώπη. Η πολιτική κυριαρχία της τερματίστηκε το 2005 και 2006 στις δημοτικές και βουλευτικές εκλογές, όπου ηττήθηκε από τη Χαμάς λόγω διαφθοράς και ανικανότητας για αποτελεσματική διακυβέρνηση. Σήμερα η Φατάχ, η οποία ελέγχει τη Δυτική Όχθη, στηρίζει τον Μαχμούντ Αμπάς, πρόεδρο της Παλαιστινιακής Αρχής».

38 Χειλά Ε (2020, σ. 81): «Είναι γεγονός ότι η διαχείριση των συγκρούσεων σε ένα πολυμερές πλαίσιο, τριάντα χρόνια μετά το τέλος του ψυχρού πολέμου, αποτελεί ακόμα το ζητούμενο. Η πολιτική του «νέου επεμβατισμού», αναζητώντας λύσεις «τεχνικού χαρακτήρα» στο εσωτερικό κρατών και κοινωνιών που έβλεπαν τον πολιτικό συμβιβασμό και τη συμφιλίωση με τον «άλλον» ως αδυναμία, δεν φαίνεται να βοηθά την προώθηση της διεθνούς τάξης. Αντιθέτως, ενέργειες και αντιλήψεις που στο όνομα της «αναβάθμισης» της διεθνούς έννομης τάξης καταργούν την κρατική κυριαρχία, όχι μόνο

Η σχέση της διοίκησης Ομπάμα με τον ΟΗΕ στο πλαίσιο του Παλαιστινιακού ζητήματος ήταν πολυδιάστατη. Ενώ οι Ηνωμένες Πολιτείες διατήρησαν την παραδοσιακή τους στάση υπέρ του Ισραήλ, υπήρξαν περιπτώσεις που η διοίκηση Ομπάμα διαφοροποιήθηκε από τις προηγούμενες κυβερνήσεις. Το 2011, οι Παλαιστίνιοι ζήτησαν την πλήρη ένταξη στον ΟΗΕ ως ανεξάρτητο κράτος. Οι ΗΠΑ, αν και υποστήριζαν τη δημιουργία παλαιστινιακού κράτους, άσκησαν βέτο στο Συμβούλιο Ασφαλείας, θεωρώντας ότι το αίτημα υπονόμει τις διμερείς διαπραγματεύσεις³⁹. Ωστόσο το 2012 η Παλαιστίνη αναγνωρίστηκε από τη Γενική Συνέλευση ως κράτος παρατηρητής, μια κίνηση που οι ΗΠΑ αντιτάχθηκαν αλλά δεν μπορούσαν να αποτρέψουν. Ένα από τα πιο χαρακτηριστικά περιστατικά ήταν η στάση των ΗΠΑ κατά το ψήφισμα 2334 του 2016, που καταδίκασε την ισραηλινή εποικιστική δραστηριότητα. Σε μια πρωτοφανή κίνηση, η διοίκηση Ομπάμα απείχε αντί να ασκήσει βέτο, επιτρέποντας την υιοθέτηση του ψηφίσματος. Η απόφαση αυτή προκάλεσε έντονες αντιδράσεις από το Ισραήλ και τον πρωθυπουργό Νετανιάχου, αλλά θεωρήθηκε από πολλούς μια ύστατη προσπάθεια του Ομπάμα να επηρεάσει την πορεία του ζητήματος πριν τη λήξη της θητείας του⁴⁰.

Κατά τη διάρκεια της προεδρίας Ομπάμα, έγιναν επιπλέον αρκετές προσπάθειες διαμεσολάβησης για την ειρήνη στη Μέση Ανατολή. Η απονομή του Νόμπελ Ειρήνης στον Ομπάμα το 2009 εντούτοις, προκάλεσε έκπληξη, καθώς εκείνη τη στιγμή δεν είχε ακόμα επιτύχει σημαντικές ειρηνευτικές πρωτοβουλίες. Στην ομιλία αποδοχής του, ο Ομπάμα αναγνώρισε αυτή την αντίφαση, λέγοντας ότι το βραβείο ήταν «μια έκκληση για δράση» παρά επιβράβευση επιτευγμάτων. Το 2010, η διοίκησή του ξεκίνησε έναν νέο γύρο διαπραγματεύσεων μεταξύ Ισραηλινών και Παλαιστινίων, με τη διαμεσολάβηση του Τζορτζ Μίτσελ, ειδικού απεσταλμένου των ΗΠΑ για τη Μέση Ανατολή. Παρά τις αρχικές ελπίδες, οι συνομιλίες κατέρρευσαν λόγω της συνέχισης των εποικισμών και της έλλειψης εμπιστοσύνης μεταξύ των δύο πλευρών. Η προσπάθεια αυτή είχε αρνητικό αντίκτυπο στις αμερικανο-ισραηλινές

δεν προάγουν την ιδέα της διεθνούς κοινωνίας, αλλά οδηγούν κάτω από ορισμένες συνθήκες – μονομερείς επεμβάσεις χωρίς την έγκριση του Συμβουλίου Ασφαλείας – στην αποδόμησή της».

39 https://digitallibrary.un.org/record/715629?ln=en&_gl=1*kbrdv*ga*MjM0MjkwNDA5LjE3Mjg1ODkyODQ.*_ga_TK9BQL5X7Z*MTczNjc5NDQ2OC4xOS4xLjE3MzY3OTQ0ODEuMC4wLjA.&v=pdf

40 https://digitallibrary.un.org/record/4054002?ln=en&_gl=1*wu7y4i*ga*MjM0MjkwNDA5LjE3Mjg1ODkyODQ.*_ga_TK9BQL5X7Z*MTczNjc5NDQ2OC4xOS4xLjE3MzY3OTQ0MDkuMC4wLjA.&v=pdf

σχέσεις και έφερε ένα μορατόριουμ που απογοήτευσε τους Άραβες. Ο πρόεδρος κατέληξε με τη χειρότερη εκτίμηση των δύο κόσμων, χάνοντας έτσι την υποστήριξη τόσο των Ισραηλινών όσο και των Αράβων και μην έχοντας επιτύχει ουσιαστικά τίποτα. Αιτία αυτής της εξέλιξης ήταν το μη ρεαλιστικό αίτημα της Αμερικής για πλήρες πάγωμα των ισραηλινών εποικιστικών δραστηριοτήτων στα κατεχόμενα εδάφη. Επιμένοντας σε μια τέτοια δέσμευση, ο Ομπάμα οδήγησε τον παλαιστίνιο πρόεδρο Μαχμούντ Αμπάς μακριά από το τραπέζι των διαπραγματεύσεων (αφού δεν θα μπορούσε να θεωρηθεί ότι αποδέχεται κάτι λιγότερο από αυτό που ο ίδιος ο πρόεδρος των ΗΠΑ είχε ζητήσει από τους Ισραηλινούς) και στη συνέχεια επιτυγχάνοντας λιγότερα από τους δηλωμένους στόχους του, ο Ομπάμα κατέστρεψε την αξιοπιστία των ΗΠΑ ως διαμεσολαβητή στη διαμάχη⁴¹. Το 2013-2014, ο Υπουργός Εξωτερικών, Τζον Κέρι, ανέλαβε νέες προσπάθειες να επαναφέρει τις δύο πλευρές στο τραπέζι των διαπραγματεύσεων. Η διοίκηση Ομπάμα πρότεινε ένα πλαίσιο συμφωνίας που περιλάμβανε βασικά θέματα, όπως τα σύνορα, η ασφάλεια, το καθεστώς της Ιερουσαλήμ και το ζήτημα των προσφύγων. Παρόλο που υπήρξε πρόοδος, οι διαπραγματεύσεις κατέρρευσαν ξανά το 2014, εν μέρει λόγω της αποτυχίας συμφωνίας για το ζήτημα των εποικισμών και της εσωτερικής διαίρεσης στις παλαιστινιακές αρχές⁴².

Ο Μπαράκ Ομπάμα, κατά τη διάρκεια της προεδρίας του, συχνά περιγράφηκε ως ένας ηγέτης που συνδύαζε τον ρεαλισμό με τον ιδεαλισμό, μια στάση που αντηχούσε τις φιλοσοφικές αρχές του Reinhold Niebuhr⁴³ (John Allphin Moore, Jr. and Jerry Pubantz, 2022, σ. 144). Κατά τη διάρκεια της θητείας του, υιοθέτησε έναν πραγματιστικό τρόπο προσέγγισης της διεθνούς πολιτικής, επιδιώκοντας να συνδέσει την αμερικανική ηγεσία με την ανάγκη για μια παγκόσμια τάξη βασισμένη στη συνεργασία και την πολυμέρεια⁴⁴ (John Allphin Moore, Jr. and Jerry Pubantz,

⁴¹ <http://www.foreignaffairs.com/articles/137516/martin-indyk-kenneth-liebe...>

⁴² <https://nsuworks.nova.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1276&context=pcs>

⁴³ John Allphin Moore, Jr. and Jerry Pubantz : «Ο Niebuhr, ένας από τους πιο σημαντικούς Αμερικανούς θεολόγους και στοχαστές του 20ού αιώνα, τόνιζε την ανάγκη να αναγνωρίσουμε τους περιορισμούς της ανθρώπινης φύσης και της εξουσίας, ενώ ταυτόχρονα επιδιώκουμε την ηθική πρόοδο. Ο Ομπάμα, με έμπνευση από αυτές τις ιδέες, υιοθέτησε έναν τρόπο διακυβέρνησης που συνδύαζε τη «σκληρότητα» του ρεαλισμού με την «μεγάλη καρδιά» του ιδεαλισμού».

⁴⁴ John Allphin Moore, Jr. and Jerry Pubantz : «Οι επικεφαλής των αμερικανικών κυβερνήσεων τείνουν να διακηρύσσουν τη διακριτή και ανώτερη φύση του αμερικανικού πολιτικού συστήματος και την εφαρμοσιμότητά του στις παγκόσμιες υποθέσεις. Αυτή η διακήρυξη φαίνεται να είναι μια απαιτούμενη επωδός στην αμερικανική πολιτική και αντανakλά μια θεωρία που πολλοί σχολιαστές

2022, σ. 143). Αν και υπήρξαν στιγμές προόδου, η συνολική αποτυχία επίλυσης του ζητήματος υπογραμμίζει τη δυσκολία του εγχειρήματος. Η απόφαση του Ομπάμα να επιτρέψει την υιοθέτηση του ψηφίσματος 2334 από το Συμβούλιο Ασφαλείας του ΟΗΕ θεωρήθηκε από πολλούς ως μια τολμηρή κίνηση που έθετε το ζήτημα των εποικισμών στο επίκεντρο του διεθνούς διαλόγου. Ωστόσο, προκάλεσε οργή στο Ισραήλ, με τον Νετανιάχου να κατηγορεί την κυβέρνηση Ομπάμα για «προδοσία». Ταυτόχρονα, οι φιλοπαλαιστινιακές δυνάμεις επαίνεσαν την κίνηση ως ένα σημαντικό βήμα για την αναγνώριση των δικαιωμάτων των Παλαιστινίων. Παράλληλα, η αποτυχία να επιτευχθεί μια οριστική συμφωνία κατά τη διάρκεια της θητείας του Ομπάμα θεωρήθηκε από πολλούς ως απόδειξη των περιορισμένων δυνατοτήτων της αμερικανικής διπλωματίας στη Μέση Ανατολή.

Οι χειρισμοί του Αμερικανού προέδρου περί το Παλαιστινιακό επομένως υπήρξαν ατυχείς και αναποτελεσματικοί. Η ιστορική αντιπαλότητα, ο θρησκευτικός φανατισμός και η καχυποψία που διακατέχουν και τις δύο αντιμαχόμενες πλευρές καθιστούν την ειρήνευση μεταξύ Ισραήλ και Παλαιστινίων ένα από τα πλέον εκρηκτικά και δυσεπίλυτα προβλήματα της εποχής μας – όπως άλλωστε διαπίστωσαν και οι δύο τελευταίοι προκάτοχοι του κ. Ομπάμα, οι μεσολαβητικές προσπάθειες των οποίων οδηγήθηκαν επίσης σε ναυάγιο. Λαμβανομένης υπόψη της διαμορφωθείσας κατάστασης στην περιοχή, η έκκληση του Αμερικανού προέδρου προς τους Ισραηλινούς να αναστείλουν την οικιστική τους δραστηριότητα σε ορισμένες αμφισβητούμενες περιοχές προς χάριν της προώθησης της ειρηνευτικής διαδικασίας δεν έπεσε απλώς στο κενό, αλλά απεδείχθη αντιπαραγωγική. Η ισραηλινή πλευρά, όχι μόνο αρνήθηκε να συμμορφωθεί, αλλά και στράφηκε ποικιλοτρόπως κατά του κ. Ομπάμα προσωπικώς. Η παλαιστινιακή πλευρά, επικαλούμενη την άρνηση των Ισραηλινών να ανταποκριθούν, διέκοψε τις προβληματικές έστω, ειρηνευτικές διαπραγματεύσεις. Οι πολιτικές του Ομπάμα στο παλαιστινιακό άφησαν μια διφορούμενη κληρονομιά, με σημαντικές συνέπειες τόσο για τη Μέση Ανατολή όσο και για τη θέση των ΗΠΑ στη διεθνή σκηνή. Ο Ομπάμα αποτελεί πιθανόν τον πρώτο

αποκαλούν «αμερικανικό εξαιρετισμό». Στις αρχές του εικοστού αιώνα, ο Γούντροου Ουίλσον είχε εντάξει την ιδέα της αμερικανικής εξαιρετικότητας στη νέα αμερικανική εξωτερική πολιτική του «διεθνισμού». Υποστηρίζοντας την ηγεσία των ΗΠΑ σε έναν νέο παγκόσμιο οργανισμό (την Κοινωνία των Εθνών), ο Ουίλσον φάνηκε να υπόσχεται ότι η σύνθεση και οι δραστηριότητες του οργανισμού θα αντανakλούσαν τις αμερικανικές αρχές».

πρόεδρο των ΗΠΑ, που εδώ και τέσσερις και πλέον δεκαετίες, δεν έχει ανοίξει νέους πολιτικούς δρόμους όσον αφορά την επίλυση της ισραηλινοπαλαιστινιακής σύγκρουσης (Khaled Elgindy, 2016, σ.2).

Ρόλος του ΟΗΕ κατά την προεδρία Ομπάμα

Κατά την προεδρία του Μπαράκ Ομπάμα (2009-2017), ο ΟΗΕ αποτέλεσε κεντρικό παράγοντα στις διεθνείς προσπάθειες επίλυσης του παλαιστινιακού ζητήματος. Ο ΟΗΕ συνέχισε να είναι το κύριο φόρουμ όπου συζητούνταν οι εξελίξεις στο παλαιστινιακό, ενώ οι Η.Π.Α υπό τον Ομπάμα, διαδραμάτισαν καθοριστικό ρόλο στη διαμόρφωση των αποφάσεων του ΟΗΕ και στη στάση του οργανισμού απέναντι στο ζήτημα. Όπως προαναφέρθηκε, η πολιτική του Ομπάμα στο παλαιστινιακό ζήτημα χαρακτηρίστηκε από την προσήλωσή του στη λύση των δύο κρατών, με στόχο τη δημιουργία ενός ανεξάρτητου παλαιστινιακού κράτους που θα συνυπάρχει ειρηνικά με το Ισραήλ. Στο πλαίσιο αυτό, η διοίκησή του επιχείρησε να συνεργαστεί με τον ΟΗΕ για να προωθήσει τις ειρηνευτικές διαπραγματεύσεις και να επιβάλει τη διεθνή νομιμότητα, με εμφανείς όμως αντιφάσεις, καθόσον η στάση των ΗΠΑ συχνά επηρεαζόταν από τις σχέσεις της με το Ισραήλ και την επιρροή της ισραηλινής κυβέρνησης στη διεθνή πολιτική σκηνή.

Κύρια Ψηφίσματα και Πρωτοβουλίες του ΟΗΕ

Κατά την προεδρία Ομπάμα, ο ΟΗΕ εξέτασε διάφορα ψηφίσματα και πρωτοβουλίες που αφορούσαν το παλαιστινιακό ζήτημα. Ορισμένα εκ των οποίων ήταν ιδιαίτερα καθοριστικά:

α. **Το Ψήφισμα 2334 του 2016:** Το ψήφισμα αυτό ήταν μια από τις πιο σημαντικές στιγμές στις σχέσεις της διοίκησης Ομπάμα με τον ΟΗΕ για το παλαιστινιακό. Το Ψήφισμα 2334 καταδίκασε την ισραηλινή εποικιστική δραστηριότητα στα κατεχόμενα εδάφη ως παραβίαση του διεθνούς δικαίου και εμπόδιο στην επίτευξη ειρήνης. Σε μια ασυνήθιστη κίνηση, η κυβέρνηση Ομπάμα επέλεξε να απέχει αντί να ασκήσει βέτο, επιτρέποντας έτσι την υιοθέτηση του ψηφίσματος, προκαλώντας με αυτόν τον τρόπο έντονες αντιδράσεις από το Ισραήλ και τους συμμάχους του.

β. **Η Αναγνώριση της Παλαιστίνης ως Κράτους Παρατηρητή:** Το 2012, η Γενική Συνέλευση του ΟΗΕ ενέκρινε την αναγνώριση της Παλαιστίνης ως κράτους παρατηρητή μη μέλους. Η διοίκηση Ομπάμα αντιτάχθηκε σθεναρά στην κίνηση αυτή,

θεωρώντας ότι υπονομεύει τις διμερείς διαπραγματεύσεις μεταξύ Ισραηλινών και Παλαιστινίων⁴⁵. Παρά τις αντιρρήσεις των ΗΠΑ, η απόφαση πέρασε με συντριπτική πλειοψηφία, υπογραμμίζοντας την αυξανόμενη διεθνή υποστήριξη για τα δικαιώματα των Παλαιστινίων.

γ. **Οι Ανθρωπιστικές Πρωτοβουλίες:** Ο ΟΗΕ, μέσω οργανισμών όπως η UNRWA, συνέχισε να παρέχει ανθρωπιστική βοήθεια στους Παλαιστίνιους που ζουν σε συνθήκες προσφυγιάς. Η διοίκηση Ομπάμα υποστήριξε οικονομικά τις πρωτοβουλίες αυτές, αν και συχνά υπό την πίεση των συντηρητικών δυνάμεων στις ΗΠΑ⁴⁶.

Παρά τις προσπάθειες συνεργασίας, οι σχέσεις των ΗΠΑ με τον ΟΗΕ για το παλαιστινιακό ζήτημα χαρακτηρίστηκαν από αντιφάσεις. Από τη μία πλευρά, ο Ομπάμα⁴⁷ τόνιζε τη σημασία της διεθνούς νομιμότητας και την ανάγκη επίλυσης του ζητήματος μέσω πολυμερούς⁴⁸ διπλωματίας. Από την άλλη πλευρά, η υποστήριξη των ΗΠΑ προς το Ισραήλ συχνά εμπόδιζε την επίτευξη ευρύτερης συναίνεσης εντός του ΟΗΕ. Η αντίθεση των ΗΠΑ στην αναγνώριση της Παλαιστίνης από τον ΟΗΕ αντικατοπτρίζει τις πολιτικές ισορροπίες που αντιμετώπιζε η διοίκηση Ομπάμα. Οι ΗΠΑ επιχειρηματολογούσαν ότι τέτοιες μονομερείς ενέργειες υπονόμευαν τις διμερείς διαπραγματεύσεις, ενώ οι επικριτές υποστήριζαν ότι η στάση αυτή ενίσχυε την αδράνεια και τη στασιμότητα στη διαδικασία ειρήνης⁴⁹.

Μέσω ψηφισμάτων όπως το 2334 και ανθρωπιστικών πρωτοβουλιών, ο οργανισμός κατέδειξε την ανάγκη για σεβασμό στο διεθνές δίκαιο και προστασία των δικαιωμάτων των Παλαιστινίων. Η στάση της διοίκησης Ομπάμα, αν και συχνά αντιφατική, κατέδειξε την πολυπλοκότητα του ζητήματος και τις προκλήσεις που

⁴⁵ [https://ecf.org.il/issues/issue/118#:~:text=The% 20resolution%20accorded%20Palestine%20 the, Assembly%20and%20Security%20Council%20Resolution.](https://ecf.org.il/issues/issue/118#:~:text=The%20resolution%20accorded%20Palestine%20the,Assembly%20and%20Security%20Council%20Resolution.)

⁴⁶ [https://www.unrwa.org/sites/default/files/content/resources/2016_annual_operational_report_ web .pdf](https://www.unrwa.org/sites/default/files/content/resources/2016_annual_operational_report_web.pdf)

⁴⁷ Παπασωτηρίου Χ (2018): « Στο βιβλίο του *The Audacity of Hope* (2006), ο Ομπάμα τοποθετείται ως κεντρώος πολιτικός, αναγνωρίζοντας τη σημασία των αμερικανικών αξιών, αλλά και τις αρνητικές επιπτώσεις του υπερβολικού στρατιωτικού επεμβατισμού».

⁴⁸ Χειλά Ε (2013, σ. 255): «Ο πολυμερισμός θεωρήθηκε επί μακρόν ως ο πυλώνας της διεθνούς ζωής, επειδή οι ίδιες οι κυβερνήσεις θεώρησαν ότι μπορούν να διασφαλίσουν κοινά οφέλη και να αντισταθμίσουν το κόστος της παγκοσμιοποίησης, μέσα από την ανάπτυξη συνεργατικών πολιτικών και δομών».

⁴⁹ <https://obamawhitehouse.archives.gov/the-press-office/2011/09/21/remarks-president-obama-address-united-nations-general-assembly>

συνδέονται με την αμερικανική εξωτερική πολιτική. Κατά τη διάρκεια της προεδρίας του, οι Ηνωμένες Πολιτείες υιοθέτησαν μια πιο συγκρατημένη προσέγγιση απέναντι στον ΟΗΕ, γεγονός που αντανakλούσε την αυξανόμενη απογοήτευση από τη δυσλειτουργία του οργανισμού, αλλά και την ανάγκη προσαρμογής στις εσωτερικές και εξωτερικές πολιτικές προκλήσεις⁵⁰. Η «υποχώρηση» της Αμερικής από την πλήρη εμπλοκή με τον ΟΗΕ δεν σηματοδότησε την πλήρη εγκατάλειψη της πολυμέρειας, αλλά υποδήλωνε έναν επαναπροσδιορισμό του τρόπου με τον οποίο η χώρα αλληλεπιδρούσε με τους διεθνείς οργανισμούς (John Allphin Moore, Jr. and Jerry Pubantz, (2022, σ. 150 - 151).

Παρά τις προσπάθειες, η έλλειψη προόδου υπογραμμίζει τη δυσκολία εύρεσης μιας βιώσιμης λύσης. Η εμπειρία της περιόδου αυτής αναδεικνύει τη σημασία της συνεργασίας μεταξύ των διεθνών φορέων, αλλά και την ανάγκη για ισχυρότερη πολιτική βούληση από όλες τις εμπλεκόμενες πλευρές.

⁵⁰ John Allphin Moore, Jr. and Jerry Pubantz (2022, σ. 150 - 151): «Η «υποχώρηση» της Αμερικής από την πλήρη εμπλοκή με τον ΟΗΕ δεν σηματοδότησε την πλήρη εγκατάλειψη της πολυμέρειας, αλλά υποδήλωνε έναν επαναπροσδιορισμό του τρόπου με τον οποίο η χώρα αλληλεπιδρούσε με τους διεθνείς οργανισμούς».

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ : Προεδρία Τραμπ

Πρώτη Ομιλία Τραμπ στο Καπιτώλιο

Στις 20 Ιανουαρίου 2017, ο Ντόναλντ Τραμπ ορκίστηκε ως ο 45ος Πρόεδρος των Ηνωμένων Πολιτειών και στην εναρκτήρια ομιλία του⁵¹, τόνισε την προτεραιότητα στα αμερικανικά συμφέροντα και τους πολίτες. Το κεντρικό του μήνυμα ήταν: «Αγοράζουμε αμερικανικά προϊόντα, προσλαμβάνουμε Αμερικανούς». Ο Τραμπ υπογράμμισε την ανάγκη προστασίας των αμερικανικών συνόρων και την ενίσχυση της εγχώριας οικονομίας, δηλώνοντας: «Θα πρέπει να προστατέψουμε τα δικά μας σύνορα, να δώσουμε προτεραιότητα στα δικά μας προϊόντα. Από σήμερα η Αμερική θα μπαίνει πρώτη ως γνώμονας των αποφάσεών μας».

Επιπλέον, δεσμεύτηκε για την εξάλειψη της ισλαμιστικής τρομοκρατίας, λέγοντας: «Θα ενώσουμε τον πολιτισμένο κόσμο στη μάχη ενάντια στη ριζοσπαστική ισλαμιστική τρομοκρατία, την οποία θα εξαφανίσουμε από το πρόσωπο του πλανήτη». Η ομιλία του χαρακτηρίστηκε από έντονο εθνικισμό, με έμφαση στην ενότητα και την αναγέννηση της χώρας: «Όταν η Αμερική είναι ενωμένη, η Αμερική είναι ασταμάτητη. Θα κάνουμε την Αμερική ξανά ισχυρή, υπερήφανη, ασφαλή».

Σκιαγράφηση Ηγετικής Φυσιογνωμίας Τραμπ

Μεταξύ των δηλώσεων που ξεχώρισαν κατά την προεκλογική περίοδο του υποψήφιου τότε Προέδρου των ΗΠΑ, Ντόναλντ Τραμπ, σχετικά με τη σημασία των Η.Ε ήταν αυτή που ο πρόεδρος περιέγραφε τον Οργανισμό ως «απλώς μια ομάδα όπου συναντιούνται άνθρωποι για να μιλήσουν και να περάσουν καλά. Διερωτήθηκε εάν προκαλεί προβλήματα αντί να λύνει και αποτελεί σπατάλη χρόνου και χρήματος». Το ερώτημα επομένως που προκύπτει είναι κατά πόσο η παραπάνω δήλωση αντανακλάται στις επιλογές του Αμερικανού Προέδρου και ποιες είναι οι συνέπειες μιας πολιτικής υποβάθμισης του ρόλου των Η.Ε στη διεθνή πολιτική (Χειλά Ε, 2020, σ. 101). Στην πρώτη του ομιλία ως πρόεδρος, ο Ντόναλντ Τραμπ παρουσίασε χαρακτηριστικά ηγεσίας που αποκλίνουν από την παραδοσιακή αμερικανική ρητορική. Σύμφωνα με τον ιστορικό James T. Kloppenberg⁵², η ομιλία του Τραμπ

⁵¹<https://www.iefimerida.gr/news/314424/i-proti-omilia-toy-proedroy-tramp-agorazoyme-amerikanika-proionta-proslamvanoyme>

⁵² https://scholar.harvard.edu/jameskloppenberg/publications/trumps-inaugural-address-was-radical-break-american-tradition?utm_source

αποτελέσει μια ριζική απομάκρυνση από την αμερικανική παράδοση, με έμφαση σε έναν σκοτεινό και απαισιόδοξο τόνο. Επιπλέον, η ανάλυση των προεκλογικών του ομιλιών από την καθηγήτρια Michèle Lamont, αποκαλύπτει ότι ο Τραμπ χρησιμοποίησε ρητορική που απευθυνόταν στην αμερικανική λευκή εργατική τάξη, παρουσιάζοντάς τους ως θύματα της παγκοσμιοποίησης και ενισχύοντας τα ηθικά όρια απέναντι σε μετανάστες και μειονότητες⁵³. Η προεδρία του Ντόναλντ Τραμπ χαρακτηρίστηκε από τη δέσμευσή του στο σύνθημα «America First», το οποίο αντικατοπτρίζει μια πολιτική προσέγγιση βασισμένη στον εθνικισμό και τον απομονωτισμό. Αυτές οι παρορμήσεις οδήγησαν σε σημαντικές αλλαγές στην εξωτερική πολιτική και τη σχέση των Ηνωμένων Πολιτειών με τον υπόλοιπο κόσμο, καθώς και σε εσωτερικές πολιτικές αποφάσεις που επηρέασαν την πορεία της χώρας κατά τη διάρκεια της προεδρίας του. Συνολικά, η ομιλία του Τραμπ χαρακτηρίζεται από έναν εθνικιστικό και λαϊκιστικό λόγο, με έμφαση στην προστασία των εθνικών συμφερόντων, τον απομονωτισμό και την ενίσχυση της εθνικής υπερηφάνειας, αποκλίνοντας από τις παραδοσιακές αμερικανικές αξίες της ενότητας και της αισιοδοξίας (John Allphin Moore, Jr. and Jerry Pubantz, 2022, σ. 170).

Πολιτική Τραμπ αναφορικά με το Παλαιστινιακό Ζήτημα (2017 - 2021)]

Η Στήριξη στο Ισραήλ

Από την αρχή της θητείας του, ο Ντόναλντ Τραμπ υιοθέτησε μια ξεκάθαρα φιλοϊσραηλινή στάση. Αυτή η στροφή αντικατόπτριζε τόσο τις προσωπικές του πεποιθήσεις όσο και την επιρροή συμβούλων και υποστηρικτών του, όπως ο Τζάρεντ Κούσνερ, γαμπρός του και σύμβουλος για τη Μέση Ανατολή. Η στήριξη του Τραμπ στο Ισραήλ ήταν εμφανής σε διάφορες πρωτοβουλίες και δηλώσεις. Τόνισε ότι το Ισραήλ αποτελεί βασικό σύμμαχο των Ηνωμένων Πολιτειών στην περιοχή και δεσμεύτηκε να ενισχύσει τη συνεργασία σε τομείς όπως η άμυνα και η οικονομία. Επιπλέον, υιοθέτησε τη γραμμή του Ισραήλ σχετικά με την απειλή⁵⁴ που αποτελούν

53 https://scholar.harvard.edu/files/lamont/files/trumps_electoral_speeches_and_his_appeal_to_the_american_white_working_class.pdf?utm_source

54 Χειλά Ε (2020, σ. 81): «Η επίκληση της απειλής κατά της διεθνούς ειρήνης και ασφάλειας ως αιτιολογήσιμη αιτία επεμβατικών πολιτικών σε βάρος ενός κράτους που συνιστά απειλή, είναι μια επικίνδυνη εκδοχή της διεθνούς ασφάλειας, πολύ περισσότερο εάν δεν προσδιοριστούν σαφώς καθολικά κριτήρια ορισμού της έννοιας της απειλής, του επιτιθέμενου και των μέσων αντιμετώπισής τους από το μοναδικό όργανο που νομιμοποιείται να χρησιμοποιήσει βία για την προάσπιση ενός συλλογικού αγαθού, δηλαδή το Συμβούλιο Ασφαλείας. Στο σημείο αυτό το ζήτημα μιας νέας

το Ιράν και άλλες δυνάμεις στη Μέση Ανατολή. Η προσέγγιση του Τραμπ διαφοροποιήθηκε από τις προηγούμενες κυβερνήσεις, καθώς επέλεξε να αποστασιοποιηθεί από τη μακροχρόνια πολιτική των ΗΠΑ που επιχειρούσε να εξισορροπήσει τις σχέσεις μεταξύ Ισραήλ και Παλαιστίνης. Αντί να προσπαθήσει να πιέσει και τις δύο πλευρές προς μια συμβιβαστική λύση, ο Τραμπ εστίασε στην απρόσκοπτη υποστήριξη του Ισραήλ, ακολουθώντας μια πολιτική που εξασφάλιζε τη στρατηγική υπεροχή του Ισραήλ στην περιοχή.

Η αποχώρηση των ΗΠΑ από τη συμφωνία για τα πυρηνικά του Ιράν (JCPOA⁵⁵) το 2018 ήταν άλλη μια ένδειξη της πολιτικής του Τραμπ υπέρ του Ισραήλ. Το Ισραήλ θεωρούσε τη συμφωνία αυτή επικίνδυνη, καθώς δεν περιόριζε επαρκώς την ιρανική επιρροή στη Μέση Ανατολή. Η αποχώρηση των ΗΠΑ ικανοποίησε την κυβέρνηση Νετανιάχου και ενίσχυσε τη συμμαχία των δύο χωρών ενάντια στην Τεχεράνη⁵⁶. Ένα ακόμα σημαντικό βήμα στην προσέγγιση Τραμπ ήταν η αναγνώριση της κυριαρχίας του Ισραήλ στα Υψίπεδα του Γκολάν⁵⁷ το 2019. Η περιοχή αυτή, που καταλήφθηκε από το Ισραήλ το 1967, δεν είχε αναγνωριστεί διεθνώς ως ισραηλινό έδαφος. Η απόφαση αυτή θεωρήθηκε μια ακόμη ένδειξη της ανεπιφύλακτης στήριξης του Τραμπ προς το Ισραήλ, προκαλώντας αντιδράσεις από τη διεθνή κοινότητα και τον ΟΗΕ⁵⁸. Επιπλέον το 2018 οι δύο χώρες υπέγραψαν νέα δεκαετή στρατιωτική συμφωνία, αξίας 38 δισεκατομμυρίων δολαρίων, η οποία προέβλεπε τη συνεχή στρατιωτική υποστήριξη των ΗΠΑ στο Ισραήλ. Αυτή η συμφωνία εξασφάλισε τη διατήρηση της στρατιωτικής υπεροχής του Ισραήλ έναντι των γειτονικών χωρών και ενίσχυσε τη στρατηγική του θέση στην περιοχή⁵⁹.

Η πολιτική του Τραμπ προς το Ισραήλ και την Παλαιστίνη δεν στηρίχθηκε μόνο σε στρατιωτικά και διπλωματικά μέσα, αλλά και σε οικονομικές πρωτοβουλίες. Το

ανάγνωσης του Χάρτη που θα ορίζει – μεταξύ άλλων – με σαφήνεια την έννοια της απειλής (άρθρο 39 του Χάρτη) παραμένει ανοικτό».

55 Κοινό Ολοκληρωμένο Σχέδιο Δράσης - Joint Comprehensive Plan of Action (JCPOA)

56 https://findit.state.gov/search?query=U.S.+Withdrawal+from+the+JCPOA&affiliate=dos_statgov

57 Ντόκος Θ (2010, σ. 10): «Υψίπεδα Γκολάν: Στρατηγικής σημασίας ορεινή περιοχή μεταξύ Συρίας, Ισραήλ, Λιβάνου και Ιορδανίας. Τμήμα του, έκτασης 1.200 τετρ. χλμ. κατελήφθη από το Ισραήλ στον πόλεμο του 1967. Διεξάγονται συνομιλίες για την επιστροφή του στη Συρία, αλλά το πραγματικό κώλυμα είναι ο έλεγχος των επιφανειακών και υπόγειων υδάτινων πόρων της περιοχής».

58 https://digitallibrary.un.org/record/26751?ln=en&_gl=1*j155rf*_ga*MjM0MjkWMDA5LjE3Mjg1ODk1ODQ.*_ga_TK9BQL5X7Z*MTczNzA0Njg3MC4yMi4xLjE3MzcwNDY4ODkuMC4wLjA.&v=pdf#files

59 https://search.usa.gov/search?affiliate=defensegov&page=1&query=U.S.-+Israel+Military+Assistance+Agreement%2C+August+2018&sort_by=

σχέδιο «Peace to Prosperity», που παρουσιάστηκε το 2020, στόχευε στην οικονομική ανάπτυξη της Παλαιστίνης, με επενδύσεις ύψους 50 δισεκατομμυρίων δολαρίων⁶⁰. Ωστόσο, το σχέδιο αγνοούσε βασικά πολιτικά ζητήματα, όπως τα σύνορα και το καθεστώς της Ιερουσαλήμ, και απορρίφθηκε από την Παλαιστινιακή Αρχή ως μεροληπτικό υπέρ του Ισραήλ⁶¹.

Η Μεταφορά της Αμερικανικής Πρεσβείας στην Ιερουσαλήμ

Μία από τις πιο αμφιλεγόμενες αποφάσεις της προεδρίας Τραμπ ήταν η αναγνώριση της Ιερουσαλήμ ως πρωτεύουσας του Ισραήλ και η μεταφορά της αμερικανικής πρεσβείας από το Τελ Αβίβ στην Ιερουσαλήμ το 2018. Η απόφαση αυτή προκάλεσε έντονες διεθνείς αντιδράσεις⁶² και επικρίσεις, καθώς θεωρήθηκε ότι υπονομεύει την ειρηνευτική διαδικασία και παραβιάζει το διεθνές δίκαιο. Η Ιερουσαλήμ αποτελεί ένα από τα πιο αμφισβητούμενα ζητήματα στο πλαίσιο της Ισραηλινο-Παλαιστινιακής σύγκρουσης. Το Ισραήλ θεωρεί την πόλη αδιαίρετη πρωτεύουσά του, ενώ οι Παλαιστίνιοι επιδιώκουν να καταστήσουν την Ανατολική Ιερουσαλήμ πρωτεύουσα ενός μελλοντικού παλαιστινιακού κράτους.

Η απόφαση αυτή είχε σοβαρές επιπτώσεις στην ειρηνευτική διαδικασία. Οι Παλαιστίνιοι αντέδρασαν οργισμένα και διέκοψαν τις σχέσεις τους με τις Ηνωμένες Πολιτείες, θεωρώντας ότι η Ουάσινγκτον δεν μπορούσε πλέον να διαδραματίσει ρόλο ουδέτερου διαμεσολαβητή. Ο πρόεδρος της Παλαιστινιακής Αρχής Μαχμούντ Αμπάς, δήλωσε ότι οι Ηνωμένες Πολιτείες είχαν «εγκαταλείψει το ρόλο τους ως ειρηνευτικού μεσολαβητή⁶³» και αρνήθηκε να συμμετάσχει σε οποιοσδήποτε διαπραγματεύσεις με τη διαμεσολάβησή τους⁶⁴. Οι αντιδράσεις της διεθνούς κοινότητας ήταν εξίσου έντονες. Τα Ηνωμένα Έθνη, η Ευρωπαϊκή Ένωση και πολλές

60 <https://trumpwhitehouse.archives.gov/wp-content/uploads/2020/01/Peace-to-Prosperity-0120.pdf>

61 <https://globalaffairs.org/commentary-and-analysis/blogs/peace-prosperity-misses-mark-palestinians>

62 <https://www.news247.gr/kosmos/mosxa-londino-katakrinoun-ti-metafora-tis-amerikanikis-presveias-stin-ierousalim/>

⁶³ Χειλά Ε (1999, σ. 123): «Τα κράτη ως ορθολογικοί δρώντες στοχεύουν στην εξυπηρέτηση του εθνικού τους συμφέροντος δίνοντας προτεραιότητα στην ασφάλεια, στην αύξηση της ισχύος και στην προώθηση της επιρροής τους στο διεθνές και περιφερειακό περιβάλλον. Σε αυτό το πλαίσιο η μεσολάβηση είναι εργαλείο εξωτερικής πολιτικής που χρησιμοποιείται από τα κράτη για την περαιτέρω εξυπηρέτηση των στόχων τους. Υπό αυτό το πρίσμα, στόχος της κρατικής μεσολάβησης δεν είναι αυτή κάθε αυτή η επίλυση των συγκρούσεων, αλλά η αποτροπή των συνεπειών της κλιμάκωσης μια κρίσης, για το όφελος του ίδιου του κράτους μεσολαβητή».

64 <https://www.timesofisrael.com/jerusalem-is-not-for-sale-full-text-of-abbass-speech-to-un-general-assembly/>

αραβικές χώρες καταδίκασαν την απόφαση, επισημαίνοντας ότι υπονόμει τη λύση των δύο κρατών. Η Γενική Συνέλευση του ΟΗΕ υιοθέτησε ψήφισμα που αποδοκίμαζε την απόφαση των Ηνωμένων Πολιτειών, με 128 χώρες να τάσσονται κατά, 9 υπέρ και 35 να απέχουν⁶⁵.

Η μεταφορά της πρεσβείας συνοδεύτηκε από εκτεταμένες διαδηλώσεις και βίαιες συγκρούσεις⁶⁶. Στη Λωρίδα της Γάζας, εκατοντάδες Παλαιστίνιοι διαμαρτυρήθηκαν κατά της απόφασης, με δεκάδες θανάτους και χιλιάδες τραυματίες να καταγράφονται στις συγκρούσεις με τις ισραηλινές δυνάμεις ασφαλείας. Ο ΟΗΕ και οργανώσεις ανθρωπίνων δικαιωμάτων καταδίκασαν τη χρήση βίας από το Ισραήλ, ενώ οι Ηνωμένες Πολιτείες υπεραμύνθηκαν της απόφασής τους, χαρακτηρίζοντάς την ως «αναγνώριση της πραγματικότητας»⁶⁷. Παρά τις διεθνείς αντιδράσεις, ο Τραμπ υπερασπίστηκε την απόφασή του, ισχυριζόμενος ότι η μεταφορά της πρεσβείας «απομάκρυνε ένα εμπόδιο» από τις ειρηνευτικές συνομιλίες, καθώς «επιβεβαίωσε την πραγματικότητα που ήδη υπήρχε»⁶⁸. Ωστόσο, η απόφαση αυτή είχε ως αποτέλεσμα να ενισχυθεί η δυσπιστία μεταξύ των Ισραηλινών και των Παλαιστινίων και να περιπλέξει ακόμη περισσότερο την προοπτική μιας ειρηνικής λύσης.

Οι «Συμφωνίες του Αβραάμ»

Οι «Συμφωνίες του Αβραάμ»⁶⁹ αποτέλεσαν μια από τις σημαντικότερες πρωτοβουλίες της κυβέρνησης Τραμπ στη Μέση Ανατολή, με στόχο την εξομάλυνση των σχέσεων μεταξύ του Ισραήλ και αραβικών κρατών. Οι συμφωνίες, που ανακοινώθηκαν το 2020, περιλάμβαναν τη σύναψη διπλωματικών σχέσεων μεταξύ του Ισραήλ και των Ηνωμένων Αραβικών Εμιράτων, του Μπαχρέιν, του Σουδάν και του Μαρόκου. Η επιδίωξη ήταν πλήρης εξομάλυνση των σχέσεων των χωρών με συνεργασίες στους χώρους της υγείας, της γεωργίας, του τουρισμού, της ενέργειας, της καινοτομίας και του περιβάλλοντος. Όλα αυτά προδιαθέτουν για σχέσεις ειρήνης μεταξύ των λαών των χωρών της συμφωνίας (Σίμος Ν, 2021, σ.11). Οι συμφωνίες

65 <https://www.timesofisrael.com/full-text-of-un-resolution-rejecting-jerusalem-recognition/>

66 <https://www.documentonews.gr/article/ekrhktiko-klima-meta-thn-metafora-ths-amerikanikh-presbeias-sthn-ierosalh-m-photos/>

67 <https://www.amnesty.org/en/latest/news/2018/05/israel-opt-use-of-excessive-force-in-gaza-an-abhorrent-violation-of-international-law/>

68 <https://trumpwhitehouse.archives.gov/briefings-statements/statement-president-trump-jerusalem/>

69 <https://2017-2021.state.gov/the-abraham-accords/>

αυτές θεωρήθηκαν ιστορικές, καθώς αποτέλεσαν την πρώτη αναγνώριση του Ισραήλ από αραβικά κράτη μετά τις συμφωνίες με την Αίγυπτο (1979) και την Ιορδανία (1994)⁷⁰. Η διοίκηση Τραμπ παρουσίασε τις συμφωνίες ως μια στρατηγική επιτυχία για τη σταθερότητα στη Μέση Ανατολή, ισχυριζόμενη ότι προώθησαν την περιφερειακή συνεργασία και περιόρισαν την ιρανική επιρροή. Ωστόσο, πολλοί αναλυτές επεσήμαναν ότι οι συμφωνίες αυτές δεν αντιμετώπισαν το παλαιστινιακό ζήτημα, αλλά μάλλον το παρέκαμψαν, αφήνοντας τους Παλαιστίνιους εκτός της διπλωματικής διαδικασίας⁷¹. «Η ιδέα μία οικονομικής ειρήνης, της ντε φάκτο αλληλεγγύης που θα δημιουργείτο και θα οδηγούσε σε μία πολιτική ειρήνη αποδείχθηκε ουτοπική», δηλώνει ο Καρίμ Μπιτάρ του IRIS (Institut de Relations Internationales et Stratégiques)⁷².

Οι «Συμφωνίες του Αβραάμ» είχαν επίσης σημαντικές γεωπολιτικές επιπτώσεις. Οι ΗΠΑ δεσμεύτηκαν να παρέχουν προηγμένα οπλικά συστήματα, όπως τα μαχητικά αεροσκάφη F-35, στα Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα, γεγονός που προκάλεσε ανησυχίες για πιθανή κούρσα εξοπλισμών στη Μέση Ανατολή⁷³. Επιπλέον, το Ιράν και η Τουρκία καταδίκασαν τις συμφωνίες, χαρακτηρίζοντάς τις ως προδοσία προς την παλαιστινιακή υπόθεση. Η έντονη αντίδραση του Τούρκου προέδρου Ρετζέπ Ταγίπ Ερντογάν είναι εμφανής, σε γραπτή ανακοίνωσή του υπουργείου Εξωτερικών της Τουρκίας. «Η Ιστορία δεν θα ξεχάσει και δεν θα συγχωρέσει ποτέ τα Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα για την υποκριτική τους συμπεριφορά. Ο παλαιστινιακός λαός έχει το δικαίωμα να αντιδράσει έντονα⁷⁴». Στο εσωτερικό των ΗΠΑ, οι συμφωνίες θεωρήθηκαν διπλωματική νίκη για τον Τραμπ, ιδιαίτερα ενόψει των προεδρικών εκλογών του 2020. Παρόλο που οι συμφωνίες δεν έλυσαν το παλαιστινιακό ζήτημα, ενίσχυσαν την επιρροή των ΗΠΑ στην περιοχή και επιβεβαίωσαν τη φιλοϊσραηλινή πολιτική της κυβέρνησης Τραμπ⁷⁵.

⁷⁰ <https://jstribune.com/lightstone-behind-the-curtain-of-the-abraham-accords/>

⁷¹ https://www.un.org/unispal/wp-content/uploads/2021/01/MBDEC20FINAL_150221.pdf

⁷² <https://www.liberal.gr/diethni-themata/polemos-sto-israil-oi-arabikes-hores-ton-symfonion-toy-abraam-se-rolo-akrobati>

⁷³ <https://www.defense.gov/News/Transcripts/Transcript/Article/2389097/secretary-esper-discusses-strengthening-allies-and-partners-at-the-atlantic-cou/>

⁷⁴ <https://www.tanea.gr/2020/08/18/world/tha-allaksoun-tis-isorropies-oi-symfonies-tou-avraam/>

⁷⁵ <https://trumpwhitehouse.archives.gov/briefings-statements/remarks-president-trump-prime-minister-netanyahu-minister-bin-zayed-minister-al-zayani-abraham-accords-signing-ceremony/>

Η προεδρία του Ντόναλντ Τραμπ έφερε βαθιές αλλαγές στη στάση των Ηνωμένων Πολιτειών απέναντι στο παλαιστινιακό ζήτημα. Η στροφή προς μια σαφώς φιλοϊσραηλινή πολιτική, άλλαξε τη δυναμική της περιοχής, ενίσχυσε τις σχέσεις των ΗΠΑ με το Ισραήλ, εντούτοις όμως προκάλεσε την αποστασιοποίηση των Παλαιστινίων και την έντονη αντίδραση της διεθνούς κοινότητας. Η περικοπή της χρηματοδότησης προς την UNRWA έπληξαν την εμπιστοσύνη πολλών χωρών στη διπλωματική προσέγγιση της Ουάσινγκτον. Ωστόσο, οι «Συμφωνίες του Αβραάμ» αποτέλεσαν ένα σημαντικό διπλωματικό επίτευγμα, καθώς πέτυχαν την εξομάλυνση των σχέσεων μεταξύ του Ισραήλ και διαφόρων αραβικών κρατών. Παρά το γεγονός ότι δεν αντιμετώπισαν το παλαιστινιακό ζήτημα, οι συμφωνίες αυτές ενίσχυσαν την αμερικανική παρουσία στην περιοχή και μετέβαλαν τις ισορροπίες στη Μέση Ανατολή. Οι αραβικές χώρες που συνήψαν τα τελευταία χρόνια διπλωματικές σχέσεις με το εβραϊκό κράτος καλούνται πλέον να παίξουν ρόλο ισορροπιστή, για να μην δυσανεστήσουν ούτε τον νέο τους εταίρο, ούτε την αραβική κοινή γνώμη που τάσσεται με τους Παλαιστίνιους. Συνολικά, η προεδρία Τραμπ επηρέασε βαθιά τη διπλωματία των ΗΠΑ στη Μέση Ανατολή. Παρότι επιτεύχθηκαν ορισμένες στρατηγικές επιτυχίες, η απουσία μιας ουσιαστικής ειρηνευτικής διαδικασίας για το παλαιστινιακό πρόβλημα άφησε ανοιχτές πληγές και ενίσχυσε την αστάθεια στην περιοχή. Η επόμενη διοίκηση των ΗΠΑ κληρονόμησε ένα πιο περίπλοκο και ασταθές περιβάλλον, στο οποίο η αμερικανική αξιοπιστία ως μεσολαβητής είχε τεθεί υπό αμφισβήτηση⁷⁶.

Ρόλος του ΟΗΕ κατά την προεδρία Τραμπ

Ο Ντόναλντ Τραμπ είχε από την αρχή της προεδρίας του μια έντονη κριτική στάση απέναντι στον ΟΗΕ. Θεωρούσε τον οργανισμό αναποτελεσματικό, γραφειοκρατικό και υπερβολικά εξαρτημένο από τις Ηνωμένες Πολιτείες, που αποτελούν τον μεγαλύτερο χρηματοδότη του. Η κριτική του βασιζόταν στην πεποίθηση ότι οι πολυμερείς δομές δεν εξυπηρετούν τα αμερικανικά συμφέροντα και ότι οι Ηνωμένες Πολιτείες θα μπορούσαν να επιτύχουν περισσότερα μέσω διμερών διαπραγματεύσεων. Παράλληλα, η διοίκησή του χρησιμοποίησε τον ΟΗΕ ως πλατφόρμα για να προωθήσει το δόγμα της εθνικής κυριαρχίας, υπογραμμίζοντας

⁷⁶ https://www.un.org/unispal/wp-content/uploads/2021/01/MBDEC20FINAL_150221.pdf

ότι οι Ηνωμένες Πολιτείες δεν θα επιτρέψουν σε καμία διεθνή αρχή να περιορίσει την ανεξαρτησία τους. Αυτή η στάση προκάλεσε ανησυχία στους συμμάχους και ενίσχυσε τις διαιρέσεις στον οργανισμό (John Allphin Moore, Jr. and Jerry Pubantz, 2022, σ. 186).

Παρόλα αυτά, ο ΟΗΕ διαδραμάτισε κρίσιμο ρόλο στις διεθνείς αντιδράσεις, στις πολιτικές της διοίκησης Τραμπ όσον αφορά το παλαιστινιακό ζήτημα. Οι αποφάσεις της αμερικανικής κυβέρνησης, όπως η αναγνώριση της Ιερουσαλήμ ως πρωτεύουσας του Ισραήλ και η περικοπή της χρηματοδότησης προς την UNRWA, προκάλεσαν έντονες διαμαρτυρίες και ψηφίσματα εντός του ΟΗΕ. Το Συμβούλιο Ασφαλείας του ΟΗΕ συγκλήθηκε αρκετές φορές κατά τη διάρκεια της προεδρίας Τραμπ για να συζητήσει τις εξελίξεις στην περιοχή. Ειδικότερα, το ψήφισμα 2334 του 2016⁷⁷, το οποίο καταδίκασε την ισραηλινή εποικιστική δραστηριότητα, διατήρησε την ισχύ του, παρά τις πιέσεις της διοίκησης Τραμπ για ανατροπή του. Το 2017, η Γενική Συνέλευση του ΟΗΕ υιοθέτησε το ψήφισμα ES-10/19⁷⁸, το οποίο καταδίκασε την αναγνώριση της Ιερουσαλήμ από τις ΗΠΑ, με 128 χώρες να ψηφίζουν υπέρ και μόνο 9 να αντιτίθενται. Η αμερικανική διοίκηση σε απάντηση, απείλησε να μειώσει τη χρηματοδότηση του ΟΗΕ, ενώ η πρέσβης των ΗΠΑ στον ΟΗΕ Νίκι Χέιλι, χαρακτήρισε την αντίδραση ως «προδοσία της αμερικανικής κυριαρχίας».

Επιπλέον, η απόφαση της διοίκησης Τραμπ το 2018 να σταματήσει τη χρηματοδότηση της UNRWA είχε σοβαρές ανθρωπιστικές επιπτώσεις. Η UNRWA παρέχει ζωτικές υπηρεσίες σε εκατομμύρια Παλαιστίνιους πρόσφυγες, και η απότομη διακοπή της χρηματοδότησης προκάλεσε σοβαρή οικονομική κρίση στον οργανισμό. Παρά τις προσπάθειες του ΟΗΕ και της Ευρωπαϊκής Ένωσης να καλύψουν το χρηματοδοτικό κενό, η απόφαση αυτή επηρέασε αρνητικά τις ζωές χιλιάδων Παλαιστίνιων. Ο ρόλος του ΟΗΕ υπήρξε επίσης σημαντικός στη διαχείριση των διεθνών αντιδράσεων στις «Συμφωνίες του Αβραάμ». Ενώ ορισμένες χώρες της Μέσης Ανατολής, όπως τα Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα και το Μπαχρέιν, χαιρέτισαν τις συμφωνίες, ο ΟΗΕ εξέφρασε επιφυλάξεις, επισημαίνοντας ότι η απουσία των

⁷⁷ <https://www.un.org/webcast/pdfs/SRES2334-2016.pdf>

⁷⁸ <https://www.timesofisrael.com/full-text-of-un-resolution-rejecting-jerusalem-recognition/>

Παλαιστινίων από τις διαπραγματεύσεις θα μπορούσε να επιδεινώσει την αστάθεια στην περιοχή⁷⁹.

Η πολιτική «America First» του Τραμπ έθεσε την εθνική κυριαρχία στο επίκεντρο, συχνά σε βάρος της πολυμέρειας και της διεθνούς συνεργασίας. Ο Τραμπ αμφισβήτησε τη χρησιμότητα παγκόσμιων θεσμών, όπως τα Ηνωμένα Έθνη, το ΝΑΤΟ και ο Παγκόσμιος Οργανισμός Εμπορίου, και απέσυρε τις Ηνωμένες Πολιτείες από διεθνείς συμφωνίες, όπως η Συμφωνία του Παρισιού για το Κλίμα και η πυρηνική συμφωνία με το Ιράν (JCPOA). Επιπλέον, ο Τραμπ περιόρισε τη χρηματοδότηση σε διεθνείς οργανισμούς, όπως ο Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας (ΠΟΥ), κατηγορώντας τον για αποτυχία στη διαχείριση της πανδημίας του COVID-19 και για υπερβολική επιρροή από την Κίνα. Αυτές οι κινήσεις αντανάκλασαν την άποψή του ότι οι διεθνείς δομές συνεργασίας συχνά υπονομεύουν τα αμερικανικά συμφέροντα. Η πολιτική «America First» οδήγησε σε απομόνωση των Ηνωμένων Πολιτειών από παραδοσιακούς συμμάχους και εταίρους. Ο Τραμπ αμφισβήτησε τη χρησιμότητα του ΝΑΤΟ, χαρακτηρίζοντάς το «παρωχημένο», και πίεσε τα μέλη του να αυξήσουν τις αμυντικές τους δαπάνες. Συνολικά κατά την προεδρία Τραμπ, ο ΟΗΕ λειτούργησε ως βασικό αντίβαρο στις μονομερείς αποφάσεις των ΗΠΑ, προσπαθώντας να διατηρήσει τη διεθνή συναίνεση γύρω από τη λύση των δύο κρατών. Παρά τις πιέσεις και τις απειλές των ΗΠΑ για αποδυνάμωση του οργανισμού, ο ΟΗΕ παρέμεινε ένας από τους κύριους θεσμούς που υποστήριξαν τα παλαιστινιακά δικαιώματα και την ανάγκη για διπλωματική επίλυση της σύγκρουσης (John Allphin Moore, Jr. and Jerry Pubantz, 2022, σ. 170 - 174).

⁷⁹ <https://jstribune.com/lightstone-behind-the-curtain-of-the-abraham-accords/>

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ': Προεδρία Μπάϊντεν

Πρώτη Ομιλία Μπάϊντεν στο Καπιτώλιο

Στην εναρκτήρια ομιλία του στις 20 Ιανουαρίου 2021⁸⁰, αμέσως μετά την ορκωμοσία του, ο Πρόεδρος Τζο Μπάϊντεν τόνισε πως «γιορτάζουμε τον θρίαμβο όχι ενός υποψηφίου, αλλά ενός σκοπού, της δημοκρατίας. Αυτή την ώρα η δημοκρατία επικράτησε. Όλη μου η ψυχή βρίσκεται στο να ενώσω τη χώρα» είπε, και κάλεσε για μια καινούργια αρχή. Τόνισε τη σημασία της ενότητας και της δημοκρατίας σε μια περίοδο βαθιάς πόλωσης στις Ηνωμένες Πολιτείες. «Έχουμε πολλά να επιδιορθώσουμε, να επουλώσουμε, να χτίσουμε και να κερδίσουμε. Λίγοι άνθρωποι στην Ιστορία του έθνους βρέθηκαν αντιμέτωποι με προκλήσεις που αντιμετωπίζουμε σήμερα. Θα δώσω όλη μου την ψυχή για να ενώσω τη χώρα». Ο Μπάϊντεν αναγνώρισε τις προκλήσεις που αντιμετωπίζει το έθνος, συμπεριλαμβανομένης της πανδημίας COVID-19, των φυλετικών και κοινωνικών ανισοτήτων, της οικονομικής κρίσης και της πρόσφατης επίθεσης στο Καπιτώλιο. Επιπλέον καταδίκασε όσους χρησιμοποιούν ψέματα για να κερδίσουν εξουσία, υποσχόμενος ότι θα είναι πρόεδρος όλων των Αμερικανών, και πως η διακυβέρνησή του θα βασίζεται σε γεγονότα και αλήθειες. Υπογράμμισε την ανάγκη για αλληλεγγύη, ελπίδα και ανθεκτικότητα, καλώντας όλους τους Αμερικανούς να συνεργαστούν για να ξεπεράσουν τα εμπόδια και να προωθήσουν τις αξίες της δημοκρατίας.

Σκιαγράφηση Ηγετικής Φυσιογνωμίας Μπάϊντεν

Ο Πρόεδρος Τζο Μπάϊντεν, στην εναρκτήρια ομιλία του στις 20 Ιανουαρίου 2021, παρουσιάζεται ως ένας ενωτικός και ηθικός ηγέτης. Μπορεί να χαρακτηριστεί επιπλέον και χαρισματικός ηγέτης, ο οποίος επιχειρεί να αποκαταστήσει τη δημοκρατία και να ενώσει ένα βαθιά διχασμένο έθνος. Επιπλέον εμφανίζεται ως ο ηγέτης ο οποίος επιδιώκει την κοινωνική αλλαγή και ενθαρρύνει τους πολίτες να ακολουθήσουν ένα κοινό όραμα. Δίνει έμφαση στη δημοκρατία, την αλήθεια και την ελπίδα: «Η δημοκρατία επικράτησε. Σήμερα δεν γιορτάζουμε τη νίκη ενός υποψηφίου, αλλά τον θρίαμβο ενός σκοπού: τη θέληση του λαού». Αυτή η φράση αναδεικνύει τον ρόλο του ως ηγέτη που επιδιώκει να ενώσει τη χώρα, αντί να εστιάζει στις πολιτικές διαφορές. Ο Μπάϊντεν παρουσιάζει στοιχεία χαρισματικής ηγεσίας

⁸⁰ <https://www.whitehouse.gov/briefing-room/speeches-remarks/2021/01/20/inaugural-address-by-president-joseph-r-biden-jr/>

(charismatic leadership), όπως περιγράφεται από τον Robert J. House, που βασίζεται στην προσωπική του ιστορία και στη συναισθηματική σύνδεση με τον λαό (Robert J. House, 1977, σ. 12). Κατά τη διάρκεια της ομιλίας του, κάνει εκτεταμένη χρήση ρητορικών σχημάτων, όπως η επανάληψη και οι αναλογίες, προκειμένου να προκαλέσει συναισθηματική ανταπόκριση: «Προχωρώντας μπροστά μαζί, δεν θα αποτύχουμε ποτέ στην Αμερική. Θα γράψουμε το επόμενο μεγάλο κεφάλαιο της ιστορίας μας με θάρρος και αισιοδοξία⁸¹». Με αυτόν τον τρόπο, ενισχύει τη συναισθηματική απήχηση της ηγεσίας του.

Ο Μπάιντεν υιοθετεί επίσης στοιχεία υπηρετικής ηγεσίας (servant leadership), όπου ο ηγέτης τοποθετεί το κοινό καλό πάνω από το προσωπικό συμφέρον (Robert K. Greenleaf, 1977, σ. 24). Δίνει έμφαση στην ενσυναίσθηση, μια από τις βασικές αξίες της υπηρετικής ηγεσίας, τονίζοντας την ανάγκη θεραπείας και συμφιλίωσης: «Χωρίς ενότητα, δεν υπάρχει ειρήνη. Μόνο πικρία και οργή. Η ενότητα είναι ο δρόμος προς τα εμπρός⁸²». Αυτό υποδηλώνει ότι επιδιώκει να λειτουργήσει ως γέφυρα ανάμεσα στις αντίθετες πλευρές, προσπαθώντας να ενώσει το έθνος. Με βάση την ομιλία του, ο Τζο Μπάιντεν μπορεί να χαρακτηριστεί ως μετασχηματιστικός, χαρισματικός και υπηρετικός ηγέτης. Η έμφαση που δίνει στην ενότητα, στη δημοκρατία και στην αλληλεγγύη δείχνει μια προσέγγιση ηγεσίας που συνδυάζει όραμα, συναισθηματική σύνδεση και ηθικές αξίες.

Πολιτική Μπάιντεν αναφορικά με το Παλαιστινιακό Ζήτημα (2021 - 2025)

Η προεδρία του Τζο Μπάιντεν σηματοδότησε μια επιστροφή στις παραδοσιακές αρχές της αμερικανικής διπλωματίας, με έμφαση στη συνεργασία με διεθνείς οργανισμούς και την ενίσχυση των διμερών σχέσεων με κρίσιμες περιοχές του κόσμου. Στο πλαίσιο αυτό, η διοίκησή του επεδίωξε να αποκαταστήσει την εμπιστοσύνη στις ΗΠΑ ως αξιόπιστο εταίρο, ειδικά σε θέματα όπως η υποστήριξη στον ΟΗΕ και η ειρηνευτική διαδικασία Ισραήλ-Παλαιστινίων. Παρά τις προσπάθειες αυτές, οι γεωπολιτικές εντάσεις και τα γεγονότα όπως η επίθεση της Χαμάς το 2023 ανέδειξαν τα όρια και τις προκλήσεις της προσέγγισης αυτής.

⁸¹ <https://www.whitehouse.gov/briefing-room/speeches-remarks/2021/01/20/inaugural-address-by-president-joseph-r-biden-jr/>

⁸² <https://www.whitehouse.gov/briefing-room/speeches-remarks/2021/01/20/inaugural-address-by-president-joseph-r-biden-jr/>

Η αμερικανική επιστροφή στον ΟΗΕ χαρακτηρίστηκε από την ενεργή υποστήριξη σε θέματα ανθρωπίνων δικαιωμάτων, κλιματικής αλλαγής και διεθνούς ασφάλειας. Ειδικότερα, στο Παλαιστινιακό ζήτημα, η κυβέρνηση Μπάιντεν αποκατέστησε τη χρηματοδότηση της UNRWA, η οποία είχε διακοπεί επί Τραμπ. Η συγκεκριμένη κίνηση ερμηνεύτηκε ως προσπάθεια αποκατάστασης της εμπιστοσύνης προς τις ΗΠΑ στον αραβικό κόσμο. Παράλληλα, η κυβέρνηση υποστήριξε την ανάγκη για μια «λύση δύο κρατών», αν και απέφυγε να προχωρήσει σε πιο επιθετικές πρωτοβουλίες για την επίτευξή της. Όπως υπογραμμίζεται, «η στήριξη της λύσης των δύο κρατών παραμένει βασικό στοιχείο της αμερικανικής πολιτικής, αλλά δεν συνοδεύεται από συγκεκριμένες δράσεις». Ο Μπάιντεν επιπλέον, δεν αντέστρεψε τη μετακίνηση της πρεσβείας των ΗΠΑ στο Ισραήλ από το Τελ Αβίβ στην Ιερουσαλήμ που είχε αποφασίσει ο προκάτοχός του, ούτε αναίρεσε την αναγνώριση από τον Τραμπ της ισραηλινής κυριαρχίας στα κατεχόμενα συριακά Υψίπεδα του Γκολάν. Αντ' αυτού, ο Μπάιντεν και η ομάδα του ενέκριναν τις λεγόμενες Συμφωνίες του Αβραάμ και προσπάθησαν να τις αξιοποιήσουν. Συγκεκριμένα, η ομάδα του Μπάιντεν ήλπιζε να πείσει τη Σαουδική Αραβία να συμμετάσχει στις συμφωνίες, οι οποίες κατά τη γνώμη τους, θα άλλαζαν τα δεδομένα στη Μέση Ανατολή. Το πρόβλημα είναι ότι οι συμφωνίες παρέκαμψαν τους Παλαιστίνιους, λες και αυτό το άλυτο ζήτημα θα εξαφανιζόταν απλώς. (Gregory Aftandilian, 2024)

Δυσκολίες στην Αποκατάσταση της Ειρηνευτικής Διαδικασίας

Η ειρηνευτική διαδικασία μεταξύ Ισραήλ και Παλαιστινίων υπήρξε ανέκαθεν ένα από τα πλέον περίπλοκα διπλωματικά ζητήματα. Η κυβέρνηση Μπάιντεν προσπάθησε να προωθήσει τον διάλογο, αλλά οι συνθήκες στο έδαφος περιόρισαν τις δυνατότητες επιτυχίας. Από τη μία πλευρά, η ισραηλινή κυβέρνηση υπό τον Νετανιάχου ακολούθησε μια σκληρή γραμμή, με έμφαση στην επέκταση των εποικισμών στη Δυτική Όχθη. Από την άλλη, οι Παλαιστίνιοι ηγέτες ήταν διχασμένοι, με την Παλαιστινιακή Αρχή να αντιμετωπίζει εσωτερική αμφισβήτηση και τη Χαμάς να εδραιώνει την επιρροή της στη Γάζα. Επιπλέον, η έλλειψη εμπιστοσύνης μεταξύ των δύο πλευρών και η περιορισμένη αμερικανική πολιτική βούληση για ουσιαστική

εμπλοκή αποτέλεσαν σημαντικά εμπόδια⁸³. Η έλλειψη προόδου σε αυτό το μέτωπο υπονόμει τις ευρύτερες προσπάθειες των ΗΠΑ για σταθερότητα στην περιοχή.

Οι Πολιτικές Μπάιντεν μετά την Επίθεση της Χαμάς στις 7 Οκτωβρίου 2023

Η επίθεση της Χαμάς στο Ισραήλ το 2023 αποτέλεσε σημείο καμπής για την αμερικανική πολιτική στη Μέση Ανατολή. Η ενέργεια αυτή, η οποία οδήγησε στον θάνατο εκατοντάδων Ισραηλινών και προκάλεσε σοβαρή στρατιωτική απάντηση από το Ισραήλ, οδήγησε την κυβέρνηση Μπάιντεν να επανεκτιμήσει τις προτεραιότητές της στην περιοχή. Ο πρόεδρος Μπάιντεν καταδίκασε απερίφραστα την επίθεση, δηλώνοντας ότι «το Ισραήλ έχει το δικαίωμα να αμυνθεί απέναντι σε τρομοκρατικές ενέργειες»⁸⁴. Η υποστήριξη προς το Ισραήλ περιλάμβανε την έγκριση πωλήσεων όπλων, την αποστολή στρατιωτικής βοήθειας και την ενεργή διπλωματική υποστήριξη σε διεθνή φόρα. Παράλληλα, η κυβέρνηση προσπάθησε να διαχειριστεί τις ανθρωπιστικές επιπτώσεις της ισραηλινής στρατιωτικής δράσης στη Γάζα, απαιτώντας τη δημιουργία διαδρόμων ανθρωπιστικής βοήθειας. Παρόλα αυτά, οι επικρίσεις για τις ισραηλινές ενέργειες⁸⁵ και την αμερικανική στήριξη προς το Ισραήλ εντάθηκαν, τόσο στο εσωτερικό των Ηνωμένων Πολιτειών όσο και διεθνώς (Gregory Aftandilian, 2024). Οι προσπάθειες της διοίκησης Μπάιντεν να ισορροπήσει μεταξύ της υποστήριξης προς το Ισραήλ και της ανάγκης για προστασία των Παλαιστινίων αμάχων χαρακτηρίστηκαν από περιορισμένα αποτελέσματα. Αναλυτές σημειώνουν ότι «η αμερικανική πολιτική στη Μέση Ανατολή εξακολουθεί να κυριαρχείται από τις άμεσες στρατηγικές προτεραιότητες, παρά από μια μακροπρόθεσμη δέσμευση για ειρήνη»⁸⁶.

Η προεδρία του Τζο Μπάιντεν προσπάθησε να αναδείξει μια νέα εποχή αμερικανικής διπλωματίας, με έμφαση στη συνεργασία με διεθνείς οργανισμούς και την προώθηση της ειρήνης στη Μέση Ανατολή. Παρά τις σημαντικές πρωτοβουλίες, όπως η αποκατάσταση της χρηματοδότησης του UNRWA και η στήριξη της λύσης των

⁸³ Brian Katulis (2024): «Οι αναλυτές επισημαίνουν ότι «η διοίκηση Μπάιντεν έδειξε απροθυμία να αναλάβει το πολιτικό κόστος μιας πιο ενεργούς εμπλοκής στην ειρηνευτική διαδικασία» .

⁸⁴ <https://www.liberal.gr/diethni-themata/mpainten-apolyta-afosiomenos-stin-asfaleia-toy-israil>

⁸⁵ Μαρούδα Μ.Ν. (Ιούλιος – Δεκέμβριος 2023): «Η κατάσταση σε ότι αφορά το δίκαιο προσφυγής στη χρήση βίας είναι ασαφής, λόγω του ότι σύμφωνα με την επικρατούσα θέση στο διεθνές δίκαιο νόμιμη άμυνα ασκείται απέναντι σε ένοπλη επίθεση κράτους. Εδώ αμφισβητείται (καταρχάς από το Ισραήλ) η κρατική υπόσταση της Παλαιστίνης, πολύ δε περισσότερο το καθεστώς της Χαμάς».

⁸⁶ <https://www.hrw.org/report/2024/11/14/hopeless-starving-and-besieged/israels-forced-displacement-palestinians-gaza>

δύο κρατών, οι προσπάθειες αυτές υπήρξαν σε μεγάλο βαθμό ανεπαρκείς. Η επίθεση της Χαμάς το 2023 και οι επακόλουθες εξελίξεις ανέδειξαν τις περιορισμένες δυνατότητες της αμερικανικής πολιτικής να επιτύχει σταθερότητα στην περιοχή. Σε τελική ανάλυση, η πολιτική της κυβέρνησης Μπάιντεν στη Μέση Ανατολή αντικατοπτρίζει τις ευρύτερες προκλήσεις που αντιμετωπίζει η αμερικανική εξωτερική πολιτική: τη διαχείριση άμεσων κρίσεων, την ανάγκη για ισορροπία μεταξύ στρατηγικών συμφερόντων και ηθικών δεσμεύσεων, και την αδυναμία να επηρεάσει ουσιαστικά τις βαθύτερες αιτίες των συγκρούσεων. Η προσέγγιση αυτή, αν και ρεαλιστική, αφήνει αναπάντητα ερωτήματα σχετικά με τη μακροπρόθεσμη δέσμευση των Ηνωμένων Πολιτειών για την επίτευξη μιας δίκαιης και βιώσιμης ειρήνης στη Μέση Ανατολή.

Ρόλος του ΟΗΕ κατά την προεδρία Μπάϊντεν

Ο ΟΗΕ κατά την προεδρία Μπάϊντεν, διαδραμάτισε καθοριστικό ρόλο στην προώθηση της ειρηνευτικής διαδικασίας, στη διαχείριση της ανθρωπιστικής κρίσης στη Γάζα και στη διεθνή πίεση προς το Ισραήλ για σεβασμό των δικαιωμάτων των Παλαιστινίων. Παρά την επιστροφή των ΗΠΑ σε μια πιο πολυμερή διπλωματία, η στάση της κυβέρνησης Μπάιντεν συχνά βρέθηκε στο επίκεντρο της κριτικής, καθώς υποστήριξε το Ισραήλ, ενώ παράλληλα επιχείρησε να διατηρήσει την ισορροπία με τις διεθνείς ανθρωπιστικές ανησυχίες. Μία από τις πρώτες κινήσεις της κυβέρνησης Μπάιντεν ήταν η αποκατάσταση της χρηματοδότησης προς την UNRWA, η οποία είχε διακοπεί από την προηγούμενη διοίκηση. Η χρηματοδότηση αυτή θεωρήθηκε κρίσιμη για την παροχή βασικών υπηρεσιών όπως η εκπαίδευση, η υγειονομική περίθαλψη και η στέγαση για εκατομμύρια Παλαιστίνιους πρόσφυγες⁸⁷. Παρά την υποστήριξη αυτή, η κυβέρνηση Μπάιντεν αντιμετώπισε έντονες πιέσεις από το Ισραήλ και ορισμένα μέλη του Κογκρέσου που αμφισβητούσαν τον ρόλο της UNRWA, κατηγορώντας την για διασυνδέσεις με την τρομοκρατία. Ο ΟΗΕ απάντησε σε αυτές τις ανησυχίες με ελέγχους και αναφορές που επιβεβαίωναν τη διαφάνεια της διαχείρισης της βοήθειας⁸⁸.

⁸⁷ <https://www.unrwa.org/newsroom/official-statements/unrwa-thanks-united-states-its-generous-support-palestine-refugees>

⁸⁸ <https://www.naftemporiki.gr/kosmos/1578442/israil-katigorei-meli-toy-prosopikoy-tis-unrwa-gia-symmetochi-stin-chamas-i-tin-islamiki-tzichant/>

Ο ΟΗΕ συνέχισε να προωθεί τη λύση των δύο κρατών ως τη μόνη βιώσιμη διέξοδο στη σύγκρουση Ισραήλ-Παλαιστίνης. Ο Γενικός Γραμματέας του ΟΗΕ, Αντόνιο Γκουτέρες, επανειλημμένα τόνισε την ανάγκη για άμεση επιστροφή στις διαπραγματεύσεις, με βάση τα σύνορα του 1967 και τη διεθνή νομιμότητα (United Nations, 2023, σ. 1). Η αμερικανική πολιτική υπό τον Μπάιντεν, αν και αναγνώρισε τη σημασία της ειρηνευτικής διαδικασίας, δεν προώθησε μια πιο επιθετική διπλωματική στρατηγική. Οι Ηνωμένες Πολιτείες επέλεξαν να επικεντρωθούν στη διαχείριση των εντάσεων και στη βελτίωση των παλαιστινιακών συνθηκών διαβίωσης, παρά στην άμεση επανεκκίνηση των διαπραγματεύσεων. Αυτό προκάλεσε απογοήτευση στην Παλαιστινιακή Αρχή και στον ΟΗΕ, που ανέμεναν μια πιο ενεργή μεσολάβηση⁸⁹.

Η επέκταση των ισραηλινών εποικισμών στη Δυτική Όχθη αποτέλεσε σημαντικό σημείο τριβής μεταξύ του Ισραήλ, του ΟΗΕ και της διεθνούς κοινότητας. Ο ΟΗΕ κατήγγειλε τις εποικιστικές δραστηριότητες ως παράνομες βάσει του διεθνούς δικαίου και προειδοποίησε ότι υπονομεύουν τη λύση των δύο κρατών⁹⁰. Η κυβέρνηση Μπάιντεν, αν και εξέφρασε ανησυχία για τους εποικισμούς, απέφυγε να λάβει συγκεκριμένα μέτρα εναντίον του Ισραήλ, περιοριζόμενη σε διπλωματικές εκκλήσεις. Ο ΟΗΕ, αντιθέτως, πίεσε για αυστηρότερα μέτρα, καλώντας το Συμβούλιο Ασφαλείας να υιοθετήσει ψηφίσματα που θα καταδικάζουν τις ισραηλινές ενέργειες⁹¹. Η επίθεση της Χαμάς στο Ισραήλ στις 7 Οκτωβρίου 2023 και η ισραηλινή στρατιωτική απάντηση προκάλεσαν σοβαρή ανθρωπιστική κρίση στη Γάζα. Ο ΟΗΕ ανέλαβε πρωταγωνιστικό ρόλο στην παροχή ανθρωπιστικής βοήθειας, ζητώντας άμεση κατάπαυση του πυρός και ανεμπόδιστη πρόσβαση ανθρωπιστικών οργανώσεων στην περιοχή⁹². Οι ΗΠΑ υποστήριξαν τις ισραηλινές στρατιωτικές επιχειρήσεις, προκαλώντας αντιδράσεις στον ΟΗΕ, όπου πολλά κράτη-μέλη κατηγόρησαν την Ουάσινγκτον για μεροληψία. Παράλληλα, η κυβέρνηση Μπάιντεν πίεσε το Ισραήλ να επιτρέψει την είσοδο ανθρωπιστικής βοήθειας, ανταποκρινόμενη

⁸⁹ <https://arabcenterdc.org/resource/the-israel-palestine-stain-on-bidens-foreign-policy-legacy/>

⁹⁰ <https://arabcenterdc.org/resource/the-israel-palestine-stain-on-bidens-foreign-policy-legacy/>

⁹¹ <https://un.dk/world-must-not-look-away-from-humanitarian-catastrophe-in-gaza-un-chief-tells-security-council/>

⁹² <https://www.naftemporiki.gr/kosmos/1527838/oie-ekklisi-gia-katapaysi-toy-pyros-kai-aproskopti-prosvasi-tis-anthropistikis-voitheias-se-oli-ti-gaza/>

εν μέρει στις εκκλήσεις του ΟΗΕ. Παρά τη διπλωματική υποστήριξη της αμερικανικής κυβέρνησης, η Ουάσινγκτον παρέμεινε προσδεμένη στην υποστήριξη του Ισραήλ, περιορίζοντας την επιρροή του ΟΗΕ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ε΄: Συγκριτική Ανάλυση των Τριών Προεδριών

Συγκριτική Ανάλυση των Τριών Προεδριών, Ομπάμα - Τραμπ - Μπάιντεν, αναφορικά με το Παλαιστινιακό Ζήτημα

Οι τρεις τελευταίες διοικήσεις των Ηνωμένων Πολιτειών – του Μπαράκ Ομπάμα (2009-2017), του Ντόναλντ Τραμπ (2017-2021) και του Τζο Μπάιντεν (2021-σήμερα) – έχουν ακολουθήσει διαφορετικές προσεγγίσεις αναφορικά με το Παλαιστινιακό ζήτημα, αντανακλώντας τις πολιτικές, ιδεολογικές και γεωστρατηγικές προτεραιότητες κάθε προέδρου. Καθώς εξετάζουμε τη σχέση του κάθε προέδρου με τα Ηνωμένα Έθνη, πρέπει να έχουμε υπόψη μας τους πολυάριθμους παράγοντες που επηρεάζουν την προεδρική πολιτική, συμπεριλαμβανομένης της κληρονομιάς των προηγούμενων ενοίκων του Λευκού Οίκου, της παράδοσης του αμερικανικού εξαιρετισμού, των πολλών περιορισμών στο Εκτελεστικό Γραφείο, του γεγονότος του Συντάγματος και της διάκρισης των εξουσιών και των ελέγχων και ισορροπιών, καθώς και των ιστορικών διεθνών προκλήσεων που αντιμετωπίζουν οι Ηνωμένες Πολιτείες από τον Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο μέχρι τη νέα χιλιετία (John Allphin Moore, Jr. and Jerry Pubantz, 2022). Η συγκριτική ανάλυση αυτών των προεδρικών θητειών αποκαλύπτει τις ομοιότητες, τις διαφορές και τις επιπτώσεις των αμερικανικών πολιτικών στο Παλαιστινιακό Ζήτημα.

Η Προεδρία Ομπάμα (2009-2017)

Ο Μπαράκ Ομπάμα ανέλαβε την προεδρία με μια υπόσχεση για νέα αρχή στις σχέσεις των ΗΠΑ με τον ισλαμικό κόσμο και μια ανανεωμένη δέσμευση για την επίλυση του Παλαιστινιακού Ζητήματος. Η προσέγγισή του χαρακτηρίστηκε από την υποστήριξη της λύσης των δύο κρατών και την προώθηση ειρηνευτικών διαπραγματεύσεων μεταξύ Ισραηλινών και Παλαιστινίων. Ωστόσο, οι διαπραγματεύσεις απέτυχαν να φέρουν αποτελέσματα λόγω των βαθιών διαφορών μεταξύ των δύο πλευρών, συμπεριλαμβανομένων θεμάτων όπως τα σύνορα, η Ιερουσαλήμ και το δικαίωμα επιστροφής των Παλαιστινίων προσφύγων. Ο Ομπάμα επέκρινε τις εποικιστικές πολιτικές του Ισραήλ, χαρακτηρίζοντάς τις ως εμπόδιο για την ειρήνη. Το 2016, οι ΗΠΑ απείχαν κατά την ψήφιση της απόφασης 2334 του Συμβουλίου Ασφαλείας του ΟΗΕ, η οποία καταδίκασε τις εποικιστικές δραστηριότητες του Ισραήλ. Η διοίκηση Ομπάμα συνέχισε να παρέχει οικονομική και ανθρωπιστική βοήθεια στην Παλαιστινιακή Αρχή και τους πρόσφυγες μέσω της

UNRWA, ενισχύοντας την υποστήριξη των ΗΠΑ για την ανάπτυξη και την ευημερία των Παλαιστινίων.

Η Προεδρία Τραμπ (2017-2021)

Η προεδρία του Ντόναλντ Τραμπ⁹³ σηματοδότησε μια δραματική αλλαγή στην αμερικανική πολιτική στο Παλαιστινιακό Ζήτημα. Η διοίκησή του, υιοθέτησε μια σαφώς φιλοϊσραηλινή στάση, η οποία περιελάμβανε την αναγνώριση της Ιερουσαλήμ ως πρωτεύουσας του Ισραήλ και την υποστήριξη της ισραηλινής κυριαρχίας στα κατεχόμενα εδάφη. Το 2020, η διοίκηση Τραμπ παρουσίασε το λεγόμενο «Σχέδιο Ειρήνης του Τραμπ», το οποίο προέβλεπε την δημιουργία ενός Παλαιστινιακού κράτους με περιορισμένη κυριαρχία και την αναγνώριση της ισραηλινής κυριαρχίας στις εποικιστικές κοινότητες της Δυτικής Όχθης. Το σχέδιο απορρίφθηκε από τους Παλαιστινίους ως μονόπλευρο και άδικο. Επιπλέον η διοίκηση Τραμπ διέκοψε τη χρηματοδότηση της UNRWA, κατηγορώντας τον οργανισμό για διαφθορά και την υποστήριξη της Παλαιστινιακής βίας. Αυτή η κίνηση δημιούργησε σοβαρές ανθρωπιστικές επιπτώσεις στους Παλαιστινίους πρόσφυγες.

Η Προεδρία Μπάιντεν (2021- 2025)

Η διοίκηση Μπάιντεν επέστρεψε σε μια πιο ισορροπημένη προσέγγιση στο Παλαιστινιακό Ζήτημα, απομακρυνόμενη από τις ριζικές αλλαγές της εποχής Τραμπ και επαναφέροντας την υποστήριξη των ΗΠΑ για τη λύση των δύο κρατών. Το 2021, ο Μπάιντεν αποκατέστησε τη χρηματοδότηση των ΗΠΑ στην UNRWA, αναγνωρίζοντας τον κρίσιμο ρόλο του οργανισμού στην παροχή ανθρωπιστικής βοήθειας στους Παλαιστινίους πρόσφυγες. Η διοίκηση Μπάιντεν επανέφερε την υποστήριξη των ΗΠΑ για τη λύση των δύο κρατών και εξέφρασε την ανάγκη για την επανέναρξη των ειρηνευτικών διαπραγματεύσεων. Ωστόσο, οι προσπάθειές της έχουν αντιμετωπίσει σημαντικές προκλήσεις λόγω του πολιτικού αδιεξόδου και της έντασης στην περιοχή. Ο Μπάιντεν επέκρινε τις εποικιστικές πολιτικές του Ισραήλ,

⁹³ John Allphin Moore, Jr. and Jerry Pubantz. (2022): «Η αποκατάσταση της διεθνούς εμπιστοσύνης και η επαναφορά της Αμερικής σε ηγετική θέση στη διεθνή σκηνή αποτελεί πρόκληση για τις επόμενες κυβερνήσεις. Η ενίσχυση της πολυμέρειας και η συνεργασία με τους συμμάχους θα είναι απαραίτητες για την αντιμετώπιση των παγκόσμιων προκλήσεων, όπως η κλιματική αλλαγή, οι υγειονομικές κρίσεις και οι γεωπολιτικές εντάσεις. Η περίοδος Τραμπ, αν και αμφιλεγόμενη, προσφέρει πολύτιμα διδάγματα για τη σημασία της πολυμέρειας και της διεθνούς συνεργασίας».

αλλά αποφάσισε να μην ανακαλέσει την αναγνώριση της Ιερουσαλήμ ως πρωτεύουσας του Ισραήλ από την εποχή Τραμπ.

Συγκριτική Ανάλυση

Λύση των Δύο Κρατών

Ο Ομπάμα και ο Μπάιντεν υποστήριξαν την λύση των δύο κρατών, ενώ ο Τραμπ προώθησε ένα μονόπλευρο σχέδιο που ουσιαστικά αγνοούσε τα Παλαιστινιακά αιτήματα.

Ο Ομπάμα προσπάθησε να προωθήσει ειρηνευτικές διαπραγματεύσεις, αλλά αντιμετώπισε αντιδράσεις και από τις δύο πλευρές. Από την άλλη πλευρά, ο Μπάιντεν επέστρεψε σε μια πιο διπλωματική προσέγγιση, αλλά χωρίς σημαντικές προόδους.

Σχέσεις με το Ισραήλ

Ο Τραμπ υιοθέτησε μια σαφώς φιλοϊσραηλινή πολιτική, ενώ ο Ομπάμα και ο Μπάιντεν διατήρησαν μια πιο κριτική στάση απέναντι στις εποικιστικές πολιτικές του Ισραήλ.

Η μετακίνηση της πρεσβείας στην Ιερουσαλήμ από τον Τραμπ αποτέλεσε μια σημαντική απόκλιση από την παραδοσιακή αμερικανική πολιτική.

Ανθρωπιστική Υποστήριξη

Ο Ομπάμα και ο Μπάιντεν υποστήριξαν την UNRWA και την Παλαιστινιακή ανάπτυξη, ενώ ο Τραμπ διέκοψε τη χρηματοδότηση, δημιουργώντας ανθρωπιστικές κρίσεις.

Οι κοσμοθεωρίες των προέδρων έχουν διαμορφώσει την προσέγγιση των ΗΠΑ στη δημιουργία και τη χρήση της διεθνούς αρχιτεκτονικής των τελευταίων τριών τετάρτων του αιώνα και ως εκ τούτου είναι σημαντικές για τη μελέτη της σχέσης ΗΠΑ-ΟΗΕ. Η υποχώρηση της Αμερικής από την πλήρη εμπλοκή με τον ΟΗΕ επί Ομπάμα δεν πρέπει να ερμηνεύεται ως εγκατάλειψη της πολυμέρειας, αλλά ως αναπροσαρμογή της εξωτερικής πολιτικής στις νέες πραγματικότητες. Αντιθέτως εγκατάλειψη της πολυμέρειας θεωρείται η αντίστοιχη υποχώρηση της Αμερικής κατά τη διάρκεια της προεδρίας του Ντόναλντ Τραμπ. Το δόγμα «America First» αποτέλεσε τον ακρογωνιαίο λίθο αυτής της προσέγγισης, θέτοντας την εθνική κυριαρχία και τα βραχυπρόθεσμα συμφέροντα της Αμερικής πάνω από τις διεθνείς δεσμεύσεις και τη συνεργασία. (John Allphin Moore, Jr. and Jerry Pubantz, 2022, σ. 142 – 187). Η

προεδρία Μπάϊντεν σηματοδότησε την επιστροφή των ΗΠΑ στην πολυμέρεια, παρόλη τη συνέχιση της υποστήριξης των θέσεων του Ισραήλ και τον ταυτόχρονο περιορισμό της επιρροής του ΟΗΕ. Οι τρεις διοικήσεις αντιπροσωπεύουν διαφορετικές προσεγγίσεις στο Παλαιστινιακό Ζήτημα, αντανakλώντας τις πολιτικές και ιδεολογικές προτεραιότητες κάθε προέδρου. Ο Ομπάμα προσπάθησε να προωθήσει μια ισορροπημένη και διπλωματική λύση, ο Τραμπ υιοθέτησε μια ριζικά φιλοϊσραηλινή πολιτική, ενώ ο Μπάιντεν επέστρεψε σε μια πιο παραδοσιακή προσέγγιση. Παρά τις διαφορές τους, καμία διοίκηση δεν κατάφερε να επιλύσει τη διαμάχη, υπογραμμίζοντας την πολυπλοκότητα και τη μακροχρόνια φύση του Παλαιστινιακού Ζητήματος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΣΤ: Συμπεράσματα

Το Παλαιστινιακό ζήτημα παραμένει ένα από τα πλέον επίμονα και πολύπλοκα γεωπολιτικά προβλήματα του σύγχρονου κόσμου. Η συγκριτική ανάλυση των αμερικανικών πολιτικών κατά τις προεδρίες των Ομπάμα, Τραμπ και Μπάιντεν καταδεικνύει την πολυπλοκότητα των διεθνών συσχετισμών και την επίδραση της αμερικανικής εξωτερικής πολιτικής στις αποφάσεις και τις δράσεις του ΟΗΕ.

Κατά την προεδρία Ομπάμα⁹⁴, η εξωτερική πολιτική των ΗΠΑ χαρακτηρίστηκε από την επιδίωξη της πολυμέρειας και της διεθνούς συνεργασίας. Ο Ομπάμα προώθησε τη λύση των δύο κρατών και υποστήριξε τη διπλωματία ως μέσο επίλυσης του ζητήματος. Ωστόσο, η αποτυχία προώθησης ουσιαστικών μέτρων και η ένταση στις σχέσεις του με την ισραηλινή ηγεσία περιόρισε την αποτελεσματικότητα των προσπαθειών του. Η πολιτική του Ομπάμα απέναντι στη διαμάχη Παλαιστινίων-Ισραηλινών χαρακτηρίστηκε από υψηλές προσδοκίες αλλά περιορισμένα αποτελέσματα. Ενώ προσπάθησε να αναζωογονήσει την ειρηνευτική διαδικασία και να ισορροπήσει ανάμεσα στις αμερικανικές δεσμεύσεις προς το Ισραήλ και τη δέσμευσή του για μια δίκαιη λύση, οι πολιτικές και διπλωματικές συνθήκες αποδείχθηκαν ιδιαίτερα δύσκολες. Η αποτυχία να επιτευχθεί πρόοδος αντικατοπτρίζει όχι μόνο τα όρια της αμερικανικής επιρροής, αλλά και την πολυπλοκότητα της ίδιας της διαμάχης. Παρότι ο Ομπάμα πίεσε για μια λύση δύο κρατών, οι εντάσεις, οι γεωπολιτικές αντιπαλότητες και οι εσωτερικές πολιτικές πιέσεις εμπόδισαν την υλοποίηση αυτής της φιλοδοξίας. Η προσέγγισή του έδειξε τη σημασία της αμερικανικής ηγεσίας, αλλά και την ανάγκη για πιο ευέλικτες στρατηγικές που θα μπορούσαν να αντιμετωπίσουν την πραγματικότητα στο έδαφος. Αν και η ειρηνευτική διαδικασία παραμένει στάσιμη, οι προσπάθειες του Ομπάμα προσφέρουν πολύτιμα διδάγματα για το πώς οι Ηνωμένες Πολιτείες μπορούν να προσεγγίσουν τη διαμάχη στο μέλλον (John Allphin Moore, Jr. and Jerry Pubantz. 2022). Το ψήφισμα 2334 του 2016, στο οποίο οι ΗΠΑ απείχαν αντί να ασκήσουν βέτο,

⁹⁴ Χειλά Ε (2020, σ. 367): «Έναν χρόνο μετά την ανάληψη της προεδρίας των ΗΠΑ από τον Μπαράκ Ομπάμα και τις προσδοκίες που έφερε για μια νέα πολιτική σε σχέση με φλέγοντα ζητήματα, όπως περιβάλλον, ασφάλεια, σεβασμό, μένει να αποδειχτεί εάν θα βρεί αυτός ο νέος κώδικας αξιών τη θέση του στη σκληρή πραγματικότητα των διεθνών σχέσεων σήμερα, ή θα φαντάζει σε κάποια στιγμή στο μέλλον, με μια ιδεαλιστική θεώρηση που διαψεύδεται από την πράξη».

καταδικάζοντας τους εποικισμούς, αποτέλεσε σημαντική, αλλά καθυστερημένη απόπειρα επίδρασης στο ζήτημα.

Η προεδρία Τραμπ σηματοδοτήθηκε από μια σαφή μετατόπιση προς μια έντονα φιλοϊσραηλινή πολιτική. Η μεταφορά της αμερικανικής πρεσβείας στην Ιερουσαλήμ και η αναγνώριση της πόλης ως πρωτεύουσας του Ισραήλ αποδυνάμωσαν τις παλαιστινιακές διπλωματικές προσπάθειες. Παράλληλα, η αποχώρηση των ΗΠΑ από τη χρηματοδότηση της UNRWA επηρέασε αρνητικά την ανθρωπιστική κατάσταση των Παλαιστινίων, ενώ οι «Συμφωνίες του Αβραάμ» αναδιαμόρφωσαν τις περιφερειακές ισορροπίες, απομονώνοντας περαιτέρω την Παλαιστινιακή Αρχή. Η πολιτική του Ντόναλντ Τραμπ στη Μέση Ανατολή επιδίωξε να διαταράξει το παραδοσιακό «τέλμα» που χαρακτήριζε την περιοχή, αλλά συχνά κατέληξε να εντείνει τις προκλήσεις. Οι Συμφωνίες του Αβραάμ αποτέλεσαν μια σημαντική διπλωματική επιτυχία, αλλά δεν αντιμετώπισαν τη βασική αιτία της αστάθειας: την ισραηλινοπαλαιστινιακή σύγκρουση (John Allphin Moore, Jr. and Jerry Pubantz 2022).

Η προεδρία Μπάιντεν επιδίωξε να αποκαταστήσει την ισορροπία και να ενισχύσει τον ρόλο του ΟΗΕ στις ειρηνευτικές διαπραγματεύσεις. Παρά την επαναφορά της χρηματοδότησης της UNRWA και τη διατήρηση της ρητορικής υπέρ της λύσης των δύο κρατών, οι εξελίξεις μετά την επίθεση της Χαμάς στο Ισραήλ τον Οκτώβριο του 2023 οδήγησαν τις ΗΠΑ να υποστηρίξουν στρατιωτικά το Ισραήλ, μειώνοντας την αποτελεσματικότητα της πολιτικής τους υπέρ μιας ισορροπημένης λύσης.

Η αποτυχία της λύσης των δύο κρατών σε μεγάλο βαθμό οφείλεται στην έλλειψη πολιτικής βούλησης των διαδοχικών αμερικανικών κυβερνήσεων να σταματήσουν το Ισραήλ από την άσκηση της πολιτικής εποικισμού στη Δυτική Όχθη που ουσιαστικά εμποδίζουν τη δημιουργία παλαιστινιακού κράτους. Η άρνηση του Ισραήλ να τερματίσει το παράνομο εποικισμό της Δυτικής Όχθης αποτελεί και το μεγαλύτερο εμπόδιο για την επίτευξη ειρήνης. Η συνεχής ροή Εβραίων εποίκων στα παλαιστινιακά εδάφη, οι οποίοι προστατεύονται από τον ισραηλινό στρατό, έχει κατακερματίσει τις αυτόνομες παλαιστινιακές περιοχές σε θύλακες που δεν συνορεύουν μεταξύ τους, καθιστώντας μέρα με την μέρα την λύση των δυο κρατών ανέφικτη. Ταυτόχρονα, τα ανθρώπινα δικαιώματα των Παλαιστινίων παραβιάζονται

σε καθημερινή βάση από την κατοχική δύναμη, ενώ από την πλευρά των Παλαιστινίων, συνεχίζεται η άρνηση αποδοχής ύπαρξης του κράτους του Ισραήλ στην περιοχή.

Ταυτόχρονα, η επιρροή του εβραϊκού λόμπι στις Ηνωμένες Πολιτείες, το οποίο είναι σε θέση να επιφέρει πολιτικό κόστος σε Αμερικανούς γεωρυσιαστές και βουλευτές που παίρνουν θέσεις ενάντια στα εθνικά συμφέροντα του Ισραήλ, είναι ένας ακόμη παράγοντας που μειώνει τις πιθανότητες για επίλυση του Παλαιστινιακού Ζητήματος. Η αντίθεση των ΗΠΑ στο αίτημα των Παλαιστινίων για αναγνώριση κρατικής οντότητας από τον ΟΗΕ τον Σεπτέμβριο του 2011 με την απειλή άσκησης του δικαιώματος της αρνησικυρίας, αποτελεί μία ακόμη ένδειξη της άρνησης των ΗΠΑ να συγκατανεύσουν στο αίτημα των Παλαιστινίων για δημιουργία κράτους, το οποίο θα στεγάσει τα όνειρα και το μέλλον τους. Η ευρύτερη γεωπολιτική δυναμική στη Μέση Ανατολή, όπως οι σχέσεις των αραβικών κρατών με το Ισραήλ, οι περιφερειακές συγκρούσεις και ο ρόλος άλλων μεγάλων δυνάμεων, καθορίζει το εύρος των εφικτών λύσεων και επηρεάζει τη δράση του Ο.Η.Ε. στο Παλαιστινιακό ζήτημα.

Ο ΟΗΕ γενικότερα ως θεσμική έκφραση της διεθνούς οργάνωσης, μαζί με τη διπλωματία και το διεθνές δίκαιο συνέβαλε – παρά τις αδυναμίες του, διαχρονικά στη διατήρηση μιας μορφής τάξης, εκεί όπου διαφορετικά δεν θα υπήρχε καμία. Η αποτελεσματική δράση του σε σημαντικά ζητήματα που απασχόλησαν τη διεθνή πολιτική από την ίδρυσή του μέχρι σήμερα, όπως αυτό του ελέγχου των εξοπλισμών, της ανακούφισης από τη φτώχεια, της αποκατάστασης των προσφύγων και της ασφαλούς επιστροφής τους, της διαχείρισης των περιβαλλοντικών προβλημάτων κ.α, αποτελούν έκφραση αυτής της τάξης (Χειλά Ε, 2020, σ. 87). Εντούτοις, παρά τον επίσημο ρόλο του στη διαχείριση του Παλαιστινιακού ζητήματος, έχει περιορισμένη επιρροή⁹⁵ λόγω της γεωπολιτικής δυναμικής και των διαφωνιών μεταξύ των μεγάλων

⁹⁵ Χειλά Ε (2024): «Βέβαιο είναι ότι ο ΟΗΕ δεν λειτουργεί ανεξάρτητα από τις διεθνείς δομές-και πέραν από αυτές - και πως τα κράτη δεν μοιράζονται την ίδια αντίληψη για τη διεθνή ειρήνη και ασφάλεια, στόχοι που αποτελούν και τον πυρήνα της συλλογικής δράσης. Παρά το γεγονός ότι ο Οργανισμός και η Γενική Γραμματεία προσπαθούν να διαχειριστούν τις νέες μορφές σύγκρουσης -είτε πρόκειται για την Αφρική (Σουδάν, Μάλι, Κονγκό, Λιβύη) είτε για τη Μέση Ανατολή (Ιράκ, Συρία) είτε για την Ασία (Αφγανιστάν)-μέσω ανθρωπιστικών δράσεων, οι κυβερνήσεις και οι εμπλεκόμενοι αρνούνται να συνεργαστούν ή ζητούν την απομάκρυνση των ειρηνευτικών επιχειρήσεων με αποτέλεσμα οποιαδήποτε παρέμβαση να οδηγείται σε αδιέξοδο».

δυνάμεων⁹⁶. Το δικαίωμα βέτο των ΗΠΑ έχει συχνά εμποδίσει ψηφίσματα που θεωρούνται δυσμενή για το Ισραήλ. Η αναγνώριση της Παλαιστίνης ως κράτους-παρατηρητή το 2012 ήταν ένα σημαντικό βήμα, αλλά δεν συνοδεύτηκε από πρακτικές ενέργειες που θα μπορούσαν να διαμορφώσουν μια σταθερή πολιτική λύση. Η πολιτική του ΟΗΕ απέναντι στο Παλαιστινιακό επηρεάζεται επίσης από τις διεθνείς ισορροπίες δυνάμεων. Οι προσπάθειες για την επιβολή κυρώσεων στο Ισραήλ για τις εποίκιστικές δραστηριότητες και τις στρατιωτικές επιχειρήσεις στη Γάζα έχουν αποτύχει λόγω της αμερικανικής προστασίας⁹⁷. Παράλληλα, η ανθρωπιστική βοήθεια που παρέχεται μέσω της UNRWA είναι κρίσιμη, αλλά ανεπαρκής για να αντιμετωπίσει τις βαθύτερες πολιτικές αιτίες της σύγκρουσης.

⁹⁶ Παπασωτηρίου Χ. (Τα Ηνωμένα Έθνη και το πρόβλημα της διεθνούς ασφαλείας, σ. 7): «Ένα θέμα που πρέπει να διερευνηθεί, αναφορικά με την μελλοντική συμβολή των Ηνωμένων Εθνών στην διεθνή ασφάλεια, είναι αν ο παγκόσμιος οργανισμός έχει την ικανότητα να συμβάλει στη διατήρηση και ενίσχυση της σημερινής συναίνεσης μεταξύ των μεγάλων δυνάμεων. Η εμπειρία του 20^{ου} αιώνα είναι βέβαια αποθαρρυντική, καθώς η ύπαρξη του ΟΗΕ και νωρίτερα της Κοινωνίας των Εθνών κάθε άλλο παρά αποσόβησε τους έντονους ανταγωνισμούς μεταξύ των μεγάλων δυνάμεων κατά τις περιόδους 1931 – 45 και 1948 – 49. Εντούτοις θα μπορούσε να υποστηριχτεί, ότι η ίδια μακροβιότητα του ΟΗΕ και της έννοιας του διεθνούς κράτους δικαίου που ο παγκόσμιος οργανισμός πρεσβεύει ασκούν περιοριστική επιρροή στην πολιτική των μεγάλων δυνάμεων, αποτρέποντάς τις από κατάφορες παραβιάσεις της διεθνούς έννομης τάξης μέσω είτε της εσωτερίκευσης των αντίστοιχων κανόνων διεθνούς συμπεριφοράς από τις ηγεσίες τους, είτε της εμπέδωσης των αξιών του διεθνούς κράτους δικαίου στην παγκόσμια κοινή γνώμη με αποτέλεσμα ολοένα και μεγαλύτερο απονομιμοποιητικό κόστος για κάθε βίαιο αναθεωρητικό εγχείρημα».

⁹⁷ John Allphin Moore, Jr. and Jerry Pubantz. (2022): «Σημαντική για την κατανόηση όλων αυτών των γεγονότων που σχετίζονται με τον ΟΗΕ είναι η σχέση του, με διάφορους Αμερικανούς προέδρους. Οι Αμερικανοί πρόεδροι έδειξαν έντονο ενδιαφέρον ή, τις περισσότερες φορές, έλαβαν άμεσο ηγετικό ρόλο. Καμία από αυτές τις δραστηριότητες δεν θα μπορούσε να πραγματοποιηθεί χωρίς την έγκριση και υποστήριξη των προέδρων. Η συνήθης επιστημονική προσέγγιση των μελετών του ΟΗΕ είναι να επισημάνουμε ότι η οργάνωση λειτουργεί όταν όλες οι μεγάλες δυνάμεις συμφωνούν σε μια δράση, και ότι, έτσι, τα Ηνωμένα Έθνη ουσιαστικά «αντιδρούν» στην παραδοσιακή μεγάλη δύναμη πολιτική, η οποία συνεχίζει να είναι ο σημαντικότερος παράγοντας στις διεθνείς υποθέσεις. Αν και υπάρχει αξία σε αυτή την πρόταση, ένας πρόσθετος παράγοντας - ίσως ο πιο κρίσιμος παράγοντας—στην πορεία της ιστορίας του ΟΗΕ ήταν ο ιδιαίτερος ρόλος των Αμερικανών προέδρων».

Επίλογος

Η σύγκρουση μεταξύ Ισραήλ και Παλαιστινίων αποτελεί ένα διαρκές ζήτημα με βαθιές ιστορικές, πολιτικές και θρησκευτικές ρίζες. Το Παλαιστινιακό ζήτημα δεν είναι απλώς μια εδαφική διαμάχη, αλλά περιλαμβάνει θέματα όπως η αυτοδιάθεση των Παλαιστινίων, η ασφάλεια του Ισραήλ, τα δικαιώματα των προσφύγων και η διαχείριση των θρησκευτικών χώρων στην Ιερουσαλήμ. Αυτά τα θέματα αποτελούν κεντρικές πτυχές οποιασδήποτε διπλωματικής παρέμβασης από τον Ο.Η.Ε. ή τις Η.Π.Α. Η πολυπλοκότητα του Παλαιστινιακού Ζητήματος καθιστά δύσκολη την εξεύρεση μιας συνολικής και βιώσιμης λύσης. Η συνέχιση της ισραηλινής πολιτικής των εποικισμών, η αποδυνάμωση της παλαιστινιακής ηγεσίας, και η έλλειψη ουσιαστικής πίεσης από τη διεθνή κοινότητα εμποδίζουν την οποιαδήποτε πρόοδο. Η λύση των δύο κρατών, αν και παραμένει η πλέον ενδεδειγμένη, απαιτεί πολιτική βούληση και από τις δύο πλευρές, καθώς και στήριξη από τη διεθνή κοινότητα. Το μέλλον του Παλαιστινιακού εξαρτάται από την ικανότητα των διεθνών δρώντων να βρουν κοινό έδαφος και να ασκήσουν συντονισμένες πιέσεις για μια δίκαιη λύση. Ο ΟΗΕ μπορεί να διαδραματίσει έναν πιο ενεργό ρόλο εάν οι μεγάλες δυνάμεις αποφασίσουν να δώσουν έμφαση στην εφαρμογή των διεθνών αποφάσεων, αντί να επιτρέπουν την επιλεκτική τους εφαρμογή. Η ειρήνη στην περιοχή θα παραμείνει μια πρόκληση όσο οι πολιτικές δυνάμεις δεν καταλήγουν σε μια κοινά αποδεκτή λύση, και όσο οι γεωπολιτικές αντιπαραθέσεις καθορίζουν τις διεθνείς αποφάσεις περισσότερο από το διεθνές δίκαιο.

Παραρτήματα

«Α» Πηγές – Βιβλιογραφία

«Β» Φωτογραφικό Υλικό

«Γ» Χάρτες

«Δ» Χρονολόγιο Γεγονότων Παλαιστινιακού Ζητήματος

«Ε» Στατιστικά Στοιχεία

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ «Α»: Πηγές – Βιβλιογραφία

Πηγές

Νόμοι – Διαταγές - Κανονισμοί

Αίτημα ΟΗΕ για συμβουλευτική γνώμη που διαβιβάστηκε στο Διεθνές Δικαστήριο σύμφωνα με το ψήφισμα 77/247 της Γενικής Συνέλευσης της 30ής Δεκεμβρίου 2022

Amnesty International. *Israel/OPT: Excessive Use of Force Against Protesters*. May 2018. Ανακτήθηκε την 16/01/25 από: <https://www.amnesty.org/en/latest/news/2018/05/israelopt-use-of-excessive-force-in-gaza-an-abhorrent-violation-of-international-law/>

United Nations Security Council (2011). *Application of Palestine for Admission to Membership in the United Nations, S/2011/705, 11 Νοεμβρίου 2011*. Ανακτήθηκε την 13/01/25 από: https://digitallibrary.un.org/record/715629?ln=en&_gl=1*kbrdv*_ga*MjM0MjkwNDA5LjE3Mjg1ODkyODQ.*_ga_TK9BQL5X7Z*MTczNjc5NDQ2OC4xOS4xLjE3MzY3OTQ0ODEuMC4wLjA.&v=pdf

United Nations Security Council (2024). *Resolution 2334, 23 Δεκεμβρίου 2016*. Ανακτήθηκε την 13/01/25 από: https://digitallibrary.un.org/record/4054002?ln=en&_gl=1*wu7y4i*_ga*MjM0MjkwNDA5LjE3Mjg1ODkyODQ.*_ga_TK9BQL5X7Z*MTczNjc5NDQ2OC4xOS4xLjE3MzY3OTQ4MDkuMC4wLjA.&v=pdf

United Nations General Assembly (2012). *Resolution 67/19, 29 Νοεμβρίου 2012*. Ανακτήθηκε την 13/01/25 από: <https://ecf.org.il/issues/issue/118#:~:text=The%20resolution%20accorded%20Palestine%20the,Assembly%20and%20Security%20Council%20Resolution.>

United Nations General Assembly (2017). *Resolution ES-10/19*. Ανακτήθηκε την 15 Ιαν 25 από: <https://www.timesofisrael.com/full-text-of-un-resolution-rejecting-jerusalem-recognition/>

United States Department of State (2018). *U.S. Withdrawal from the JCPOA*. Ανακτήθηκε την 16/01/25 από : https://findit.state.gov/search?query=U.S.+Withdrawal+from+the+JCPOA&affiliate=dos_stategov.

United Nations Security Council (1981). *Resolution 497, December 17, 1981*. Ανακτήθηκε την 16/01/25 από : <https://digitallibrary.un.org/record/26751?>

ln=en& _gl= 1* jl55rf*_ga*MjM0MjkwNDA5LjE3Mjg1ODkyODQ.*_ga_
TK9BQL5X7Z*MTczNzA0Njg3MC4yMi4xLjE3MzcwNDY4ODkuMC4wLjA.&v=pdf
#files

United States Department of Defense (2018). *U.S.-Israel Military Assistance Agreement, August 2018*. Ανακτήθηκε την 16/01/25 από :
https://search.usa.gov/search?affiliate=defensegov&page=1&query=U.S.-+Israel+Military+Assistance+Agreement%2C+August+2018&sort_by=

United Nations Security Council (1980). *Resolution 478, "August 20, 1980*. Ανακτήθηκε την 16/01/25 από: https://digitallibrary.un.org/record/25618?ln=en&_gl=1*kzgwfg*_ga*MjM0MjkwNDA5LjE3Mjg1ODkyODQ.*_ga_TK9BQL5X7Z*MTczNzA1MDg0OC4yMy4xLjE3MzcwNTA4NTcuMC4wLjA.&v=pdf

United Nations General Assembly (2020). *Resolution on Palestinian Statehood and Regional Stabilit*. Ανακτήθηκε την 16/01/25 από: https://www.un.org/unispal/wp-content/uploads/2021/01/MBDEC20FINAL_150221.pdf

United Nations. The Question of Palestine. Palestine plan of partition with economic union – General Assembly resolution 181 (II) Future government of Palestine. Ανακτήθηκε την 09/03/25 από: <https://www.un.org/unispal/document/auto-insert-185393/>

United Nations (2023). UN Security Council. *Resolutions on Palestine. UN Report Series*. Ανακτήθηκε την 19/11/24 από: file:///C:/Users/user/Downloads/S_2023_1029-EN.pdf

UNRWA (2016). *Annual Report 2016, United Nations Relief and Works Agency for Palestine Refugees in the Near East*. Ανακτήθηκε την 13/01/25 από: https://www.unrwa.org/sites/default/files/content/resources/2016_annual_operational_report_web.pdf

U.S. Department of Defense (2020). *Military Sales to UAE Following the Abraham Accords*. Ανακτήθηκε την 16/01/25 από: <https://www.defense.gov/News/Transcripts/Transcript/Article/2389097/secretary-esper-discusses-strengthening-allies-and-partners-at-the-atlantic-cou/>

White House (2020). *Peace to Prosperity: A Vision to Improve the Lives of the Palestinian and Israeli People*. Ανακτήθηκε την 16/01/25 από :

<https://trumpwhitehouse.archives.gov/wp-content/uploads/2020/01/Peace-to-Prosperity-0120.pdf>

Ιστοσελίδες:

Αθηναϊκό – Μακεδονικό Πρακτορείο Ειδήσεων: *ΗΠΑ – Ισραήλ – Παλαιστινιακό: Προεκλογικές Υποσχέσεις και Πραγματικότητα*. Ανακτήθηκε την 16/11/24 από: «<http://www.amna.gr/article-pagination.php?id=140108>»

Ηνωμένα Έθνη. Περιφερειακό Κέντρο Πληροφόρησης του ΟΗΕ (2025). *Η ψηφοφορία στην ισραηλινή Κνεσέτ για την UNRWA θα εντείνει τα δεινά των Παλαιστινίων*. Ανακτήθηκε την 03/02/25 από: <https://unric.org/el/%CE%B7-%CF%88%CE%B7%CF%86%CE%BF%CF%86%CE%BF%CF%81%CE%AF%CE%B1-%CF%83%CF%84%CE%B7%CE%BD-%CE%B9%CF%83%CF%81%CE%B1%CE%B7%CE%BB%CE%B9%CE%BD%CE%AE-%CE%BA%CE%BD%CE%B5%CF%83%CE%AD%CF%84-%CE%B3%CE%B9%CE%B1/>

Ηνωμένα Έθνη. *Μια Ματιά στην Ιστορία Του ΟΗΕ*. Ανακτήθηκε την 04/02/25 από: <https://unric.org/el/%CE%BC%CE%B9%CE%B1-%CE%BC%CE%B1%CF%84%CE%B9%CE%B1-%CF%83%CF%84%CE%B7%CE%BD-%CE%B9%CF%83%CF%84%CE%BF%CF%81%CE%B9%CE%B1-%CF%84%CE%BF%CF%85-%CE%BF%CE%B7%CE%B5/>

Ηνωμένα Έθνη. *Χάρτης ΟΗΕ*. Ανακτήθηκε την 04/02/25 από: <https://unric.org/el/%CF%87%CE%B1%CF%81%CF%84%CE%B7%CF%83-%CE%BF%B7%CE%B5/>

Η Ναυτεμπορική (2020). *Η συμφωνία του αιώνα και τα δύο κράτη*. Ανακτήθηκε την 16/11/24 από: <https://www.naftemporiki.gr/opinion/74375/i-symfonia-tou-aiona-kai-ta-dyo-krati/>

Η Ναυτεμπορική (2023). *1947-2023: 76 χρόνια Ισραηλινο-Παλαιστινιακών συγκρούσεων, χωρίς ορατό τέλος*. Ανακτήθηκε την 16/11/24 από: <https://www.naftemporiki.gr/kosmos/1523289/evdominta-exi-chronia-israilino-palaistiniakon-sygkroyseon-choris-orato-telos/>

Η Ναυτεμπορική (2023). *Ισραήλ: Αιφνιδιαστική επίθεση της Χαμάς – Ομοβροντία ρουκετών, αναφορές για ένοπλους Παλαιστινίους*. Ανακτήθηκε την 09/03/25 από: <https://www.naftemporiki.gr/kosmos/1522132/israil-omovrontia-roynetron-apo-ti-gaza-anafores-gia-enoploys-palaistinioys/>

Η Ναυτεμπορική (2024). *Ισραήλ: Κατηγορεί μέλη του προσωπικού της UNRWA για συμμετοχή στην Χαμάς ή την Ισλαμική Τζιχάντ*. Ανακτήθηκε την 28/01/25 από: <https://www.naftemporiki.gr/kosmos/1578442/israil-katigorei-meli-toy-prosopikoy-tis-unrwa-gia-symmetochi-stin-chamas-i-tin-islamiki-tzichant/>

Η Ναυτεμπορική (2025). *Ο Τραμπ και η «ψυχή του επιχειρηματία» στην εξωτερική πολιτική*. Ανακτήθηκε την 03/02/25 από: <https://www.naftemporiki.gr/kosmos/1885895/o-tramp-kai-i-psychi-toy-epicheirimatia-stin-exoteriki-politiki/>

ΟΔΕΘ (Όμιλος Διεθνών & Ευρωπαϊκών Θεμάτων): *Η σύγκρουση Ισραήλ-Παλαιστίνης και ο ρόλος της διεθνούς κοινότητας*. Ανακτήθηκε την 16/11/24 από: «<https://odeth.eu/%ce%b7-cf%83%cf%8d%ce%b3%ce%ba%cf%81%ce%bf%cf%85%cf%83%ce%b7-%ce%b9%cf%83%cf%81%ce%b1%ce%ae%ce%bb-%cf%80%ce%b1%ce%bb%ce%b1%ce%b9%cf%83%cf%84%ce%af%ce%bd%ce%b7%cf%82-%ce%ba%ce%b1%ce%b9-%ce%bf-%cf%81/>»

Παναγιώτης Ήφαιστος (2024). *Πόλεμος στην Μέση Ανατολή: Μια τραγική και ίσως πλέον αδιέξοδη σύγκρουση. Η συντρέχουσα Μεσανατολική διένεξη εξελίσσεται εν μέσω καταιγιστικών στρατηγικών εξελίξεων πλανητικών προεκτάσεων*. Ανακτήθηκε την 18/11/24: <https://ifestos.edu.gr/2024/09/30/%CF%80%CF%8C%CE%BB%CE%B5%CE%BC%CE%BF%CF%82-%CF%83%CF%84%CE%B7%CE%BD-%CE%BC%CE%AD%CF%83%CE%B7-%CE%B1%CE%BD%CE%B1%CF%84%CE%BF%CE%BB%CE%AE-%CE%BC%CE%B9%CE%B1-%CF%84%CF%81%CE%B1%CE%B3%CE%B9%CE%BA%CE%AE/>

Arab Center Washington DC (2024). *The Israel/Palestine Stain on Biden's Foreign Policy Legacy*. Ανακτήθηκε την 29/01/25 από: <https://arabcenterdc.org/resource/the-israel-palestine-stain-on-bidens-foreign-policy-legacy/>

Barack Obama (2009). *Remarks by the President at Cairo University. The White House*. Ανακτήθηκε την 13/01/25 από: <https://obamawhitehouse.archives.gov/the-press-office/remarks-president-cairo-university-6-04-09>

Barack Obama (2011). *Remarks on the Palestinian Statehood Bid. The White House*. Ανακτήθηκε την 13/01/25 από: <https://obamawhitehouse.archives.gov/the-press-office/2011/09/21/remarks-president-obama-address-united-nations-general-assembly>

- Benjamin Netanyahu (2016). *Response to UNSC Resolution 2334*. Israeli Ministry of Foreign Affairs. Ανακτήθηκε την 13/01/25 από: <https://www.foreignaffairs.com/search/Benjamin%20Netanyahu>
- Britannica. United Nations Resolution 338. Yom Kippur War. Ανακτήθηκε την 09/03/25 από: <https://www.britannica.com/topic/United-Nations-Security-Council>
- Capital.gr (2025). *Εκεχειρία στη Γάζα - Ο καταλυτικός ρόλος του Τραμπ, το κενό στρατηγικής του Νετανιάχου και τα πιθανά ανταλλάγματα*. Ανακτήθηκε την 02/02/25 από: <https://www.capital.gr/diethni/3896803/ekexeiria-sti-gaza-o-katalutikos-rolos-tou-tramp-to-keno-stratigikis-tou-netaniachou-kai-ta-pithana-antallagmata/>
- Capital.gr (2025). *Γάζα: Ελεύθεροι μετά από 484 μέρες τρεις ακόμη Ισραηλινοί όμηροι*. Ανακτήθηκε την 04/02/25 από: <https://www.capital.gr/diethni/3899423/gaza-eleutheroi-meta-apo-484-meres-treis-akomi-israilinoi-omiroi/>
- Carnegie Endowment for International Peace (2024). *Democracy Policy Under Biden: Confronting a Changed World*. Ανακτήθηκε την 18/11/24 από: <https://carnegieendowment.org/research/2024/02/democracy-policy-under-biden-confronting-a-changed-world?lang=en>.
- Congressional Research Service (2024). *Israel: Major Issues and U.S. Relations*. Ανακτήθηκε την 15 Ιαν 25 από: <https://crsreports.congress.gov/product/pdf/R/R44245>
- Council Of Foreign Relations (2019). *The President's Inbox: Should the United States Pursue the Israeli-Palestinian Two-State Solution?* Ανακτήθηκε την 18/11/24 από: <https://www.cfr.org/blog/presidents-inbox-should-united-states-pursue-israeli-palestinian-two-state-solution>.
- Donald J. Trump (2017). *Remarks on the Recognition of Jerusalem as Israel's Capital*. The White House. Ανακτήθηκε την 15 Ιαν 25 από: <https://trumpwhitehouse.archives.gov/briefings-statements/statement-president-trump-jerusalem/>
- Donald J. Trump (2020). *Remarks on the Abraham Accords Signing Ceremony*. The White House. Ανακτήθηκε την 16/01/25 από: <https://trumpwhitehouse.archives.gov/briefings-statements/remarks-president-trump-prime-minister->

netanyahu-minister-bin-zayed-minister-al-zayani-abraham-accords-signing-ceremony/

Foreignpolicy (2024). *Israel Is a Strategic Liability for the United States. The special relationship does not benefit Washington and is endangering U.S. interests across the globe*. Ανακτήθηκε την 28/01/25 από: <https://foreignpolicy.com/2024/03/22/israel-gaza-biden-netanyahu-security-united-states/>

George Mitchell (2011). *Reflections on the 2010 Peace Talks. Foreign Affairs*. Ανακτήθηκε την 13/01/25 από: <https://www.foreignaffairs.com/search/George%20Mitchell>

Gregory Aftandilian (2024): *The Israel/Palestine Stain on Biden's Foreign Policy Legacy*. Arab Center Washington DC. Ανακτήθηκε την 19/01/25 από: <https://arabcenterdc.org/resource/the-israel-palestine-stain-on-bidens-foreign-policy-legacy/>

Human Rights Watch (2024): *Hopeless, Starving, and Besieged. Israel's Forced Displacement of Palestinians in Gaza*. Ανακτήθηκε την 26/01/25 από: <https://www.hrw.org/report/2024/11/14/hopeless-starving-and-besieged/israels-forced-displacement-palestinians-gaza>

In Newspaper (2023). Παλαιστίνη και Ισραήλ: μία γη, μία ιστορία, δύο λαοί. Ξαναγυρνώντας στην ιστορία του Ισραήλ και της Παλαιστίνης, των λαών και των κινημάτων Ανακτήθηκε την 16/11/24 από: <https://www.in.gr/2023/10/13/world/palaistini-israil-mia-gi-mia-istoria-dyo-laoi/>.

In.gr. Ανακτήθηκε την 18/11/24 από: «<https://www.in.gr/2024/11/09/in-analysis/mesi-anatoli-megalo-paixnidi-piso-apo-tis-sygkrouseis-kai-emploki-tis-elladas/>»

John Kerry (2014). *The 2014 Peace Initiative: Lessons Learned. Speech at Wilson Center*. Ανακτήθηκε την 13/01/25 από : <https://nsuworks.nova.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1276&context=pcs>

Liberal (2024): *Μπαίντεν: Απόλυτα αφοσιωμένος στην ασφάλεια του Ισραήλ*. Ανακτήθηκε την 26/01/25 από: <https://www.liberal.gr/diethni-themata/mpainten-apolyta-afosiomenos-stin-asfaleia-toy-israil>

Middle East Institute (2024). *America's Strategic Drift in the Middle East: An Assessment of the Biden Administration's Policy One Year Into the Israel-Hamas*

War. Ανακτήθηκε την 29/01/25 από: <https://www.mei.edu/publications/americas-strategic-drift-middle-east-assessment-biden-administrations-policy-one-year>

Palestinian Central Bureau of Statistics (2022). Palestinian Central Bureau of Statistics (PCBS) Presents the Conditions of Palestinian Populations on the Occasion of the International Population Day, 11/07/2022 Ανακτήθηκε την 09/03/25 από: <https://pcbs.gov.ps/post.aspx?lang=en&ItemID=4279>

Pnina Sharvit Baruch (2021). *Misusing the Crime of Genocide in the Israel–Hammas Conflict*. ICCforum. Ανακτήθηκε την 09/03/25 από: <https://iccforum.com/israel-and-hamas>

President Joseph R. Biden, Jr (2021): *Inaugural Address by President Joseph R. Biden, Jr.* The White House. Ανακτήθηκε την 19/11/24 από: <https://www.whitehouse.gov/briefing-room/speeches-remarks/2021/01/20/inaugural-address-by-president-joseph-r-biden-jr/>

The Guardian (2006). *Hammas celebrates election victory*. Ανακτήθηκε την 09/03/25 από: <https://www.theguardian.com/world/2006/jan/26/israel1>

United Kingdom (1917). The Balfour Declaration. Britannica. Ανακτήθηκε την 09/03/25 από: <https://www.britannica.com/event/Balfour-Declaration>

United Nations: *Peace, Dignity and Equality on a Healthy Planet*. Ανακτήθηκε την 16/11/24 από : <https://www.un.org/en/situation-in-occupied-palestine-and-israel/history>.

United Nations (2015): Report of the detailed findings of the independent commission of inquiry established pursuant to Human Rights Council resolution S-21/1. Ανακτήθηκε την 09/03/25 από : https://www.un.org/unispal/wp-content/uploads/2015/06/cb361dbaf1526e5785257e6c004b1e94_20150622%20--%20OHCHR%20Report%20on%20Palestine%20%5BA_HRC_CRP_4%5D.pdf

United Nations Relief and Works Agency for Palestine Refugees (UNRWA) in the Near East (2022). *UNRWA Thanks the United States for its Generous Support for Palestine Refugees*. Ανακτήθηκε την 29/01/25 από: <https://www.unrwa.org/newsroom/official-statements/unrwa-thanks-united-states-its-generous-support-palestine-refugees#mm-2>

United Nations Relief and Works Agency for Palestine Refugees (UNRWA) in the near east (2025). *UNRWA Situation Report #157 on the Humanitarian Crisis in the Gaza Strip and the West Bank, including East Jerusalem*. Ανακτήθηκε την 02/02/25 από: <https://www.unrwa.org/resources/reports/unrwa-situation-report-157-situation-gaza-strip-and-west-bank-including-east-jerusalem#mm-2>

United Nations (2025). *Gazans depend on us for 'sheer survival' insists UNRWA*. Ανακτήθηκε την 04/02/25 από: https://news.un.org/en/story/2025/01/1159646?_gl=1*1kzzupr*_ga*MTQxODg5OTE3OC4xNzMzMzE2NzU5*_ga_TK9BQL5X7Z*MTczODY0OTkzNi4xNy4wLjE3Mzg2NDk5MzYuMC4wLjA

<https://geopolitics.iisca.eu/2020/01/28/peace-to-prosperity-the-deal-of-the-century-complete-document/>

<https://www.history.com/this-day-in-history/the-balfour-declaration>

https://www.huffingtonpost.gr/entry/semfonia-toe-aiona-epitechia-e-apotechia_gr_5e329573c5b611ac94cfac44

<https://reporter.com.cy/article/2020/1/28/148623/e-sumphonia-tou-aiona-auto-einai-to-skhedio-tramp-gia-israel-kai-palaistine/>

https://www.herodote.net/2_novembre_1917-evenement-19171102.php

<https://www.un.org/en/situation-in-occupied-palestine-and-israel/history>

<https://www.nbcnews.com/id/wbna31102929>

<https://www.tovima.gr/2009/06/05/archive/b-omilia-ompama-sto-kairo-b-br-goiteys-e-toys-arabes-kai-zitise-aneksartito-palaistiniako-kratos/>

<http://www.foreignaffairs.com/articles/137516/martin-indyk-kenneth-liebe..>

<https://www.tovima.gr/2009/06/04/world/oi-prwtes-antidraseis-stin-omilia-ompama/>

<https://www.wfw.com/articles/us-withdrawal-from-jcpoa-us-sanctions-and-eu-countermeasures/>

<https://globalaffairs.org/commentary-and-analysis/blogs/peace-prosperity-misses-mark-palestinians>

<https://www.iefimerida.gr/news/314424/i-proti-omilia-toy-proedroy-tramp-agorazoy-me-amerikanika-proionta-proslamvanoy-me>

<https://www.tanea.gr/2020/08/18/world/tha-allaksoun-tis-isorropies-oi-symfonies-tou-avraam/>

<https://www.liberal.gr/diethni-themata/polemos-sto-israil-oi-arabikes-hores-ton-symfonion-toy-abraam-se-rolo-akrobatī>

<https://www.documentonews.gr/article/ekrhktiko-klima-meta-thn-metafora-ths-amerikanikhs-presbeias-sthn-ierousalhm-photos/>

<https://www.news247.gr/kosmos/mosxa-londino-katakrinoun-ti-metafora-tis-amerikanikis-presveias-stin-ierousalim/>

Βιβλιογραφία

Ελληνόγλωσση

Άμυνα και Διπλωματία (Δεκ 2023). *Ο διαχρονικός ρόλος των ΗΠΑ στη διένεξη Ισραήλ – Παλαιστινίων*.

Λαζαρόπουλος Π. (2014). *Ιστορικές Αντιφάσεις*. Αθήνα: Δρόμων.

Μάζης Ι.Θ. (2008). *Η Αραβο-ισραηλινή σύγκρουση και η γεωπολιτική της Ανατολικής Μεσογείου στο δεύτερο ήμισυ του 20ου αιώνα*. ΕΛΙΑΜΕΠ. Ανακτήθηκε την 17/01/25 από: <https://www.eliamep.gr/wp-content/uploads/2008/07/op01051.pdf>

Μαρούδα Μ.Ν. (Ιούλιος – Δεκέμβριος 2023): *Η πολύπλοκη κατάσταση στη Γάζα και οι ανεπαρκείς δίκαιοπολιτικές απαντήσεις: από το δικαίωμα στην αυτοδιάθεση των Παλαιστινίων στη νόμιμη άμυνα του Ισραήλ και τα εγκλήματα στο όνομα ενός δίκαιου αγώνα*. Ανακτήθηκε την 13/01/25 από www.setha.army.gr.

Ντόκος Θ (2010): *Στρατηγικό αλφαθητάρι Αραβοϊσραηλινής διένεξης*. ΕΛΙΑΜΕΠ Ανακτήθηκε την 13/01/25 από: https://www.eliamep.gr/wp-content/uploads/2018/04/%CE%9ACE%95%CE%99%CE%9C%CE%95%CE%9D%CE%9F-%CE%95%CE%A1%CE%93%CE%91%CE%A3%CE%99%CE%91%CE%A3-12_2010_-%CE%98-%CE%9D%CF%84%CF%8C%CE%BA%CE%BF%CF%82.pdf.

Παναγιωτίδης Ν. (2020). *Σε Αναζήτηση Κράτους*. Αθήνα: Πατάκη

Παναγιωτίδης Ν. (2015). *Η δημιουργία του κράτους του Ισραήλ και οι αραβοϊσραηλινοί πόλεμοι*. Εθνική Φρουρά & Ιστορία.

Παπασωτηρίου Χ. (2018). *Η Αμερικανική Πολιτική από τον Φράνκλιν Ρούζβελτ στον Ντόναλντ Τράμπ*. Αθήνα: Ποιότητα.

Παπασωτηρίου Χ. *Τα Ηνωμένα Έθνη και το πρόβλημα της διεθνούς ασφαλείας*. Εταιρεία Κοινωνικών και Οικονομικών Μελετών - Ε.Κ.Ο.ΜΕ.

Σέκερης Γ. Ε., πρέσβης ε.τ. (2012): *Εξωτερική Πολιτική Ομπάμα*. ΕΠΑΛΞΕΙΣ Τευχ. 101.

- Σίμος Ν. (2021): *Δυναμικές Ισορροπίες και Ανατροπές στην Ανατολική Μεσόγειο και τη Μέση Ανατολή. Οι Συμφωνίες του Αβραάμ*. Το Δίκτυο. Ανακτήθηκε την 16/01/25 από: <https://todiktio.eu/wp-content/uploads/2021/04/DIKTIO-ABRAHAM- ACCORDS-23.4.21.pdf>
- Τασιός Π. (2023). *Ο Διαχρονικός Ρόλος των ΗΠΑ στη Διένεξη Ισραήλ- Παλαιστινίων*. Αθήνα: Άμυνα και Διπλωματία (Δεκέμβριος 2023).
- Χειλά Ε. (2024). *Ο Οργανισμός Ηνωμένων Εθνών Σήμερα: από την Αποδοχή στην Κριτική*. Αθήνα: Σχολή Εθνικής Άμυνας. ΑΘΗΝΑ Τεύχος 57 Ιούλιος - Δεκέμβριος 2024
- Χειλά Ε. (1999). *Ο Ρόλος της Μεσολάβησης στο Χειρισμό Κρίσεων*. Ο ΟΗΕ στην Εποχή της Μοναδικής Υπερδύναμης. Αθήνα: Σιδέρης.
- Χειλά Ε. (2006). *Διεθνής Κοινωνία. Διαχρονικές και Σύγχρονες Αντιλήψεις. Η Συμβολή του Παναγή Παπαληγούρα*. Αθήνα: Ηρόδοτος.
- Χειλά Ε. (2013). *Οι Διεθνείς Συγκρούσεις στον 21^ο Αιώνα. Ζητήματα Θεωρίας και Διαχείρισης*. Αθήνα: Ποιότητα.
- Χειλά Ε. (2020). *Διεθνής Κοινότητα και Εύθραυστα Κράτη. Διλήμματα της Διεθνούς Οργάνωσης*. Αθήνα: Ποιότητα.
- Foreign Affairs, The Hellenic Edition (07 Νοε 2012): *Αξιολογώντας την εξωτερική πολιτική του Μπαράκ Ομπάμα*. Ανακτήθηκε την 14/01/25 από: <http://www.foreignaffairs.com/articles/137516/martin-indyk-kenneth-liebe...>
- Foreign Affairs, The Hellenic Edition (31 Δεκ 2012): *Η νέα στάση του Ομπάμα για τον κόσμο*. Ανακτήθηκε την 14/01/25 από: <http://www.foreignaffairs.com/articles/137717/michele-flournoy-and-janin..>
- Foreign Affairs, The Hellenic Edition (Δεκ 2012): *Η νέα στάση του Ομπάμα για τον κόσμο*.
- Ξενόγλωσση**
- Burns E.M (2006). *Ευρωπαϊκή Ιστορία. Ο Δυτικός Πολιτισμός: Νεότεροι Χρόνοι*. Αθήνα: Επίκεντρο.
- Dennis Ross (2004). *The Missing Peace: The Inside Story of the Fight for Middle East Peace*. New York: Farrar, Straus and Giroux.
- Eugene L. Rogan (2011). *The Arabs: A History*. New York: Basic Books

- Eugene L. Rogan, Avi Shlaim (2008). *The War for Palestine: Rewriting the History of 1948*. Cambridge: Cambridge University Press
- Jared Kushner (2020). *The Abraham Accords: A New Middle East. Peace to Prosperity Initiative*. Ανακτήθηκε την 16/01/25 από: <https://jstribune.com/lightstone-behind-the-curtain-of-the-abraham-accords/>
- James T. Kloppenberg (2020): *Trump's Inaugural Address Was a Radical Break with American Tradition*. *Washington Post*. Ανακτήθηκε την 17/01/25 από: https://scholar.harvard.edu/sites/scholar.harvard.edu/files/jameskloppenberg/files/trumps_inaugural_address_was_a_radical_break_with_american_tradition_-_the_washington_post.pdf
- Jeremy Pressman (2003). *Visions in Collision: What Happened at Camp David and Taba? International Security 28, no. 2*
- Joel Beinin and Lisa Hajjar (2024). *Palestine, Israel and the Arab-Israeli Conflict. A Primer*. Ανακτήθηκε την 09/03/25 από: https://merip.org/wp-content/uploads/2017/02/Primer_on_Palestine-IsraelMERIP_February 2014 final.pdf
- John Allphin Moore, Jr. and Jerry Pubantz. (2022). *American Presidents and the United Nations. Internationalism in the Balance*. New York. Routledge
- Julie Peteet (2016). *Camps and Enclaves: Palestine in the Time of Closure*. University of Louisville, Louisville, Kentucky US. Ανακτήθηκε την 09/03/25 από: [file:///C:/Users/user/Downloads/Peteet-JRefugeeStud2016-Palestine %20\(2\).pdf](file:///C:/Users/user/Downloads/Peteet-JRefugeeStud2016-Palestine%20(2).pdf)
- Karsh E. (2010). *Palestine Betrayed*. Hampshire: New Haven - Yale University Press.
- Khaled Elgindy (2016). - *Obama's record on Israeli-Palestinian peace: The president's disquieting silence*. The Brookings Institution.
- Mahmoud Abbas (2017). *Speech at the United Nations General Assembly*. Ανακτήθηκε την 16/01/25 από: <https://www.timesofisrael.com/jerusalem-is-not-for-sale-full-text-of-abbass-speech-to-un-general-assembly/>
- Martin S. Indyk (2021). *Master of the Game: Henry Kissinger and the Art of Middle East Diplomacy*. New York: Knopf.
- Martin Indyk, Kenneth Lieberthal, και Michael E. O'Hanlon (2012). *The Hellenic Edition* (Νοε 2012): *Αξιολογώντας την εξωτερική πολιτική του Μπαράκ Ομπάμα»*.

Foreign Affairs. Ανακτήθηκε την 14/01/25 από:
<https://metabook.gr/search?query=Foreign%20affairs>

Michael B. Oren (2002). *Six Days of War: June 1967 and the Making of the Modern Middle East*. Oxford: Oxford University Press.

Michèle Lamont (2020). *Trump's Electoral Speeches and His Appeal to the American White Working Class*. Harvard University. Ανακτήθηκε την 17/01/25 από:https://scholar.harvard.edu/files/lamont/files/trumps_electoral_speeches_and_his_appeal_to_the_american_white_working_class.pdf?utm_source

Morris B. (2008). *1948: A History of the First Arab-Israeli War*. London: New Haven - Yale University Press.

Quigley John (2010) *The Statehood of Palestine: International Law in the Middle East Conflict*. Cambridge: Cambridge University Press.

Rashid Khalidi (2006). *The Iron Cage: The Story of the Palestinian Struggle for Statehood*. Boston: Beacon Press.

Rashid Khalidi (2020). *The Hundred Years' War on Palestine: A History of Settler Colonialism and Resistance, 1917–2017*. New York: Metropolitan Books.

Robert J. House (1977): *A 1976 Theory of Charismatic Leadership*». Greenwich: JAI Press. Ανακτήθηκε την 19/01/25 από: <https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED133827.pdf>

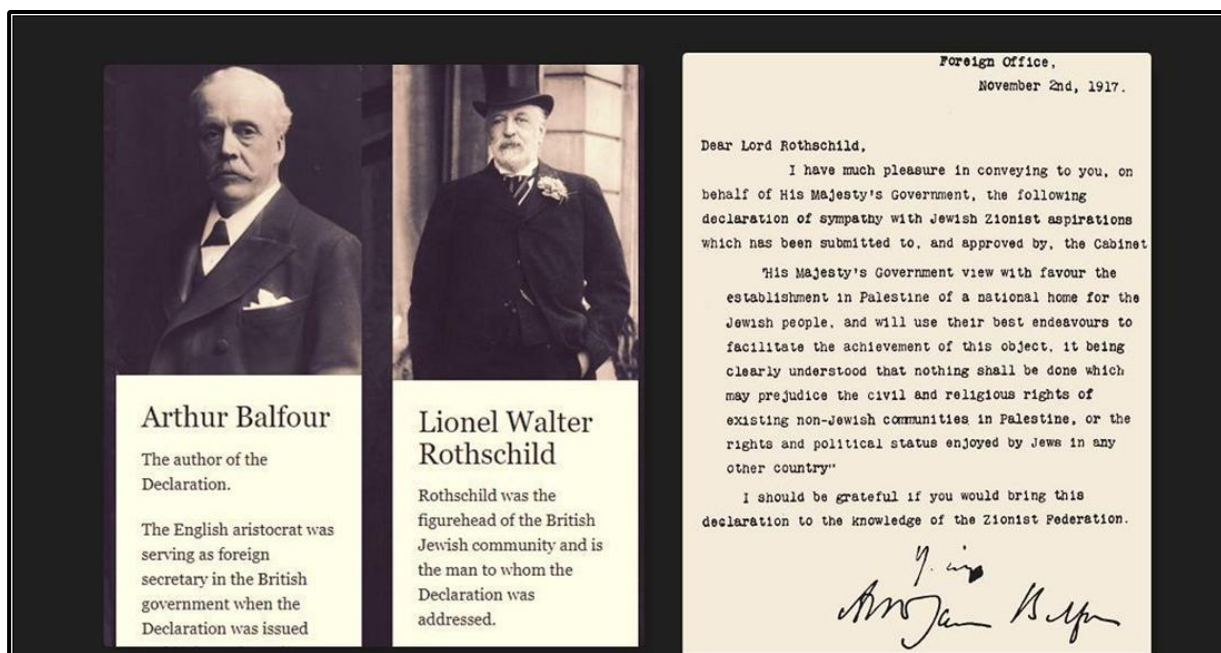
Robert K. Greenleaf (1977): *Servant Leadership: A Journey into the Nature of Legitimate Power and Greatness*. New York: Paulist Press. Ανακτήθηκε την 19/01/25 από: <https://www.urbanleaders.org/620Leadership/92Readings/articles/Greenleaf-Servant%20Leadership.pdf>

Sara Roy (2016). *The Gaza Strip: The Political Economy of De-development*. Washington: Institute for Palestine Studies.

Shibley Telhami (2021). *Biden's bungled response on the Israeli-Palestinian conflict*. Center for Middle East Policy.

William B. Quandt (2005). *Peace Process. American Diplomacy and the Arab-Israeli Conflict Since 1967*. Third Edition.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ «Β»: Φωτογραφικό Υλικό

Εικόνα 1: Διακήρυξη ΜΠΑΛΦΟΥΡ⁹⁸

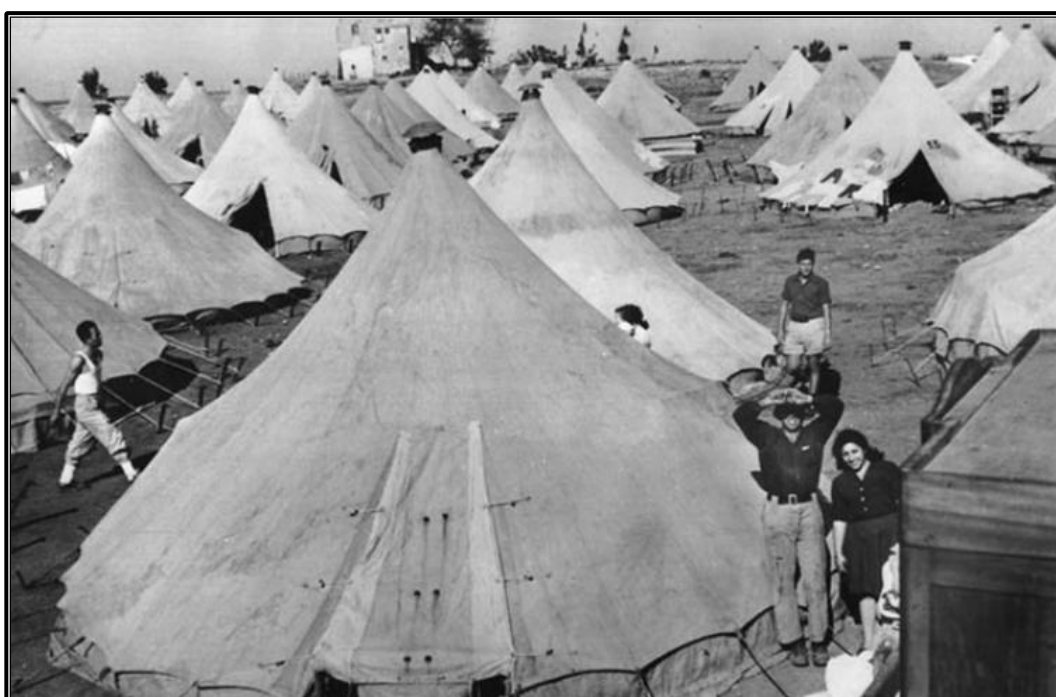
Εικόνα 2: Άραβας πολιτοφύλακας μεταφέρει «αιχμάλωτο» εβραϊκό μωρό μετά από επίθεση στη συνοικία Χατίκβα, Δεκέμβριος 1947⁹⁹.

⁹⁸ <https://antimedia.gr/diakiryxi-balfour-pos-oi-englezoi-kai-o-lordos-rotsilnt-dimiourgisan-to-evraiko-kratos-stin-palaistini/>

⁹⁹ Morris B. (2008)

Εικόνα 3: Η οδός Ben-Yehuda της Ιερουσαλήμ λίγες ώρες μετά από βομβιστική επίθεση με αραβικό φορτηγό, Φεβρουάριος 1948¹⁰⁰

Εικόνα 4: Καταυλισμός κοντά στο Τελ Αβίβ για Εβραίους «πρόσφυγες» που εγκαταλείπουν την εμπόλεμη ζώνη, 1948¹⁰¹.

¹⁰⁰ Morris B. (2008)

¹⁰¹ Morris B. (2008)

Εικόνα 5: Άραβες άτακτοι στέκονται στην περιοχή των λόφων της Ιερουσαλήμ¹⁰².

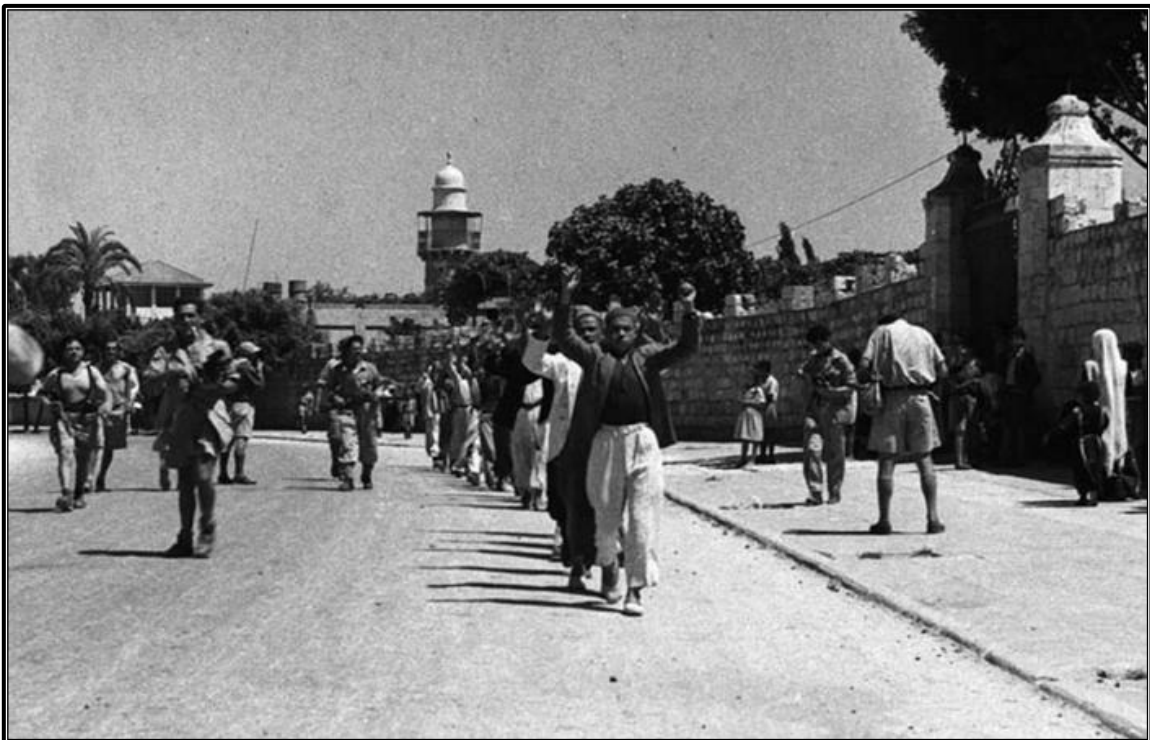
Εικόνα 6: Θρησκευτικοί νεοσύλλεκτοι της Haganah σε εκπαίδευση.¹⁰³

¹⁰² Morris B. (2008)

¹⁰³ Morris B. (2008)

Εικόνα 7: Από αριστερά προς τα δεξιά, David Ben-Gurion, Golda Meir, και Moshe Shertok (Sharett), Μάιος 1948¹⁰⁴.

Εικόνα 8: Αιχμάλωτοι πολέμου Ramla, Επιχείρηση Dani, 12-13 Ιουλίου 1948.¹⁰⁵

¹⁰⁴ Morris B. (2008)

¹⁰⁵ Morris B. (2008)

Εικόνα 9: Φρουροί της Hagannah στον οικισμό Negev, αρχές 1948.¹⁰⁶

Εικόνα 10: Ισραηλινά στρατεύματα εισέρχονται στη Μπερσέμπα, Επιχείρηση Yoav, 21 Οκτωβρίου 1948¹⁰⁷.

¹⁰⁶ Morris B. (2008)

¹⁰⁷ Morris B. (2008)

Εικόνα 11: Άραβες πρόσφυγες εγκαταλείπουν την άνω Γαλιλαία, Επιχείρηση Χίραμ, Οκτώβριος-Νοέμβριος 1948.¹⁰⁸

Εικόνα 12: Η κατάκτηση της Σάσα από τις IDF, στην άνω Γαλιλαία, Επιχείρηση Hiram, τέλη Οκτωβρίου 1948¹⁰⁹.

¹⁰⁸ Morris B. (2008)

¹⁰⁹ Morris B. (2008)

Εικόνα 13: Τα ισραηλινά στρατεύματα καταλαμβάνουν την Qalansuwa στο Μικρό Τρίγωνο, Μάιος 1949, μετά από την υπογραφή της συμφωνίας ανακωχής Ισραήλ-Ιορδανίας.¹¹⁰

Εικόνα 14: Ο διαμεσολαβητής του ΟΗΕ Κόμης Folke Bernadotte (με στολή) με τον Moshe Shertok (Sharett).¹¹¹

¹¹⁰ Morris B. (2008)

¹¹¹ Morris B. (2008)

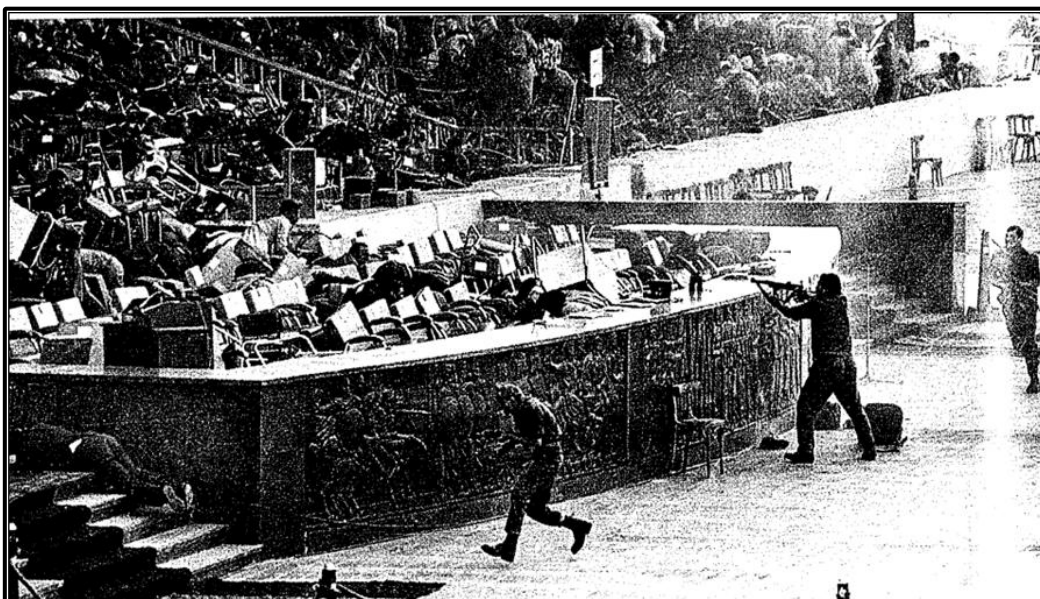
Εικόνα 15: Οι εξελίξεις του 1972 οδήγησαν τον Χένρι Κίσινγκερ, τότε υπουργό εξωτερικών των ΗΠΑ, να μεσολαβήσει μεταξύ αραβικών κρατών και του Ισραήλ. Στις φωτογραφίες της ίδιας χρονιάς, με τον Αιγύπτιο πρόεδρο Ανουάρ Σαντάτ και τον βασιλιά της Σαουδικής Αραβίας Φεϊζάλ.¹¹²

Εικόνα 16: Η δολοφονία του Anwar Sadat, 6 Οκτωβρίου 1981.¹¹³

¹¹² Eugene L. Rogan (2011)

¹¹³ Eugene L. Rogan (2011, σ.182): «Ο Αιγύπτιος πρόεδρος Ανουάρ Σαντάτ δολοφονήθηκε στις 6 Οκτωβρίου 1981. Ο Σαντάτ φρόντισε να παρευρεθεί στις 6 Οκτωβρίου στη στρατιωτική παρέλαση με πλήρη στολή για να γιορτάσει την το αποκορύφωμα της προεδρίας του στον πόλεμο του 1973. Απομονωμένος επειδή έσπασε τις αραβικές γραμμές για να συνάψει μια ξεχωριστή συνθήκη ειρήνης με το Ισραήλ, η ετήσια στρατιωτική παρέλαση απέκτησε επιπλέον σημασία για τον Σαντάτ μετά το 1979. Ο Αιγύπτιος πρόεδρος ταξίδεψε με ανοιχτή λιμουζίνα για να παραστεί στην τελευταία του παρέλαση της 6ης Οκτωβρίου το 1981.

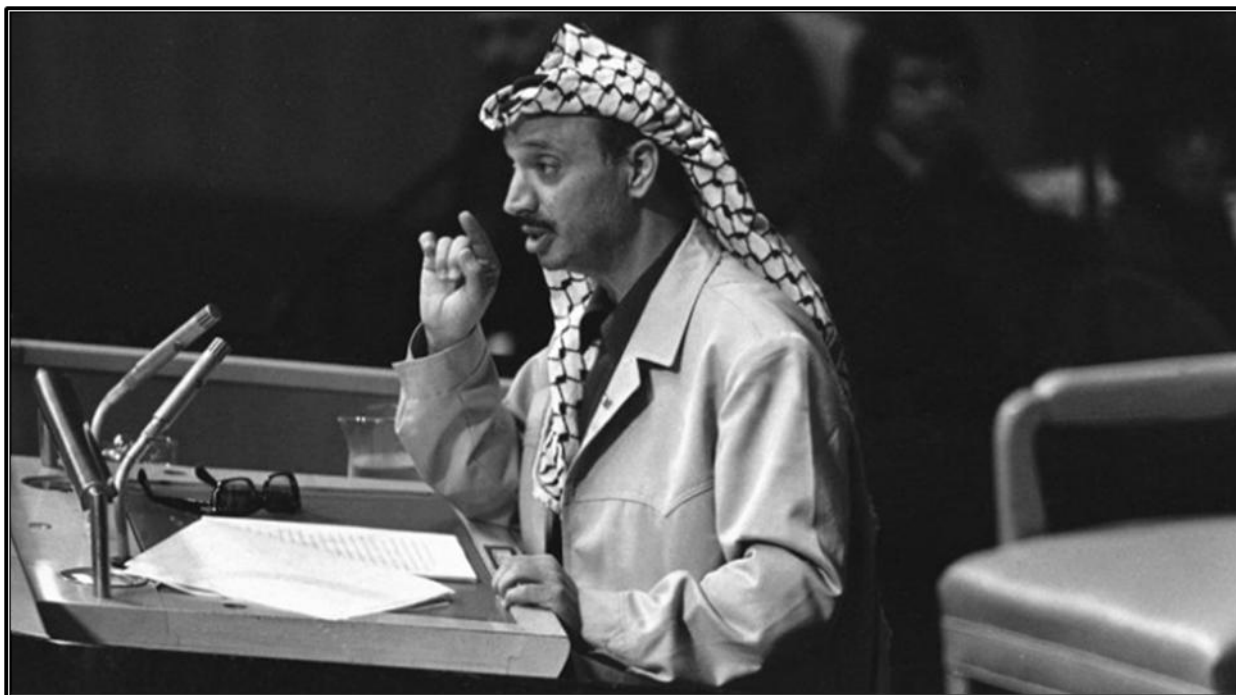
Εικόνα 17: Η στιγμή της δολοφονίας.¹¹⁴

Εικόνα 18: Ο Νταβίντ Μπεν-Γκουριόν διαβάζει την ανακήρυξη της ανεξαρτησίας του Ισραήλ¹¹⁵.

¹¹⁴ Eugene L. Rogan (2011, σ.182): «Ο προβλέψιμος θόρυβος της στρατιωτικής παρέλασης διακόπηκε ξαφνικά, όταν ένα φορτηγό πυροβολικού βγήκε εκτός γραμμής και ένοπλοι άνοιξαν πυρ κατά της εξέδρας επιθεώρησης. Ο πρόεδρος Σαντάτ σκοτώθηκε σχεδόν αμέσως. Ο δολοφόνος του ήταν ένας ισλαμιστής ονόματι Χαλίντ αλ Ισλαμπούλι. «Σκότωσα τον Φαραώ», φώναξε, “και δεν φοβάμαι τον θάνατο”».

¹¹⁵ <https://www.in.gr/2023/10/13/world/palaistini-israil-mia-gi-mia-istoria-dyo-laoi/>

Εικόνα 19: Ο Γιασέρ Αραφάτ μιλάει στη Γενική Συνέλευση του ΟΗΕ.¹¹⁶

Εικόνα 20: Συγκρούσεις στη Γάζα στην πρώτη Ιντιφάντα.¹¹⁷

¹¹⁶ <https://www.in.gr/2023/10/13/world/palaistini-israil-mia-gi-mia-istoria-dyo-laoi/>

¹¹⁷ <https://www.in.gr/2023/10/13/world/palaistini-israil-mia-gi-mia-istoria-dyo-laoi/>

Εικόνα 21: Γιτζάκ Ράμπιν, Γιασέρ Αραφάτ και Μπιλ Κλίντον κατά την υπογραφή των συμφωνιών του Όσλο.¹¹⁸

Εικόνα 22: Δεύτερη Ιντιφάντα.¹¹⁹

¹¹⁸ <https://www.in.gr/2023/10/13/world/palaistini-israil-mia-gi-mia-istoria-dyo-laoi/>

¹¹⁹ <https://www.in.gr/2023/10/13/world/palaistini-israil-mia-gi-mia-istoria-dyo-laoi/>

Εικόνα 23: Ο πρόεδρος της Αιγύπτου Ανουάρ Ελ Σαντάντ (αριστερά), ο πρωθυπουργός του Ισραήλ Μεναχέμ Μπεκίν (δεξιά καιμ ο πρόεδρος των Η.Π.Α Τζίμι Κάρτερ δίνουν τα χέρια κατά τη διάσκεψη του Καμπ Ντέιβιντ (Σεπτέμβριος 1978)¹²⁰.

Εικόνα 24: Ο πρόεδρος Ομπάμα εκφωνεί την πολυαναμενόμενη ομιλία του προς τον μουσουλμανικό κόσμο στις 4 Ιουνίου 2009, στη Μεγάλη Αίθουσα του Πανεπιστημίου στο Κάιρο.¹²¹

¹²⁰<https://www.dw.com/el/40-%CF%87%CF%81%CF%8C%CE%BD%CE%B9%CE%B1-%CE%B1%CF%80%CF%8C-%CF%84%CE%B7-%CF%83%CF%85%CE%BC%CF%86%CF%89%CE%BD%CE%AF%CE%B1-%CE%B5%CE%B9%CF%81%CE%AE%CE%BD%CE%B7%CF%82-%CF%84%CE%BF%CF%85-%CE%BA%CE%B1%CE%BC%CF%80-%CE%BD%CF%84%CE%AD%CE%B9%CE%B2%CE%B9%CE%BD%CF%84/a-45520347>

¹²¹ <https://www.npr.org/2009/06/04/104923292/transcript-obama-seeks-new-beginning-in-cairo>.

Εικόνα 25: Πινακίδες με την ένδειξη «αμερικανική πρεσβεία» στην Ιερουσαλήμ.¹²²

Εικόνα 26: Ο Ντόναλντ Τραμπ ακούει τον Μπενιαμίν Νετανιάχου να μιλάει κατά τη διάρκεια κοινής συνέντευξης Τύπου στον Λευκό Οίκο, 15 Φεβρουαρίου 2017.¹²³

¹²² <https://www.liberal.gr/epikairota/pinakides-me-tin-endeixi-amerikaniki-presbeia-stin-ieroyssalim>

¹²³ <https://www.thenation.com/article/world/biden-middle-east-policy-trump/>

Εικόνα 27: Ο Ο πρόεδρος των ΗΠΑ Τζο Μπάιντεν υποδέχεται τον Ισραηλινό πρωθυπουργό Μπενιαμίν Νετανιάχου μετά την άφιξή του στο Διεθνές Αεροδρόμιο Μπεν Γκουριόν στο Τελ Αβίβ, 18 Οκτωβρίου 2023.¹²⁴

¹²⁴ <https://foreignpolicy.com/2024/03/22/israel-gaza-biden-netanyahu-security-united-states/>

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ «Γ»: Χάρτες

Χάρτης 1: Οθωμανικές διοικητικές διαίρέσεις στο Λεβάντε την παραμονή του Α' Παγκοσμίου Πολέμου.¹²⁵

¹²⁵ Efraim Karsh (2010)

Χάρτης 2: Παλαιστίνη (1920-1948).¹²⁶

Χάρτης 3: Το σχέδιο διχοτόμησης
(Ιούλιος 1937).¹²⁷

¹²⁶ Efraim Karsh (2010)

¹²⁷ Efraim Karsh (2010)

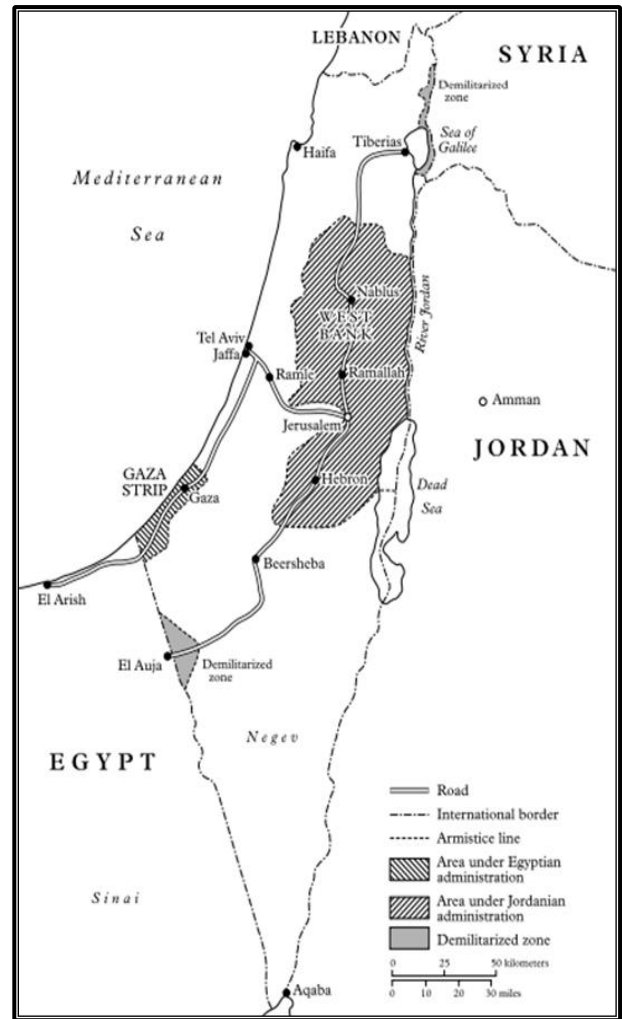

Χάρτης 4: Παλαιστίνη υπό Βρετανική Εντολή (1922 – 1948) και Ισραήλ με τα κατεχόμενα Δυτική Όχθη, Λωρίδα της Γάζας και Υψώματα του Γκολάν¹²⁸.

¹²⁸ Rashid Khalidi (2006)

Χάρτης 5: Το Σχέδιο των Η.Ε 1947.¹²⁹

Χάρτης 6: Ισραήλ μετά τις αραβοϊσραηλινές ανακωχές, 1949.¹³⁰

¹²⁹ Eugene L. Rogan, Avi Shlaim (2008)

¹³⁰ Eugene L. Rogan, Avi Shlaim (2008)

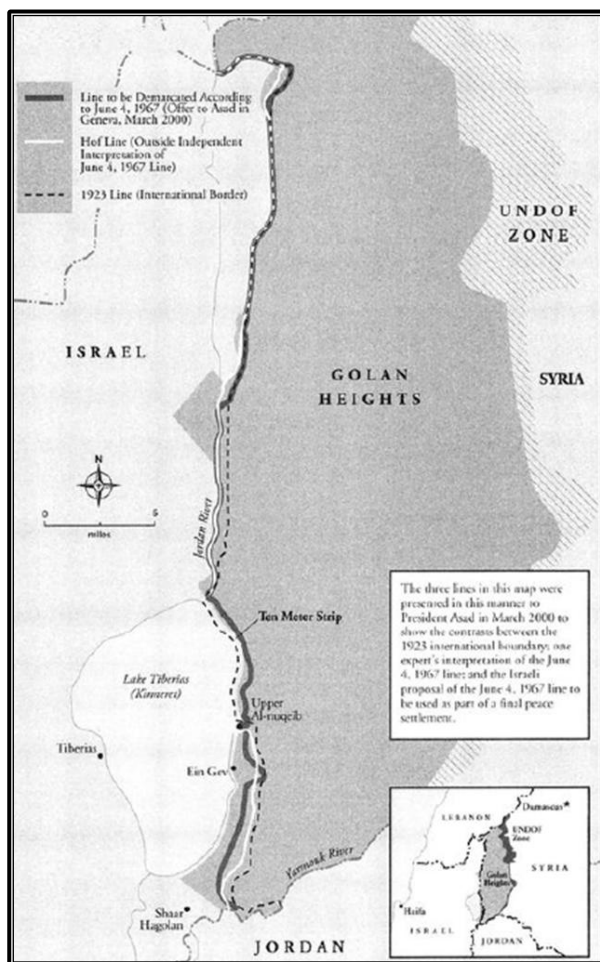
Χάρτης 7 : Παλαιστίνη υπό εντολή (Mandate System).¹³¹

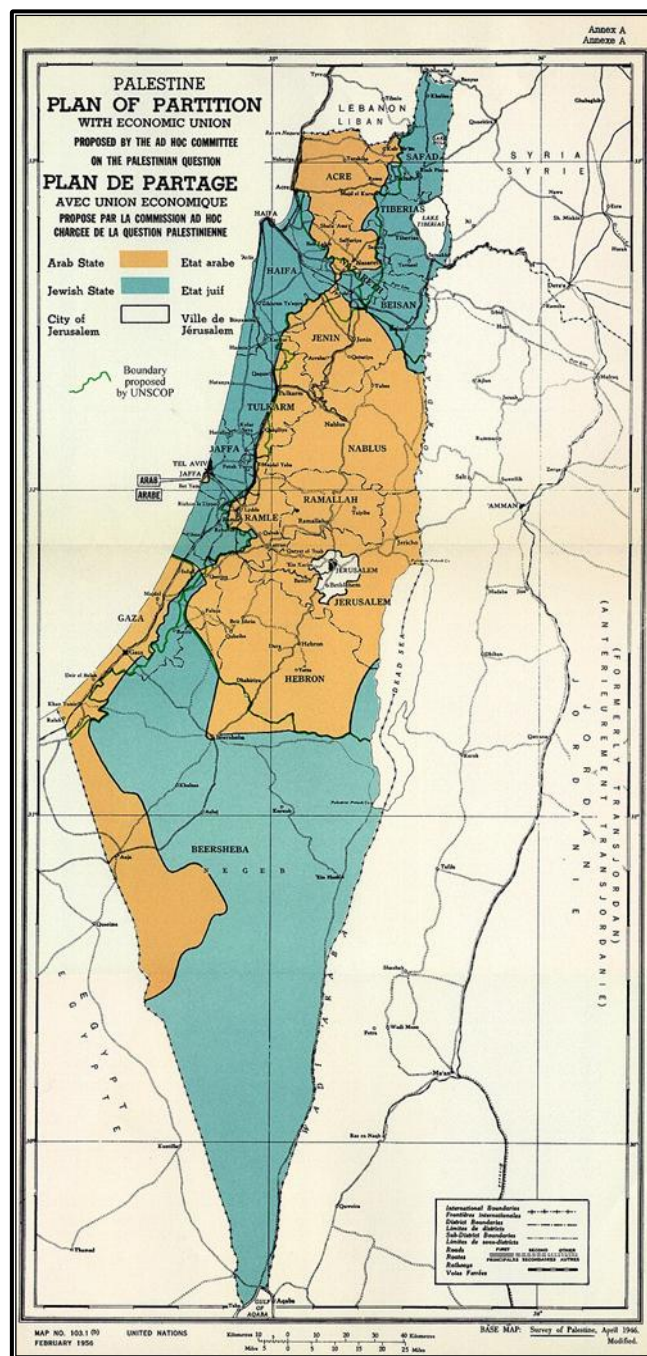
Χάρτης 8 : Ελεγχόμενα από το Ισραήλ εδάφη μετά τον πόλεμο του 1967.¹³²

¹³¹ Eugene L. Rogan, Avi Shlaim (2008)

¹³² Eugene L. Rogan, Avi Shlaim (2008)

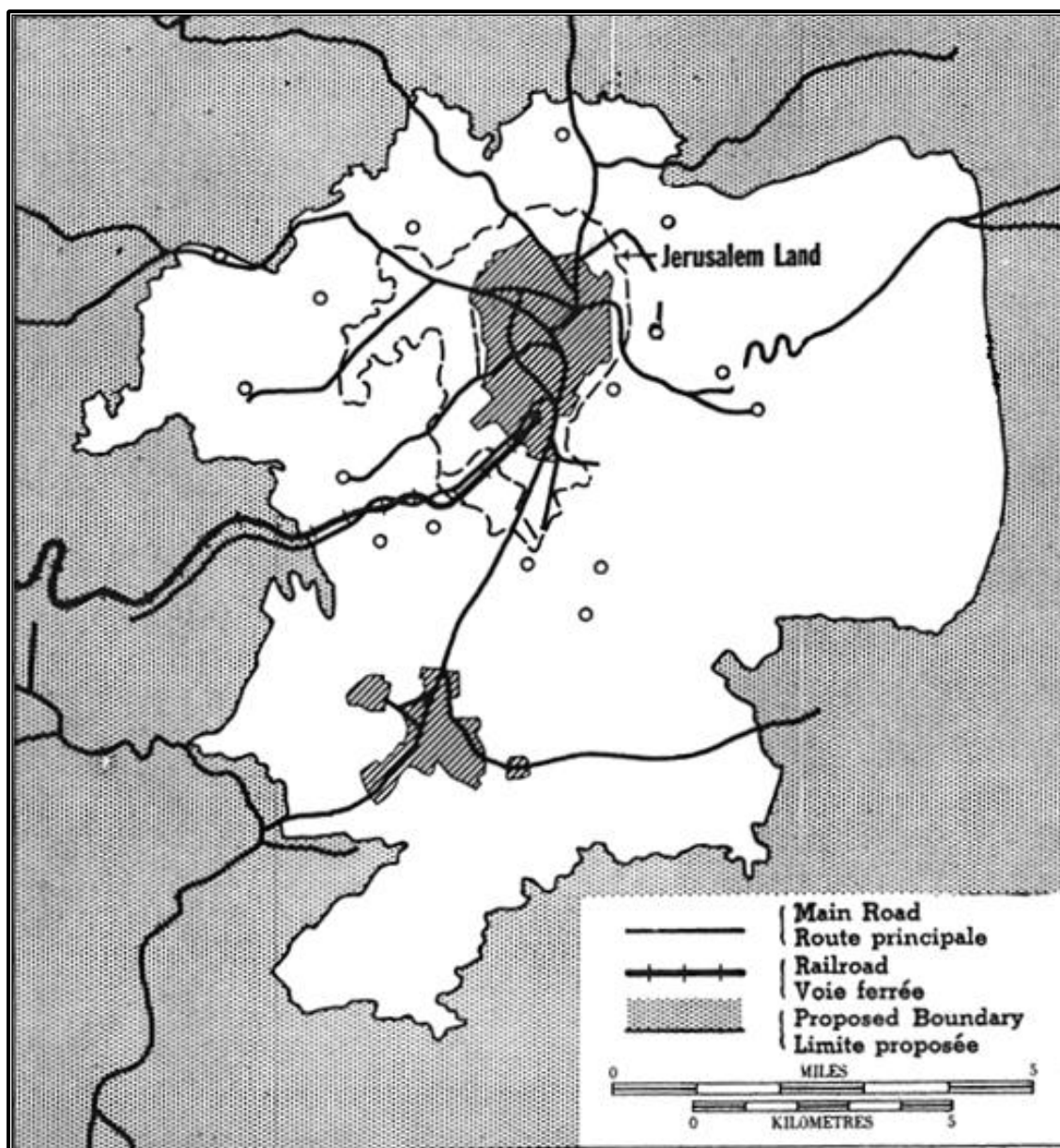
Χάρτης 9 : Συνοριακή περιοχή των υψωμάτων του Γκολάν ¹³³

Χάρτης 10 : Φεβρουάριος 1956 Χάρτης του σχεδίου διαμελισμού της Παλαιστίνης του ΟΗΕ, που εγκρίθηκε στις 29 Νοεμβρίου 1947, με τα όρια του προηγούμενου σχεδίου διαμελισμού της UNSCOP να προστίθενται με πράσινο χρώμα. ¹³⁴

¹³³ Eugene L. Rogan, Avi Shlaim (2008)

¹³⁴ UN General Assembly Resolution 181 (II)

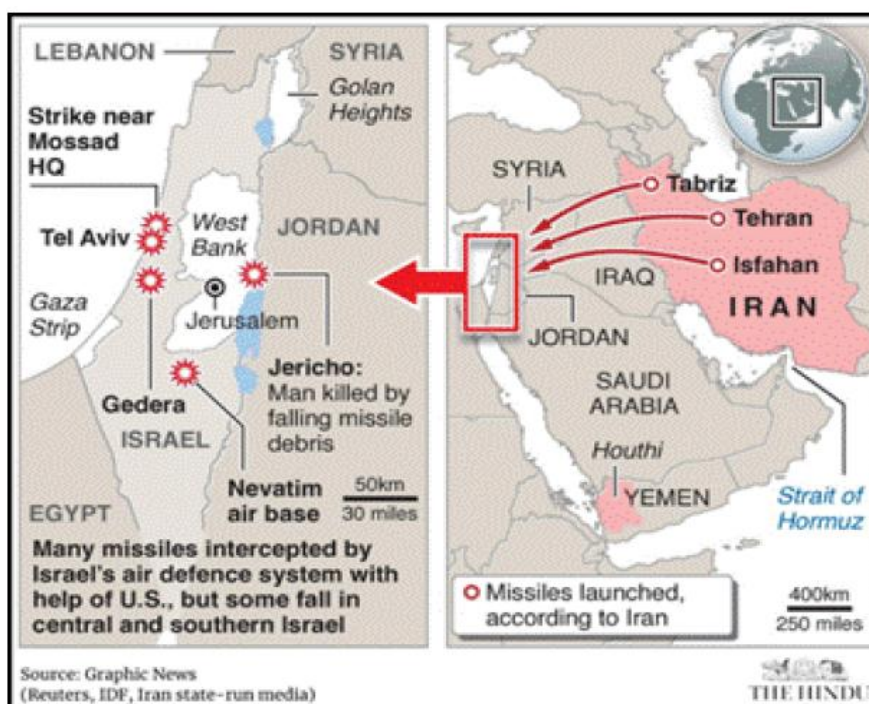

Χάρτης 11 : Φεβρουάριος 1956 Χάρτης του σχεδίου διαμελισμού Διεθνής ζώνη γύρω από την Ιερουσαλήμ, όρια που προτάθηκαν από την επιτροπή της AD HOC για το Παλαιστινιακό ζήτημα.¹³⁵

¹³⁵ UN General Assembly Resolution 181 (II)

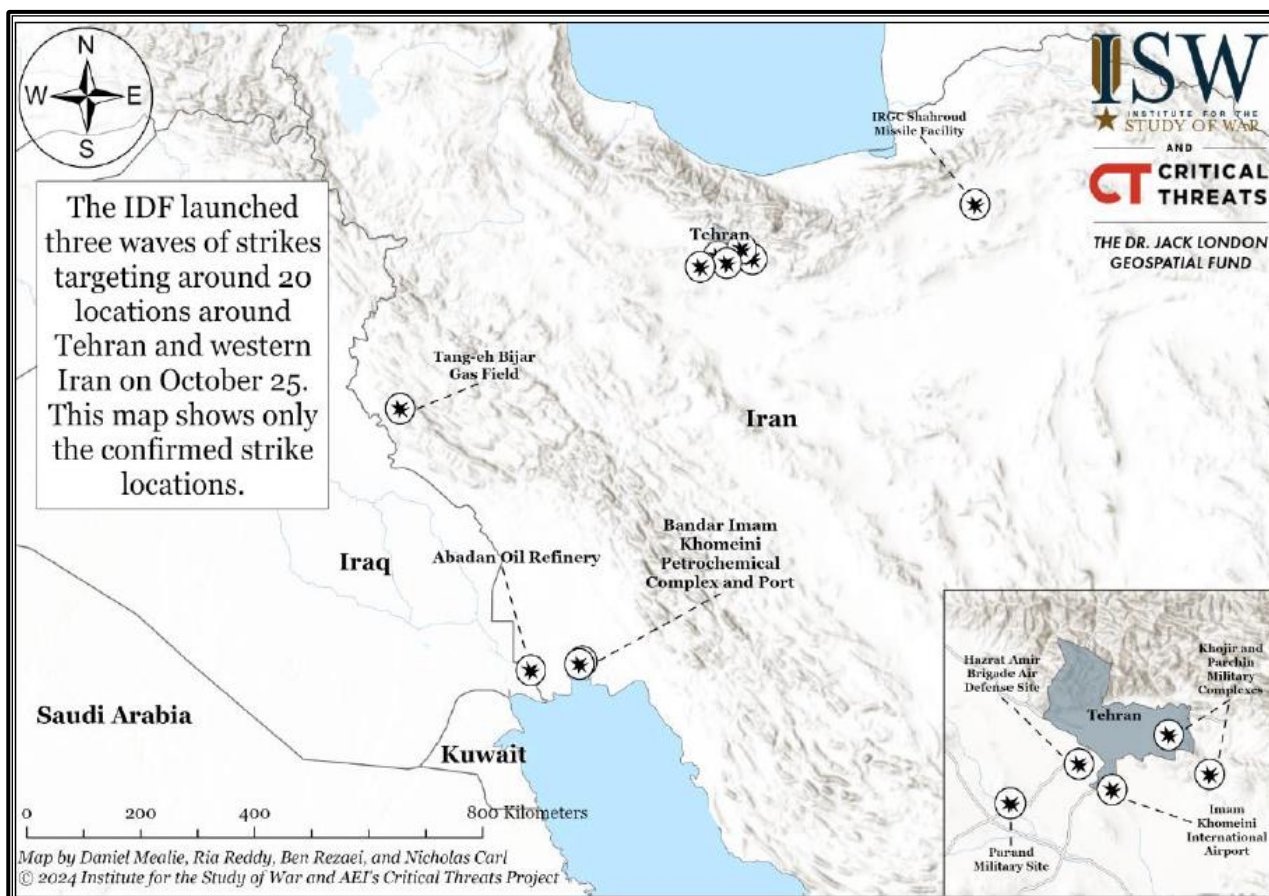
Χάρτης 12: Περιοχή του Λιβάνου που υπόκειται στην εκεχειρία του Νοεμβρίου 2024.¹³⁶

Χάρτης 13: Αναφερόμενα ιρανικά χτυπήματα στο Ισραήλ(1 Οκτωβρίου 2024).¹³⁷

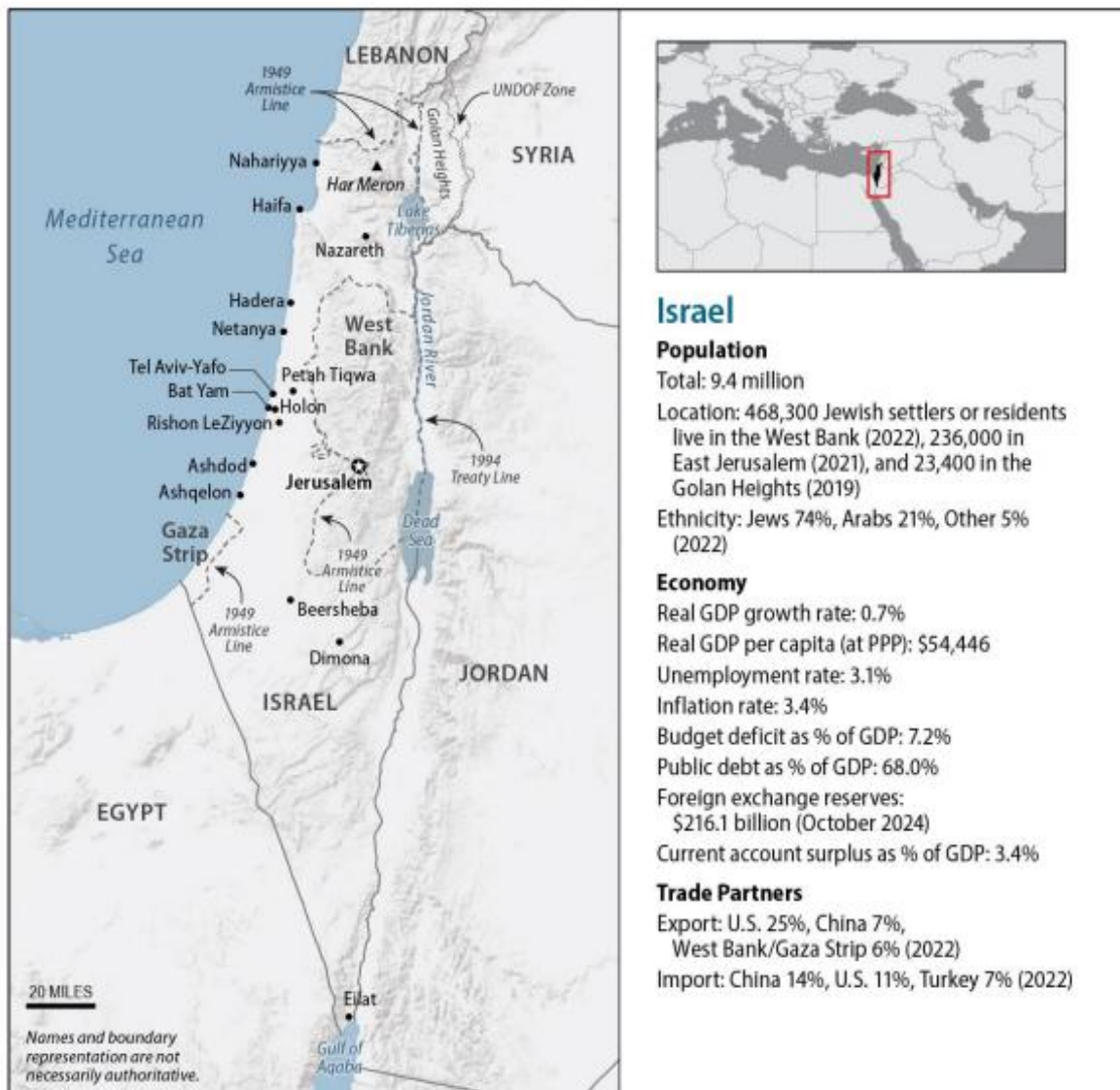
¹³⁶ <https://crsreports.congress.gov/product/pdf/R/R44245>

¹³⁷ <https://crsreports.congress.gov/product/pdf/R/R44245>

Χάρτης 14: Αναφερόμενα ισραηλινά χτυπήματα στο Ιράν (26 Οκτωβρίου 2024).¹³⁸

¹³⁸ «Το Ισραήλ φέρεται να έπληξε εγκαταστάσεις αεράμυνας σε ιρανικές ενεργειακές εγκαταστάσεις και όχι τις ίδιες τις εγκαταστάσεις». <https://crsreports.congress.gov/product/pdf/R/R44245>

Χάρτης 15: Ισραήλ: Χάρτης με βασικά στοιχεία.¹³⁹

¹³⁹ «Σύμφωνα με την εκτελεστική εξουσία των ΗΠΑ: (1) Η Δυτική Όχθη βρίσκεται υπό ισραηλινή κατοχή με το σημερινό καθεστώς να υπόκειται στην προσωρινή ισραηλινοπαλαιστινιακή συμφωνία του 1995 - το μόνιμο καθεστώς θα καθοριστεί μέσω περαιτέρω διαπραγματεύσεων. (2) Το καθεστώς της Λωρίδας της Γάζας είναι ένα ζήτημα τελικού καθεστώτος που θα επιλυθεί μέσω διαπραγματεύσεων. (3) Οι Ηνωμένες Πολιτείες αναγνώρισαν την Ιερουσαλήμ ως πρωτεύουσα του Ισραήλ το 2017 χωρίς να λάβουν θέση για τα συγκεκριμένα όρια της ισραηλινής κυριαρχίας. (4) Η εκπροσώπηση των συνόρων δεν είναι κατ' ανάγκη έγκυρη. Επιπλέον, οι Ηνωμένες Πολιτείες αναγνώρισαν τα Υψίπεδα του Γκολάν ως τμήμα του Ισραήλ το 2019 - ωστόσο, το ψήφισμα 497 του Συμβουλίου Ασφαλείας του ΟΗΕ, που εγκρίθηκε στις 17 Δεκεμβρίου 1981, έκρινε ότι η περιοχή των Υψωμάτων του Γκολάν που ελέγχεται από τον στρατό του Ισραήλ είναι κατεχόμενο έδαφος που ανήκει στη Συρία». <https://crsreports.congress.gov/product/pdf/R/R44245>

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ «Δ»: Χρονολόγιο Γεγονότων Παλαιστινιακού Ζητήματος

1897: Πρώτο Σιωνιστικό Συνέδριο

Πρώτο Σιωνιστικό Συνέδριο στη Βασιλεία της Ελβετίας υπό την ηγεσία του Θεόδωρου Χερτσλ, όπου διατυπώνεται το αίτημα για τη δημιουργία ενός εβραϊκού κράτους στην Παλαιστίνη¹⁴⁰.

1917: Διακήρυξη Μπάλφουρ

Η βρετανική κυβέρνηση εκδίδει τη Διακήρυξη Μπάλφουρ, υποσχόμενη την υποστήριξή της για τη δημιουργία μιας «εθνικής εστίας για τους Εβραίους» στην Παλαιστίνη. Αυτή η διακήρυξη θεωρείται ως η απαρχή του σύγχρονου Παλαιστινιακού Ζητήματος¹⁴¹.

1920: Παλαιστίνη υπό τον έλεγχο της Βρετανίας

Το Συνέδριο του Σαν Ρέμο επικυρώνει την Εντολή της Κοινωνίας των Εθνών, αναθέτοντας στη Βρετανία τον έλεγχο της Παλαιστίνης¹⁴².

1929: Εβραίοι και Άραβες συγκρούονται

Εβραίοι και Άραβες συγκρούονται στην Ιερουσαλήμ και τη Χεβρώνα, προκαλώντας εκατοντάδες νεκρούς και εντάσεις μεταξύ των κοινοτήτων¹⁴³.

1936-1939: Αραβική Εξέγερση κατά της Βρετανικής Εντολής

Η Μεγάλη Αραβική Εξέγερση κατά της Βρετανικής Εντολής και της εβραϊκής μετανάστευσης καταστέλλεται βίαια από τις βρετανικές δυνάμεις¹⁴⁴.

1947: Σχέδιο Διαίρεσης του ΟΗΕ

Ο ΟΗΕ εγκρίνει το Σχέδιο Διαίρεσης της Παλαιστίνης (Απόφαση 181), το οποίο προτείνει τη δημιουργία δύο κρατών: ενός Εβραϊκού και ενός Αραβικού. Το σχέδιο απορρίπτεται από τα αραβικά κράτη και τους Παλαιστίνιους, οδηγώντας σε ένοπλη σύγκρουση¹⁴⁵.

1948: Δημιουργία του Κράτους του Ισραήλ και Πρώτος Αραβο-Ισραηλινός Πόλεμος

Το Ισραήλ ανακηρύσσει την ανεξαρτησία του, γεγονός που οδηγεί στον Πρώτο Αραβο-Ισραηλινό Πόλεμο. Με το τέλος του πολέμου, το Ισραήλ ελέγχει μεγαλύτερη

¹⁴⁰ Μάζης Ι (2008, σ.1)

¹⁴¹ United Kingdom (1917). <https://www.britannica.com/event/Balfour-Declaration>

¹⁴² Sara Roy (2016, σ. 32)

¹⁴³ Rashid Khalidi (2020, σ. 39)

¹⁴⁴ Eugene L. Rogan, Avi Shlaim (2008)

¹⁴⁵ United Nations. The Question of Palestine. <https://www.un.org/unispal/document/auto-insert-185393/>

έκταση από αυτή που του είχε ανατεθεί από τον ΟΗΕ, ενώ η Δυτική Όχθη και η Λωρίδα της Γάζας καταλαμβάνονται από την Ιορδανία και την Αίγυπτο, αντίστοιχα¹⁴⁶.

1949: Συμφωνίες Ανακωχής της Ρόδου

Λήξη του πολέμου με τις Συμφωνίες Ανακωχής της Ρόδου. Το Ισραήλ επεκτείνει τα εδάφη του, η Δυτική Όχθη προσαρτάται από την Ιορδανία και η Λωρίδα της Γάζας περνά υπό αιγυπτιακό έλεγχο¹⁴⁷.

1956: Η Κρίση του Σουέζ

Η Κρίση του Σουέζ οδηγεί σε σύγκρουση μεταξύ Ισραήλ, Βρετανίας και Γαλλίας εναντίον της Αιγύπτου, αλλά η διεθνής πίεση αναγκάζει τις δυνάμεις κατοχής να αποσυρθούν¹⁴⁸.

1964: Ίδρυση PLO

Ίδρυση της Οργάνωσης για την Απελευθέρωση της Παλαιστίνης (PLO) με στόχο την αποτίναξη της ισραηλινής παρουσίας και τη δημιουργία παλαιστινιακού κράτους¹⁴⁹.

1967: Πόλεμος των Έξι Ημερών

Ο Πόλεμος των Έξι Ημερών οδηγεί στην ισραηλινή κατοχή της Δυτικής Όχθης, της Λωρίδας της Γάζας, των Υψωμάτων του Γκολάν και της Ανατολικής Ιερουσαλήμ. Αυτή η κατοχή αποτελεί το κεντρικό ζήτημα του Παλαιστινιακού Ζητήματος έκτοτε¹⁵⁰.

1973: Πόλεμος του Γιομ Κιπούρ

Ο Πόλεμος του Γιομ Κιπούρ ξεσπά μεταξύ Ισραήλ και αραβικών κρατών, με στόχο την ανάκτηση των κατεχόμενων εδαφών. Ο πόλεμος τελειώνει με αδιέξοδο, αλλά οδηγεί σε διπλωματικές προσπάθειες για την επίλυση της σύγκρουσης¹⁵¹.

1978: Συμφωνίες του Καμπ Ντέιβιντ

Συμφωνίες του Καμπ Ντέιβιντ μεταξύ Ισραήλ και Αιγύπτου, με τη μεσολάβηση των ΗΠΑ, που οδηγούν στην αποχώρηση του Ισραήλ από τη Χερσόνησο του Σινά¹⁵².

¹⁴⁶ Morris B. (2008, σ. 180 - 263).

¹⁴⁷ Rashid Khalidi (2020, σ. 142 – 145).

¹⁴⁸ Rashid Khalidi (2006, σ. 128).

¹⁴⁹ Ντόκος Θ (2010, σ. 10)

¹⁵⁰ Rashid Khalidi (2020, σ. 107 - 149).

¹⁵¹ Britannica. United Nations Resolution 338. Yom Kippur War. <https://www.britannica.com/topic/United-Nations-Security-Council>

¹⁵² Eugene L. Rogan, Avi Shlaim (2008, σ. 492 – 495)

1987: Πρώτη Ιντιφάντα

Η Πρώτη Ιντιφάντα, μια λαϊκή εξέγερση των Παλαιστινίων εναντίον της ισραηλινής κατοχής, ξεσπά στη Δυτική Όχθη και τη Λωρίδα της Γάζας. Η εξέγερση διαρκεί έως το 1993 και φέρνει το Παλαιστινιακό Ζήτημα στο προσκήνιο της διεθνούς κοινότητας¹⁵³.

1993: Συμφωνίες Οσλο

Οι Συμφωνίες Οσλο υπογράφονται μεταξύ Ισραήλ και της Οργάνωσης για την Απελευθέρωση της Παλαιστίνης (ΟΑΠ), με στόχο την επίλυση της σύγκρουσης μέσω της δημιουργίας μιας Παλαιστινιακής Αρχής. Οι συμφωνίες θεωρούνται μια σημαντική πρόοδος, αλλά τελικά αποτυγχάνουν να φέρουν μια οριστική λύση¹⁵⁴.

2000: Δεύτερη Ιντιφάντα

Η Δεύτερη Ιντιφάντα ξεσπά μετά την αποτυχία των ειρηνευτικών διαπραγματεύσεων στο Κάμπ Ντέιβιντ και την επίσκεψη του Αριέλ Σαρόν στο Τέμενος των Αλ-Ακσά. Η εξέγερση χαρακτηρίζεται από έντονη βία και οδηγεί σε σοβαρές ανθρωπιστικές συνέπειες¹⁵⁵.

2006: Εκλογές στη Λωρίδα της Γάζας και Εμφύλια Σύγκρουση

Η Χαμάς κερδίζει τις βουλευτικές εκλογές στη Λωρίδα της Γάζας, οδηγώντας σε εμφύλια σύγκρουση με την Φατάχ και τη διαίρεση της Παλαιστινιακής ηγεσίας. Η Λωρίδα της Γάζας περνά υπό τον έλεγχο της Χαμάς, ενώ η Δυτική Όχθη παραμένει υπό την Παλαιστινιακή Αρχή¹⁵⁶.

2014: Πόλεμος στη Γάζα

Ένας νέος γύρος βίας ξεσπά μεταξύ Ισραήλ και Χαμάς, με αποτέλεσμα την καταστροφή μεγάλων τμημάτων της Γάζας και τη θανάτωση χιλιάδων Παλαιστινίων. Ο πόλεμος τραβά την προσοχή της διεθνούς κοινότητας, αλλά δεν οδηγεί σε μακροχρόνια λύση¹⁵⁷.

¹⁵³ Ντόκος Θ (2010, σ.4).

¹⁵⁴ Dennis Ross (2004, σ. 432 – 435).

¹⁵⁵ Ντόκος Θ (2010, σ.4).

¹⁵⁶ The Guardian (2006). Hamas celebrates election victory. <https://www.theguardian.com/world/2006/jan/26/israel1>

¹⁵⁷ United Nations (2015). https://www.un.org/unispal/wp-content/uploads/2015/06/cb361dbaf1526e5785257e6c004b1e94_20150622%20--%20OHCHR%20Report%20on%20Palestine%20%205BA_HRC_CRP_4%5D.pdf

2018: Αναγνώριση Ιερουσαλήμ ως πρωτεύουσα του Ισραήλ

Ο Ντόναλντ Τραμπ αναγνωρίζει την Ιερουσαλήμ ως πρωτεύουσα του Ισραήλ και μετακινεί την αμερικανική πρεσβεία από το Τελ Αβίβ στην Ιερουσαλήμ. Αυτή η κίνηση προκαλεί διεθνείς κατακραυγές και απομακρύνει τις ΗΠΑ από την παραδοσιακή τους ουδέτερη στάση¹⁵⁸.

2020: Οι «Συμφωνίες του Αβραάμ»

Οι «Συμφωνίες του Αβραάμ» μεταξύ Ισραήλ και αραβικών κρατών αλλάζουν το διπλωματικό τοπίο¹⁵⁹.

2021: Επίθεση στη Γάζα

Ένας νέος γύρος βίας ξεσπά μεταξύ Ισραήλ και Χαμάς, με αποτέλεσμα την καταστροφή υποδομών και την απώλεια πολλών ανθρώπινων ζωών. Η διεθνής κοινότητα καλεί για κατάπαυση του πυρός, αλλά η ρίζα της σύγκρουσης παραμένει ανεπίλυτη¹⁶⁰.

2023: Επίθεση της Χαμάς και Ισραηλινή Απάντηση

Τον Οκτώβριο του 2023, η Χαμάς πραγματοποιεί μια μεγάλης κλίμακας επίθεση εναντίον του Ισραήλ, με αποτέλεσμα την απώλεια εκατοντάδων ζωών. Το Ισραήλ απαντά με έντονη στρατιωτική δράση στη Γάζα, προκαλώντας μια σοβαρή ανθρωπιστική κρίση¹⁶¹.

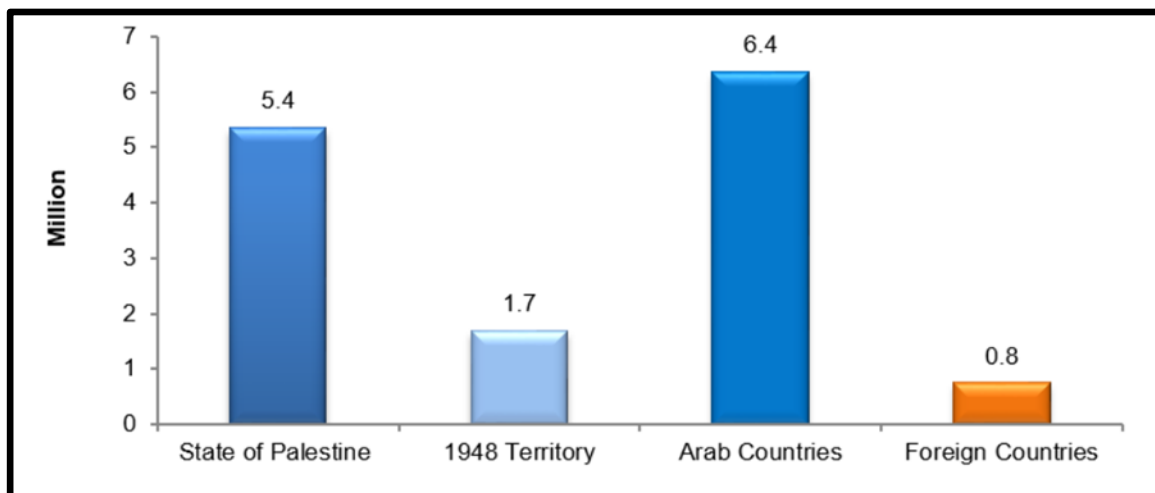
¹⁵⁸ <https://www.news247.gr/kosmos/mosxa-londino-katakrinoun-ti-metafora-tis-amerikanikis-presveias-stin-ierousalim/>

¹⁵⁹ <https://2017-2021.state.gov/the-abraham-accords/>

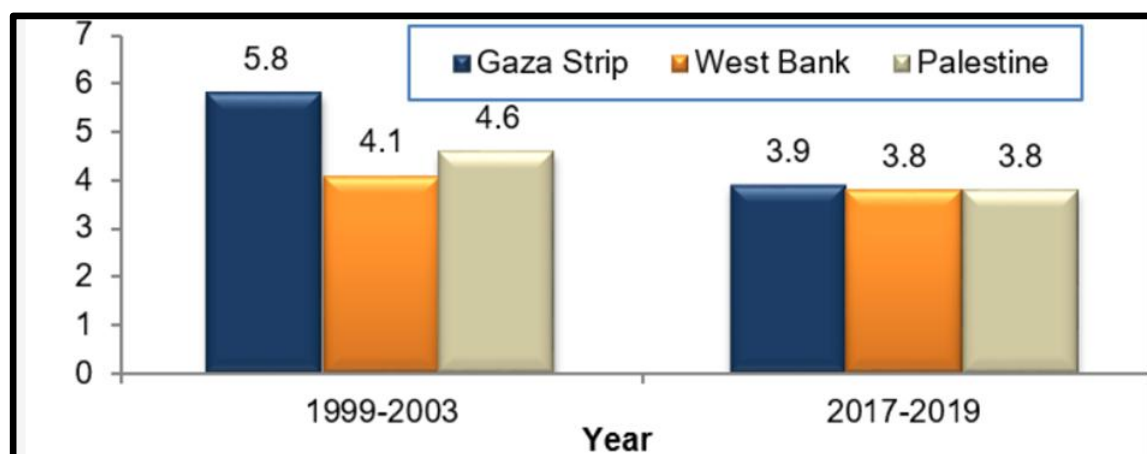
¹⁶⁰ Pnina Sharvit Baruch (2021)

¹⁶¹ Η Ναυτεμπορική (2023). <https://www.naftemporiki.gr/kosmos/1522132/israil-omovrontia-royketon-apo-ti-gaza-anafores-gia-enoploys-palaistiniouys/>

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ «Ε»: Στατιστικά Στοιχεία

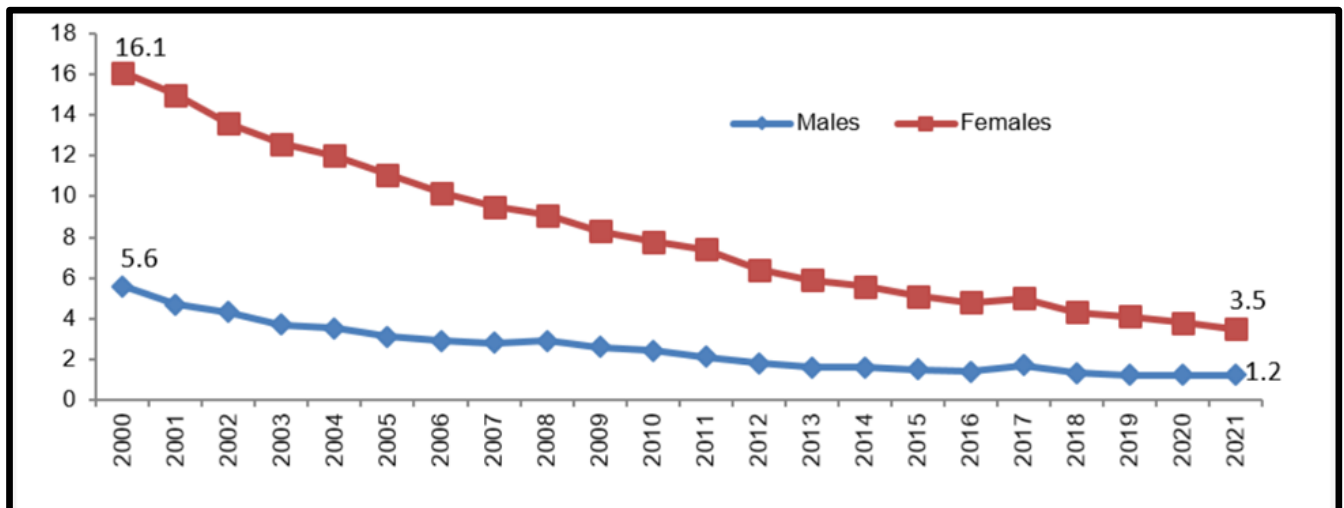
Εικόνα 1: Αριθμός του παλαιστινιακού πληθυσμού ανά χώρα διαμονής, μέσα 2022¹⁶².

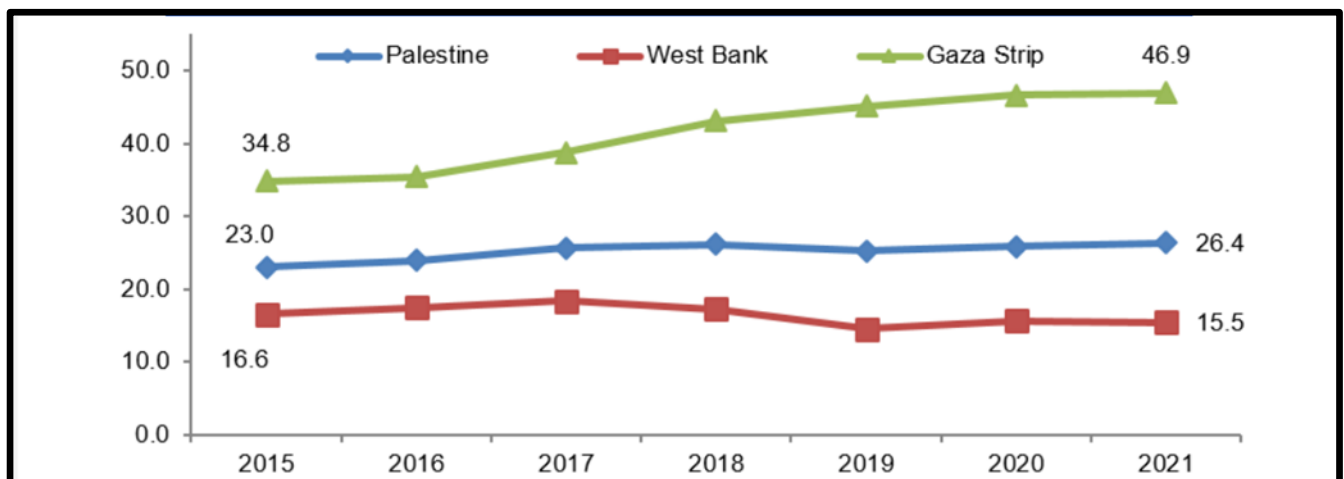
Εικόνα 2: Ποσοστό γονιμότητας στο κράτος της Παλαιστίνης, επιλεγμένα έτη¹⁶³.

¹⁶² Με βάση τις πληθυσμιακές εκτιμήσεις του PCBS, στα μέσα του 2022 υπάρχουν περίπου 14,3 εκατομμύρια Παλαιστίνιοι στον κόσμο, εκ των οποίων περίπου 5,35 εκατομμύρια στο κράτος της Παλαιστίνης, 2,72 εκατομμύρια άνδρες και 2,63 εκατομμύρια γυναίκες. Ο εκτιμώμενος πληθυσμός της Δυτικής Όχθης ήταν 3,19 εκατομμύρια (1,62 εκατομμύρια άνδρες και 1,57 εκατομμύρια γυναίκες). Ενώ ο εκτιμώμενος πληθυσμός της Λωρίδας της Γάζας ήταν 2,17 εκατομμύρια το ίδιο έτος (1,10 εκατομμύρια άνδρες και 1,07 εκατομμύρια γυναίκες). <https://pcbs.gov.ps/post.aspx?lang=en&ItemID=4279>

¹⁶³ Ο συνολικός δείκτης γονιμότητας κατά την περίοδο (2017 - 2019) μειώθηκε και έφθασε τις 3,8 γεννήσεις, έναντι 4,6 γεννήσεων κατά την περίοδο (1999-2003)- 3,8 γεννήσεις στη Δυτική Όχθη και 3,9 γεννήσεις στη Λωρίδα της Γάζας. Από την άλλη πλευρά, ο δείκτης γονιμότητας ήταν 3,8 γεννήσεις στις αστικές περιοχές σε σύγκριση με 4,4 γεννήσεις στις αγροτικές περιοχές και 3,5 γεννήσεις στους παλαιστινιακούς προσφυγικούς καταυλισμούς. <https://pcbs.gov.ps/post.aspx?lang=en&ItemID=4279>

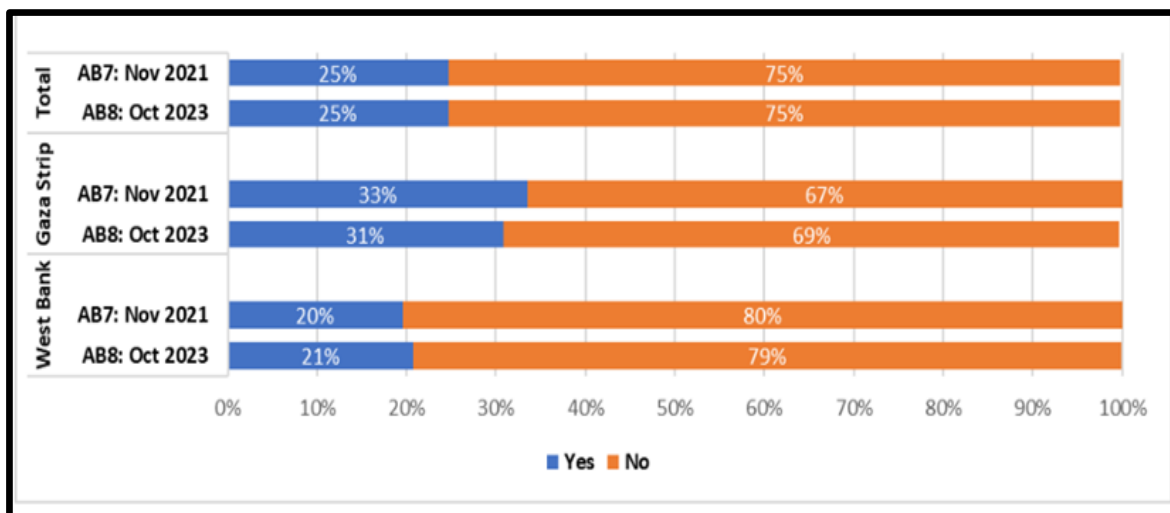
Εικόνα 3: Ποσοστά αναλφαβητισμού μεταξύ του παλαιστινιακού πληθυσμού (15 ετών και άνω) στην Παλαιστίνη ανά φύλο: 2000-2021¹⁶⁴.

Εικόνα 4: Ποσοστό ανεργίας μεταξύ των συμμετεχόντων στο εργατικό δυναμικό (15 ετών και άνω) στην Παλαιστίνη ανά περιφέρεια: 2015-2021¹⁶⁵.

¹⁶⁴ Τα στοιχεία της έρευνας εργατικού δυναμικού του 2021 έδειξαν ότι το ποσοστό αναλφαβητισμού μεταξύ των ατόμων (15 ετών και άνω) ήταν 2,3%. Το χάσμα αναλφαβητισμού παρατηρείται σημαντικά μεταξύ ανδρών και γυναικών με ποσοστά 1,2% και 3,5%, αντίστοιχα. Τα στοιχεία έδειξαν επίσης ότι το ποσοστό των ατόμων (ηλικίας 15 ετών και άνω), που έχουν ολοκληρώσει πανεπιστημιακή εκπαίδευση (πτυχίο και άνω) ήταν 17% (16% για τους άνδρες και 19% για τις γυναίκες), ενώ το ποσοστό των ατόμων που δεν ολοκλήρωσαν κανένα στάδιο εκπαίδευσης έφτασε το 7% (6% για τους άνδρες και 9% για τις γυναίκες). <https://pcbs.gov.ps/post.aspx?lang=en&ItemID=4279>

¹⁶⁵ Περίπου το ένα τέταρτο των συμμετεχόντων στο εργατικό δυναμικό ήταν άνεργοι. Τα αποτελέσματα έδειξαν επίσης ότι πάνω από το ένα τέταρτο των συμμετεχόντων στο εργατικό δυναμικό ήταν άνεργοι το 2021, όπου το ποσοστό έφτασε το 26% (16% στη Δυτική Όχθη και 47% στη Λωρίδα της Γάζας). Αντίστοιχα, το ποσοστό ανεργίας έφτασε το 43% μεταξύ των γυναικών σε σύγκριση με το 22% μεταξύ των ανδρών. <https://pcbs.gov.ps/post.aspx?lang=en&ItemID=4279>

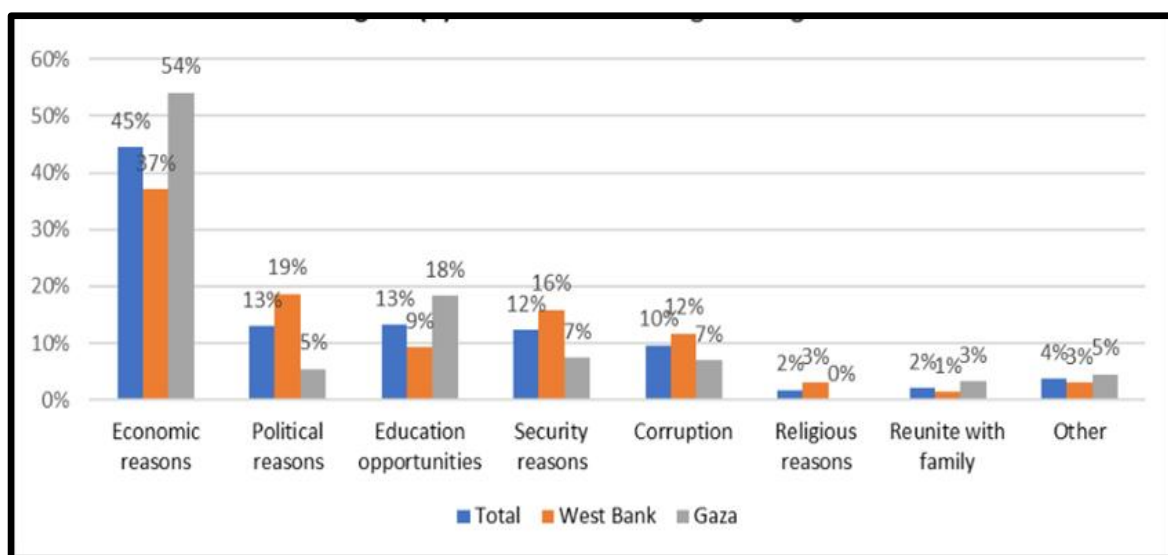
Εικόνα 5: Σκέφτεται τη μετανάστευση από την Παλαιστίνη¹⁶⁶.

	Age		Gender		Education		Vote intentions				
	18-29 years	30 years and over	Male	Female	Tawjihi (high school) or less	Above Tawjihi	Fatah	Hamas	Third parties	None	Will not participate in elections
West Bank	28%	17%	21%	20%	17%	29%	16%	19%	48%	22%	20%
Gaza Strip	44%	23%	38%	24%	33%	28%	31%	14%	45%	43%	34%

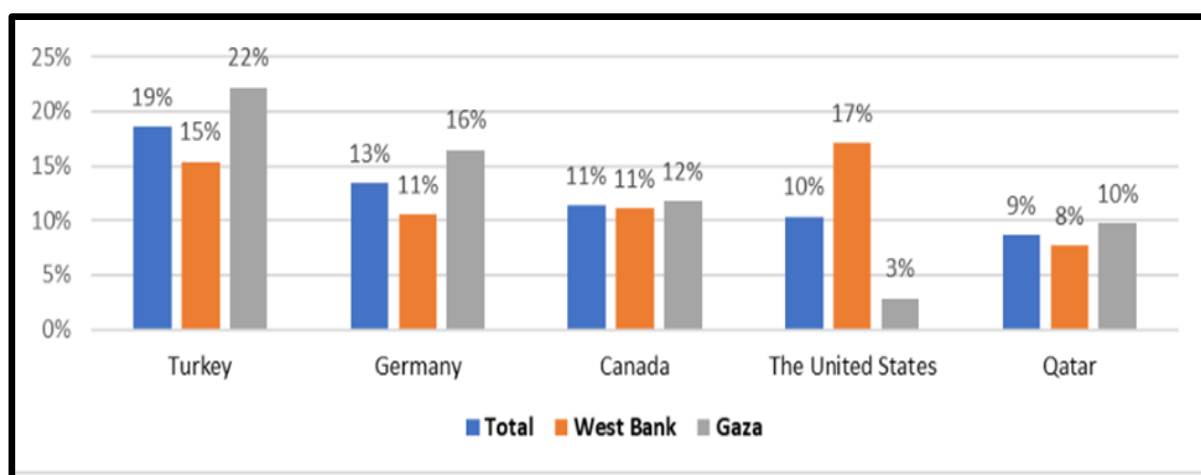
Εικόνα 6: Ζήτηση για μετανάστευση στη Δυτική Όχθη και τη Λωρίδα της Γάζας βάσει επιλεγμένων δεικτών¹⁶⁷.

¹⁶⁶ Το ένα τέταρτο των Παλαιστινίων δηλώνουν ότι έχουν σκεφτεί να μεταναστεύσουν. Για προφανείς λόγους που σχετίζονται με τις οικονομικές και πολιτικές συνθήκες, η ζήτηση για μετανάστευση είναι υψηλότερη στη Λωρίδα της Γάζας από ό,τι στη Δυτική Όχθη, 31% και 21% αντίστοιχα. Τα συνολικά ευρήματα είναι πανομοιότυπα με εκείνα που καταγράφηκαν στο AB7 το 2021, παρά τις μικρές διαφορές όταν εξετάζονται χωριστά η Δυτική Όχθη και η Λωρίδα της Γάζας, όπως φαίνεται στο σχήμα. <https://pcpsr.org/en/node/982>

¹⁶⁷ <https://pcpsr.org/en/node/982>

Εικόνα 7: Λόγοι μετανάστευσης¹⁶⁸.

Εικόνα 8: Πέντε κορυφαίοι προορισμοί για μετανάστευση¹⁶⁹.

¹⁶⁸ <https://pcpsr.org/en/node/982>

¹⁶⁹ <https://pcpsr.org/en/node/982>